

REPUBLIKA HRVATSKA
ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA
TURISTIČKA ZAJEDNICA
OPĆINE PIROVAC

PLAN UPRAVLJANJA DESTINACIJOM
OPĆINE PIROVAC
za razdoblje 2025. – 2029.

Dalmacija
Pirovac

TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE PIROVAC

SADRŽAJ

1. UVOD	9
1.1 Dionici uključeni u izradu Plana upravljanja destinacijom	10
1.2 Profil odredišta – Općina Pirovac	12
1.3. Turistička zajednica općine Pirovac	17
1.4. Članovi tijela turističke zajednice i članovi lokalne turističke zajednice	19
1.5. Zadaće lokalne turističke zajednice	20
1.6. Suradnja jedinice lokalne samouprave i turističke zajednice	20
2. IZRAČUN PRIHVATNOG KAPACITETA	21
2.1. Definiranje i zoniranje područja obuhvata	22
2.2. Odabir metodologije procjene prihvatnog kapaciteta	22
2.3. Analiza razine nosivosti destinacije	23
2.4. Procjena dostignute razine prihvatnog kapaciteta	23
2.5. Analize scenarija	24
2.6. Donošenje zaključaka i preporuka	24
3. ANALIZA STANJA	25
3.1. Glavni elementi analize stanja u planu upravljanja destinacijom	25
3.2. Analiza elemenata turističke destinacije	27
3.2.1. Analiza turističkih proizvoda i usluga	27
3.2.2. Analiza popisa resursne osnove	32
3.2.3. Analiza javne turističke infrastrukture	35
3.2.4. Analiza komunalne infrastrukture	38
3.2.5. Analiza prometne infrastrukture	40
3.2.6. Analiza stanja digitalizacije	41
3.2.7. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom	42
3.2.8. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji	43
3.2.9. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala	44
3.2.10. Analiza komunikacijskih aktivnosti	44
3.2.11. Analiza konkurencije	45
3.3. Izvješće o provedenoj analizi stanja	48
4. POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA	50
4.1. Razvojni potencijal proizvoda i usluga	50
4.2. Razvojni potencijal resursa i atrakcija	51
4.3. Razvojni potencijal javne turističke infrastrukture	53
4.4. Zaključak razvojnih i marketinških potencijala za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda	60

5. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE	62
5.1. Definiranje i mjerenje pokazatelja održivosti destinacije	63
5.2. Metodološki okvir obveznih pokazatelja	63
5.3. Procjena trenutnog stanja održivosti	65
5.3.1. Gospodarski aspekti	65
5.3.2. Društveni aspekti	66
5.3.3. Okolišni aspekti	66
5.3.4. Prostorni aspekti	66
5.3.5. Zaključak o trenutnom stanju održivosti	67
5.4. Izvori podataka potrebni za praćenje i izračun pokazatelja održivosti	68
5.5. Izračun pokazatelja održivosti	68
5.6. Praćenje održivosti	130
6. RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA	132
6.1. SWOT analiza	132
6.1.1. SWOT analiza destinacije Turističke zajednice općine Pirovac	133
6.2. Identifikacija općih načela i ciljeva turizma	134
6.2.1. Načela turizma	134
6.2.2. Ciljevi turizma	135
6.3. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta	137
6.4. Identificiranje ciljeva	139
6.5. Mjere i aktivnosti	141
Mjere i aktivnosti SP1 – Upravljanje sezonalnošću i povećanje vrijednosti boravka	145
Mjere i aktivnosti SP2 – Diversifikacija turističke ponude i razvoj aktivnog turizma	146
Mjere i aktivnosti SP3 – Podizanje kvalitete smještaja i ukupnog doživljaja boravka	147
Mjere i aktivnosti SP4 – Valorizacija i interpretacija prirodnih i kulturnih resursa	148
Mjere i aktivnosti SP5 – Održivo upravljanje prostorom i turističkim opterećenjem	149
Mjere i aktivnosti SP6 – Unaprjeđenje infrastrukture i dostupnosti destinacije	150
Mjere i aktivnosti SP7 – Jačanje organizacijskih i upravljačkih kapaciteta destinacije	151
Mjere i aktivnosti SP8 – Digitalna transformacija i jačanje promocije destinacije	152
7. SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA	154
7.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne samouprave	154
7.2. Smjernice i preporuke za turističke zajednice	155
7.2.1. Održivi razvoj turizma	155
7.2.2. Razvoj autentične turističke ponude	156
7.2.3. Digitalizacija i moderni kanali promocije	156
7.2.4. Edukacija i profesionalni razvoj	156

7.2.5. Suradnja s lokalnim dionicima	157
7.2.6. Poboljšanje turističke infrastrukture	157
7.3. Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji	158
7.3.1. Suradnja i partnerstva	158
7.3.2. Održivi razvoj i ekološka svijest	158
7.3.3. Kvaliteta usluga i kontinuirano obrazovanje	158
7.3.4. Digitalna prisutnost i promocija	158
8. POPIS PROJEKATA	159
8.1. <i>Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije</i>	159
8.2. <i>Projekti od posebnog značenja za razvoj destinacije</i>	159
9. MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠĆE O PROVEDBI	169
9.1. <i>Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom</i>	169
9.2. <i>Izvješće o provedbi</i>	169
10. ZAKLJUČAK	171
11. LITERATURA	172

POPIS TABLICA

<i>Tablica 1. Dionici uključeni u izradu Plana upravljanja destinacijom</i>	<i>10</i>
<i>Tablica 2. Stope po kojima se plaća članarina</i>	<i>20</i>
<i>Tablica 3. Naselja u sastavu Općine Pirovac</i>	<i>25</i>
<i>Tablica 4. Turistički kapaciteti po vrstama objekata.....</i>	<i>27</i>
<i>Tablica 5. Popis ugostiteljskih objekata na području Općine Pirovac.....</i>	<i>28</i>
<i>Tablica 6. Popis turističkih atrakcija na području Općine Pirovac</i>	<i>29</i>
<i>Tablica 7. Popis turističkih usluga na području općine Pirovac</i>	<i>31</i>
<i>Tablica 8. Popis resursne osnove Općine Pirovac.....</i>	<i>32</i>
<i>Tablica 9. Popis resursne osnove Općine Pirovac.....</i>	<i>33</i>
<i>Tablica 10. Primarna turistička infrastruktura</i>	<i>35</i>
<i>Tablica 11. Sekundarna turistička infrastruktura</i>	<i>38</i>
<i>Tablica 12. Analiza prometne infrastrukture.....</i>	<i>41</i>
<i>Tablica 13. Analiza stanja digitalizacije.....</i>	<i>41</i>
<i>Tablica 14. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s posebnim potrebama Općine Pirovac.....</i>	<i>42</i>
<i>Tablica 15. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u Općini Pirovac.....</i>	<i>43</i>
<i>Tablica 16. Analiza komunikacijskih aktivnosti.....</i>	<i>44</i>
<i>Tablica 17. Analiza direktne konkurencije</i>	<i>45</i>
<i>Tablica 18. Analiza indirektne konkurencije</i>	<i>46</i>
<i>Tablica 19. Razvojni potencijal proizvoda i usluga.....</i>	<i>50</i>
<i>Tablica 20. Razvojni potencijal resursa i atrakcija.....</i>	<i>51</i>
<i>Tablica 21. Razvojni potencijal javne turističke infrastrukture</i>	<i>53</i>
<i>Tablica 22. Razvojni potencijal javne turističke infrastrukture</i>	<i>54</i>
<i>Tablica 23. Ocjenjivanje razvojnog i marketinškog potencijala.....</i>	<i>55</i>
<i>Tablica 24. Marketinški potencijal proizvoda i usluga u destinaciji.....</i>	<i>58</i>
<i>Tablica 25. Marketinški potencijal resursa i atrakcija u destinaciji.....</i>	<i>59</i>
<i>Tablica 26. Marketinški potencijal javne turističke infrastrukture u destinaciji.....</i>	<i>59</i>
<i>Tablica 27. Obvezni pokazatelji održivosti destinacije koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti</i>	<i>69</i>
<i>Tablica 28. Obvezni pokazatelji održivosti destinacije koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti</i>	<i>81</i>
<i>Tablica 29. Obvezni pokazatelji održivosti destinacije koji mjere utjecaj turizma na ekonomske aspekte održivosti</i>	<i>95</i>
<i>Tablica 30. Obvezni pokazatelji održivosti destinacije koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti i organizaciju turizma.....</i>	<i>103</i>
<i>Tablica 31. Specifični pokazatelji održivosti destinacije koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti</i>	<i>110</i>
<i>Tablica 32. Praćenje održivosti obveznih pokazatelja.....</i>	<i>130</i>
<i>Tablica 33. Izvješće o provedenoj SWOT analizi TZ Pirovac kao turističke destinacije</i>	<i>133</i>
<i>Tablica 34. Identifikacija glavnih ciljeva</i>	<i>140</i>
<i>Tablica 35. Definiranje mjera i aktivnosti.....</i>	<i>142</i>
<i>Tablica 36. Smjernice i preporuke za razvoj turizma</i>	<i>155</i>
<i>Tablica 37. Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije.....</i>	<i>160</i>

POPIS SLIKA

<i>Slika 1. Prirodne atrakcije.....</i>	<i>30</i>
<i>Slika 2. Nautički turizam</i>	<i>32</i>
<i>Slika 3. Kulturno povijesne atrakcije.....</i>	<i>33</i>
<i>Slika 4. Prirodni resursi</i>	<i>35</i>
<i>Slika 5. Biciklističke rute.....</i>	<i>37</i>
<i>Slika 6. Brdo i uvala Makirina</i>	<i>52</i>
<i>Slika 7. Otočić Mojster (Sustipanac)</i>	<i>53</i>
<i>Slika 8. Župnu crkvu Gospe od Karmela</i>	<i>54</i>

POPIS KRATICA

TZ	Turistička zajednica
ŠKŽ	Šibensko-kninska županija
JLS	Jedinica lokalne samouprave
RH	Republika Hrvatska
NN	Narodne novine

1. UVOD

Plan upravljanja destinacijom je planski dokument za razvoj održive destinacije koji se izrađuje za razdoblje od četiri godine.

Svrha Plana upravljanja destinacijom je odrediti smjer razvoja destinacije u skladu s aktima strateškog planiranja, prostornim planovima, planom upravljanja kulturnim dobrima i drugim važećim planovima i propisima.

S obzirom na strateški značaj turizma za Hrvatsku, posebna pažnja posvećuje se održivom razvoju ove gospodarske grane, koja ima široki gospodarski, društveni i međusektorski utjecaj. Iz tog razloga izrađuje se Plan upravljanja destinacijom, s ciljem usmjeravanja turističkog razvoja prema održivim praksama. Ovaj plan stavlja naglasak na unapređenje turističke ponude, očuvanje lokalnih resursa, te poboljšanje kvalitete života za lokalno stanovništvo. Turistički sektor u Hrvatskoj nije samo važan izvor prihoda, već i sektor koji oblikuje nacionalni identitet te doprinosi očuvanju kulturne i prirodne baštine

Plan upravljanja destinacijom predstavlja temeljni dokument koji će služiti kao smjernica za sve dionike u turizmu, uključujući lokalnu upravu, gospodarske subjekte, civilno društvo i druge zainteresirane strane, u ostvarivanju zajedničkih ciljeva razvoja općina kao autentičnih, održivih i konkurentnih turističkih destinacija.

Kroz suradnju, inovaciju i posvećenost, vjerujemo kako možemo ostvariti viziju Općine Pirovac kao destinacije koja pruža izvanredna iskustva za sve svoje posjetitelje, dok istovremeno čuva svoj identitet, resurse i okoliš za buduće generacije. S ciljem stvaranja kvalitetnog okvira za održivi razvoj turizma, Općina Pirovac u suradnji s Turističkom zajednicom općine Pirovac dosljedno slijedi odredbe Republike Hrvatske u uspostavi sustava turizma i upravljanja razvojem turizma u smjeru održivosti, koji se uređuje Zakonom o turizmu (»Narodne novine«, broj 156/23) te ostalim propisima i strateškim dokumentima koji reguliraju razvoj turizma.

Sukladno članku 25. Zakona o turizmu (»Narodne novine«, broj 156/23) u izradu Plana upravljanja destinacijom, turistička zajednica dužna je uključiti jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne ustanove i trgovačka društva u vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i Republike Hrvatske, kao i udruge koje izravno sudjeluju u kreiranju destinacijskog lanca vrijednosti u turizmu. Također, potrebno je uključiti nadležna tijela za prostorno planiranje, zdravstvo, kulturu te druge relevantne dionike, kako bi se osiguralo cjelovito i usklađeno planiranje razvoja turizma u destinaciji.

Plan upravljanja destinacijom na lokalnoj razini mora biti usklađen s aktima strateškog planiranja, prostornim planovima, planom upravljanja kulturnim dobrima i drugim važećim planovima i propisima te planom upravljanja destinacijom na regionalnoj razini.

Plan upravljanja destinacijom sadrži:

- analizu stanja,

- popis resursne osnove,
- pokazatelje održivosti na razini destinacije,
- razvojni smjer s mjerama i aktivnostima potrebnim za njegovo ostvarenje,
- prijedlog smjernica i preporuka za razvoj ili unaprjeđenje destinacije te
- popis projekata koji pridonose provedbi mjera za postizanje pokazatelja održivosti.

Uz to, Plan uključuje i popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije, koji doprinose ostvarenju dugoročnih ciljeva održivog rasta i konkurentnosti.

U postupku donošenja plana upravljanja destinacijom turistička zajednica dužna je provesti javno savjetovanje o prijedlogu izrađenog plana upravljanja destinacijom te na drugi primjeren način osigurati sudjelovanje lokalnog stanovništva u postupku donošenja, sukladno propisu kojim se uređuje pravo na pristup informacijama.

Plan upravljanja destinacijom donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave na prijedlog turističkog vijeća turističke zajednice. Usvojeni plan upravljanja destinacijom objavljuje se u službenom glasniku jedinice lokalne samouprave i na mrežnim stranicama turističke zajednice.

1.1 Dionici uključeni u izradu Plana upravljanja destinacijom

Dionici, navedeni u Tablici 1., aktivno su sudjelovali u izradi ovog plana kroz prikupljanje relevantnih podataka i pokazatelja te razmjenu mišljenja i ideja. Uz to, njihova uloga bit će od presudne važnosti u realizaciji i ocjeni budućih aktivnosti koje će proizaći iz ovog dokumenta.

Tablica 1. Dionici uključeni u izradu Plana upravljanja destinacijom

LOKALNE I REGIONALNE VLASTI	
Naziv dionika: OPĆINA PIROVAC	
Kontakt osoba: MARIJA ROCA, bacc. admin. publ. (PRIJEMNI URED OPĆINE)	
IVAN GULAM, mag. admin. publ. (OPĆINSKI NAČELNIK)	
E-mail: marija.roca@pirovac.hr, ivan.gulam@pirovac.hr	
Zaduženje	
Oni postavljaju osnovne strateške ciljeve za razvoj turizma u skladu s politikama destinacije i osiguravaju pravni okvir za provedbu mjera i aktivnosti.	
TURISTIČKE ZAJEDNICE	
Naziv dionika: TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE PIROVAC	
Kontakt osoba: KRISTINA ŠIMIĆ (referent na stručnim poslovima) ILI IGOR BERGAM (direktor)	
E-mail: info@visitpirovac.hr direktor@visitpirovac.hr	
Zaduženje	
Zadužene su za izradu plana i koordinaciju dionika.	
PRIVATNI SEKTOR	
Naziv dionika: MAKIRINA TURIST (TURISTIČKA AGENCIJA)	
Kontakt osoba: DIJANA KURTOV ČUBRIĆ,	
E-mail: makirina-turist@si.t-com.hr	
Naziv dionika: FAMILY VISIT (TURISTIČKA AGENCIJA)	
Kontakt osoba: IGOR MEIĆ,	
E-mail: meicbrothers@gmail.com	

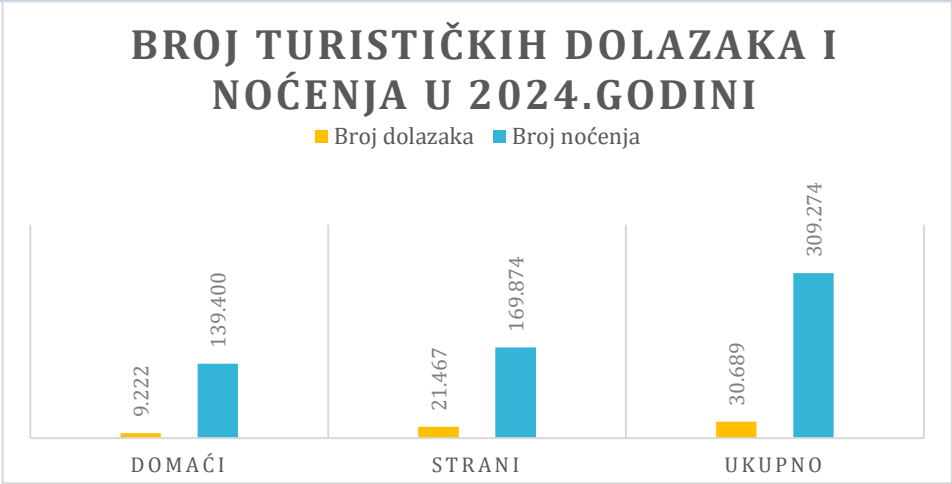
Naziv dionika: KLEINE HEXE PIROVAC (PANSION)
Kontakt osoba: ZDENKA SKORIĆ
E-mail: service@hexe-pirovac.com
Zaduženje
Privatni sektor pruža ključne usluge posjetiteljima i sudjeluje u kreiranju turističkih proizvoda. Njihova ulaganja i poslovne strategije moraju biti usklađene s ciljevima održivog razvoja.
LOKALNO STANOVNIŠTVO
Naziv dionika: BEACH BAR RIŠPET
Kontakt osoba: IVAN SINIČIĆ
E-mail: caffebarrispet@gmail.com
Naziv dionika: APARTMANI MORE, HOLIDAY HOUSE KAMENA KUĆA (PRIVATNI IZNAJMLJIVAČ)
Kontakt osoba: MARA I PAVE BARIĆ
E-mail: pambaric@t-online.de
Naziv dionika: KONOBA NONO
Kontakt osoba: JULIJA TROŠIĆ
E-mail: culina.angeli@gmail.com
KAMP KERIDO(OPG), PATRICIA URODA, patricia.uroda2611@gmail.com
OPG DOBROVIĆ, DEJANA DOBROVIĆ, opgdobrovic@gmail.com
Zaduženje
Lokalne zajednice doprinose očuvanju kulturne i prirodne baštine te imaju veliku ulogu u stvaranju autentičnih doživljaja. Njihovo sudjelovanje je ključno za osiguranje društvenog prihvatanja turističkog razvoja.

1.2 Profil odredišta – Općina Pirovac

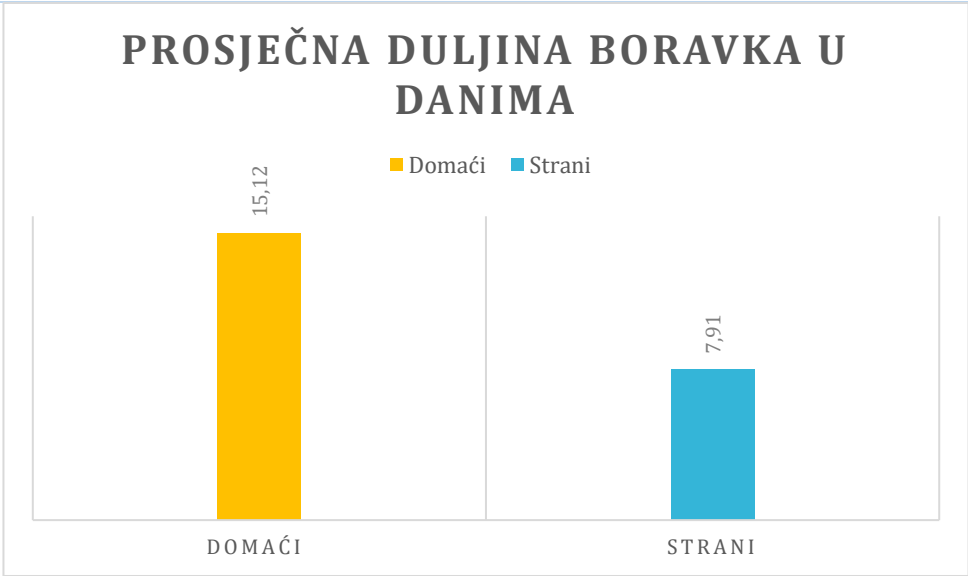
Lokacija	Općina Pirovac smještena je u Šibensko-kninskoj županiji, na obali Jadranskog mora, između Šibenika i Zadra. Nalazi se u Pirovačkom zaljevu, u blizini Vranskog jezera, sjeverno od otoka Murtera.	
Prometna povezanost	Prometna povezanost Općine Pirovac vrlo je dobra zahvaljujući blizini važnih cestovnih pravaca: Glavne prometne veze: Glavna prometna veza Općine Pirovac je Jadranska magistrala (DC8), koja prolazi kroz područje općine i povezuje je sa Šibenikom, Zadrom i ostalim primorskim gradovima. Lokalne ceste i povezanost: Područje Pirovac karakterizira mreža lokalnih cesta koje povezuju obalna naselja, unutrašnjost i glavne prometnice poput Jadranske magistrale (D8) i autoceste A1. Lokalna cestovna infrastruktura igra ključnu ulogu u povezivanju turističkih atrakcija, prirodnih ljepota i kulturnih znamenitosti. Pristup autocestama Općina Pirovac ima dobar pristup autocesti A1 preko najbližeg čvora Pirovac, udaljenog oko 10 km. Ova veza omogućuje brzo putovanje prema Zagrebu, Splitu i drugim dijelovima Hrvatske, poboljšavajući prometnu povezanost za stanovnike, turiste i gospodarstvo. Javni prijevoz i autobusne linije Općina Pirovac ima organiziran javni prijevoz, prvenstveno putem autobusnih linija koje povezuju mjesto s većim gradovima poput Šibenika, Zadra i Zagreba. Redovne međugradske linije omogućuju stanovnicima i turistima jednostavan prijevoz, dok lokalne linije povezuju okolna naselja. Uslugu javnog prijevoza u Općini Pirovac pruža ŠIK BUS koji upravlja lokalnim autobusnim linijama, dok sve ostali prijevoznici sudjeluju u međugradskim i međudržavnim linijama.	
Udaljenost glavnog grada i važnijih emitivnih tržišta		Općina Pirovac
	Zagreb:	318 km
	Zadar:	64,9 km
	Split:	118 km
	Dubrovnik:	315 km
	AERODROM ZADAR:	69 km
	AERODROM SPLIT:	87 km
Geografska obilježja	Područje Općine Pirovac smješteno je na jugozapadnom dijelu Šibensko-kninske županije uz granicu sa Zadarskom županijom. Općina obuhvaća tri naselja: Pirovac na obalama Pirovačkog zaljeva te dva manja naselja Kašić i Putičanje u unutrašnjosti. Primorski dio općine dio je Šibenskog priobalja, dok unutrašnji dio spada u krajnji jugoistočni dio povijesne mikroregije Ravnih kotara. Jadransko more:	

	Općina Pirovac smještena je na srednjem dijelu jadranske obale Hrvatske, u maloj uvali, te je okružen brojnim malim otocima i prirodnim ljepotama. Biser pirovačkog zaljeva je otok Sustipanac (Mojster ili Otok ljubavi), koji krije povijesne tragove franjevačkog samostana iz 16 st, kojeg je izgradio grof Draganić. Na samom kraju pirovačkog zaljeva smjestila se uvala Makirina ,zimsko stanište za brojne ptice (čaplje, labudove), jer pored ljekovitog peloida bogata je i florom i faunom pogodnom za njihovu ishranu. Jezero: Općina Pirovac smještena je između obale Jadranskog mora i Vranskog jezera, najvećeg prirodnog jezera u Hrvatskoj. Dio Parka prirode Vransko jezero, kanal Prosika koji spaja jezero i more, nalazi se unutar granica Općine Pirovac, pružajući posjetiteljima mogućnost uživanja u bogatoj flori i fauni te raznim rekreacijskim aktivnostima poput sportskog ribolova. Gore i planine: Općina Pirovac nema značajnije planinske masive ili visoke gore. Međutim, područje nudi nekoliko slikovitih brda pogodnih za šetnje i lagano planinarenje. Jedno od omiljenih odredišta je brdo Makirina, koje pruža spektakularne poglede na Pirovački zaljev i okolne otoke. Obližnje brdo Tuštica na Prosici također je izvrsna destinacija za planinarenje. Ova staza vodi vas kroz prekrasne krajolike, uključujući guste borove šume i očaravajuće panorame. Na vrhu brda, nagrada je veličanstveni pogled na obližnje otoke i plavetnilo Jadranskog mora.
Klimatska obilježja	Područje Općine Pirovac ima mediteransku klimu s blagim, kišovitim zimama i toplim, suhim ljetima. Ljetne temperature često prelaze 30°C, dok su zimske rijetko ispod 5°C, a temperatura mora varira od 24–27°C ljeti do ispod 15°C zimi. Oborine su češće u jesen i zimu, dok su ljeta sušnija. Blaga klima i obilje sunčanih dana tijekom godine čine Pirovac privlačnim za turiste i idealnim za poljoprivredu, posebno uzgoj maslina i vinove loze. Zbog ugodnih vremenskih uvjeta, područje je pogodno za cjelogodišnji boravak i rekreaciju.
Broj stanovnika (popis 2021.)	Općina Pirovac 1606

Broj turističkih dolazaka i noćenja (2024.)

Prosječna duljina boravka (u danima)

Turistički kapacitet po vrstama objekata u 2023. i 2024. godini

VRSTA	2023. GODINA			2024. GODINA		
	BROJ OBJEKATA	BROJ GLAVNIH LEŽAJEVA	BROJ POMOĆNIH LEŽAJEVA	BROJ OBJEKATA	BROJ GLAVNIH LEŽAJEVA	BROJ POMOĆNIH LEŽAJEVA
Apartman	5	67	29	6	71	33
Hoteli	2	146	2	1	142	0
Kamp na OPG-u	1	15	0	1	15	0
Kamp u domaćinstvu	11	267	0	11	267	0
Kamp	2	885	0	3	1725	0
Kampiralište	3	210	0	3	210	0
Kuća stanovnika općine	301	1126	544	317	1149	557
Kuća za odmor (vikendica)	1374	5322	2619	1383	5352	2656
Kuća za odmor	1	8	0	2	16	2
Objekti u domaćinstvu	373	2301	494	365	2254	468
Odmaralište za djecu	2	95	0	2	95	0
Organizirano kampiranje	1	8	4	1	8	4

	Soba za iznajmljivanje	1	30	0	2	50	8
	Stan stanovnika općine/grada	14	50	25	14	53	25
	Stan za odmor (vikendica)	162	506	288	166	517	291
	Studio apartman	2	6	0	3	88	0
	UKUPNO:	2263	11042	4005	2280	12012	4044
Ugostiteljski sadržaji	Općina Pirovac						
	1. Pizzeria Barezze 2. Buffet Amfora 3. Buffet Đardin 4. Fast food Cuki food 5. Konoba Dalmatinski pijat 6. Konoba Ardura 7. Konoba Vesela 8. Restaurant & Pizzeria Spalladium 9. Restaurant & Pizzeria Palma 10. Restoran Galeb 11. Konoba Nono 12. Restoran Stara Riva 13. Caffè Bar Lord 14. Caffè Bar Navigator 15. Caffè Bar Balun 16. Caffè Bar Rišpet 17. Cafe bar Negrit 18. Caffè Bar VIBE bar 19. Caffè Bar Meduza 20. Caffè bar Mare BLUE 21. Cafe bar Priša 22. Cafe bar Gegalo 23. Slastičarnica Viktoria 24. Slastičarnica Amfora 25. Kušionica vina Livačić 26. Kušionica vina i ulja Dobrović						
	Kulturno povijesne atrakcije: Župna crkva Gospe od Karmela, Stari bedemi i Vrata sela , Crkva sv. Jurja, Dvorac obitelji Draganić-Vrančić, Arheološko nalazište Ivinj, Otok Sustipanac (Mojster)						
Najpopularnije turističke atrakcije	Prirodne atrakcije: Jadransko more, Vransko jezero, Park prirode Vransko jezero, Pirovački zaljev- uvala Makirina, Plaža Lolić, Plaža Starine, Šetnica i vidikovac Makirina						
	Važne manifestacije: Jurjevo, Lito u Pirovcu, Advent u Pirovcu						
Glavni turistički proizvodi	Nautički turizam – Razvija se kroz ponudu najma brodica, glisera i drugih plovila, omogućujući posjetiteljima istraživanje obale i okolnih otoka.						
	Turizam - Pirovac pruža atraktivne plaže poput Lolića i Starina, idealne za obiteljski odmor i uživanje u čistom moru						

Turističke zone i površine	Kulturni turizam - crkve, stare bedeme i arheološka nalazišta, što pruža uvid u bogatu povijest ovog područja. Gastro i eno turizam – kušionica ulja, kušionica vina Sportsko – rekreacijski turizam – planinarenje, biciklizam outdoor fitness
	Ugostiteljsko turističke zone Miran (12,2 ha T1,T3zone) Turistička zona Pirovac (4,9 ha T3 zona) Turistička i rekreacijska zona Platine (17,5 ha T1 zone)
	Primarna turistička infrastruktura
	Biciklističke rute (Euro Velo 8, poznata i kao "Meditranska ruta", Putevi antike, Vransko jezero, Putem Masline) Planinarske staze (Brdo Makirina)
Turistička infrastruktura	Sekundarna turistička infrastruktura
	Župna crkva Gospe od Karmela Crkva sv. Jurja Dvorac Draganić- Vrančić Kamene kuće u staroj jezgri Pirovca Stara gradska vrata

1.3. Turistička zajednica općine Pirovac

Turističke zajednice su organizacije koje djeluju po načelu destinacijskog menadžmenta, a osnivaju se radi promicanja i razvoja turizma Republike Hrvatske i gospodarskih interesa pravnih i fizičkih osoba koje pružaju ugostiteljske usluge i usluge u turizmu ili obavljaju drugu djelatnost neposredno povezanu s turizmom na način da upravljaju destinacijom na razini za koju su osnovane.

Lokalnu turističku zajednicu osnivaju njezini članovi, dok postupak pripreme osnivanja i sazivanje osnivačke skupštine provodi općinski načelnik ili gradonačelnik u suradnji s regionalnom turističkom zajednicom. Osnivanje lokalne turističke zajednice na razini jedne jedinice lokalne samouprave može pokrenuti inicijativom općinski načelnik ili gradonačelnik.

Turistička zajednica je pravna osoba. Turistička zajednica ne može započeti s djelovanjem prije stjecanja pravne osobnosti. Prava i obveze turističke zajednice utvrđuju su Zakonom o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (»Narodne novine«, broj 52/19, 42/20) i statutom turističke zajednice.

TZ Pirovac upisana je u Upisnik turističkih zajednica koji vodi Ministarstvo turizma, pod upisnim brojem 184, temeljem rješenja KLASA: UP/I334-03/10-02/195, URBROJ: 529-05-12-5, od 25. srpnja 2012. godine.

Skupština TZ Pirovac uz prethodnu suglasnost Ministarstva turizma i sporta, na sjednici održanoj 04. rujna 2020. godine donijela je Statut TZ Pirovac (»Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije«, broj 12/20).

Statut turističke zajednice sadrži odredbe o:

- nazivu i sjedištu turističke zajednice,
- zadaćama turističke zajednice,
- članovi zajednice, njihova prava, obveze i odgovornosti,
- tijela zajednice
- predstavljanje i zastupanje zajednice,
- obavljanje stručnih i administrativnih poslova u turističkoj zajednici,
- turistički informativni centar,
- odgovornosti za obavljanje dužnosti u zajednici,
- gospodarenje u zajednici,
- javnost rada zajednice,
- poslovna tajna,
- zaštita prirode čovjekova okoliša,
- prestanak rada turističke zajednice,
- Statut i drugi opći akti,
- Prijelazne i završne odredbe.

Tijela turističke zajednice su:

- skupština,
- turističko vijeće,
- predsjednik turističke zajednice

Regulativni i službeni dokumenti TZ Pirovac su:

- Statut turističke zajednice Općine Pirovac,
- Strategija razvoja turizma Općine Pirovac,
- Pravilnik o radu, djelokrugu, unutarnjem ustrojstvu, organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta turističke zajednice Općine Pirovac,
- Poslovnik o radu Skupštine Turističke zajednice općine Pirovac,
- Program rada turističke zajednice Općine Pirovac za 2025. godinu,
- Program rada Turističke zajednice općine Pirovac za 2026. godinu.

Izvještajni akti TZ Pirovac su:

- Izvješće o radu turističkog vijeća turističke zajednice Općine Pirovac za 2024 godinu,
- Izvješće o izvršenju programa rada turističke zajednice Općine Pirovac za 2024 godinu,
- Izvješće o radu direktora turističke zajednice Općine Pirovac za 2024 godinu,
- Upitnik o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrole u 2024 godini,
- Odluka o usvajanju Izvješća o radu direktora turističke zajednice Općine Pirovac za 2024 godinu,
- Izvješće o obavljenom nadzoru skupštine nad radom turističke zajednice Općine Pirovac za 2024 godinu,
- Odluka o usvajanju Izvješća o obavljenom nadzoru Skupštine nad radom turističke zajednice Općine Pirovac za 2024 godinu,
- Odluka o usvajanju Izvješća o radu Turističkog vijeća turističke zajednice Općine Pirovac za 2024 godinu,
- Odluka o usvajanju Izvješća o izvršenju programa rada turističke zajednice Općine Pirovac za 2024 godinu,
- Program rada s financijskim planom i strukturom ulaganja turističke zajednice Općine Pirovac za 2025. godinu,
- Izmjene i dopune programa rada za 2024. godinu,
- Izvješće o radu Turističkog vijeća za 2023. godinu,
- Izvješće o izvršenju programa rada turističke zajednice Općine Pirovac za 2023,
- Izvješće o radu direktora turističke zajednice Općine Pirovac za 2023 godinu,
- Odluka o usvajanju Izvješća o izvršenju programa rada turističke zajednice Općine Pirovac za 2023 godinu,
- Odluka o usvajanju Izvješća o obavljenom nadzoru Skupštine nad radom turističke zajednice Općine Pirovac za 2023 godinu,
- Odluka o usvajanju Izvješća o radu Turističkog vijeća turističke zajednice Općine Pirovac za 2023 godinu,
- Izvješće o obavljenom nadzoru Skupštine nad radom turističke zajednice Općine Pirovac za 2023 godinu.

1.4. Članovi tijela turističke zajednice i članovi lokalne turističke zajednice

Članovi tijela turističke zajednice i članovi lokalne turističke zajednice.

Tijela turističke zajednice su: skupština, turističko vijeće i predsjednik turističke zajednice.

Članovi tijela turističke zajednice i predsjednik turističke zajednice osobno su odgovorni za zakonito i savjesno obavljanje svojih dužnosti. Mandat članova tijela turističke zajednice traje četiri godine, a članovi mogu biti ponovno birani ili imenovani.

Skupština Turističke zajednice općine Pirovac:

1. Ivan Gulam (predsjednik),
2. Nikolina Meić,
3. Marina Skočić,
4. Zdenka Skorić,
5. Patricia Uroda,
6. Ivan Forgač,
7. Denis Jelušić.

Turističko vijeće Općine Pirovac:

1. Igor Meić (predsjednik),
2. Denis Skorić,
3. Šime Franić,
4. Patricia Uroda,
5. Ana-Marija Barić,
6. Kata Gulam,
7. Marijan Klarić,
8. Dijana Kurtov Čubrić,
9. Boris Petrović.

Članovi lokalne turističke zajednice mogu biti obvezni i dragovoljni. Obvezni članovi lokalne turističke zajednice su sve pravne i fizičke osobe koje na području za koje se osniva lokalna turistička zajednica imaju sjedište, podružnicu, pogon, objekt u kojem se pružaju usluge, ili prebivalište, te koje trajno ili sezonski ostvaruju prihod pružanjem ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu ili obavljaju djelatnost koja ima korist od turizma, odnosno na čije prihode turizam ima utjecaj.

Članovi lokalne turističke zajednice plaćaju članarinu turističkoj zajednici. Članstvo u lokalnoj turističkoj zajednici počinje danom osnivanja turističke zajednice ili danom početka obavljanja djelatnosti pravne i fizičke osobe na području za koje se osniva lokalna turistička zajednica.

Obvezni članovi lokalne turističke zajednice, odnosno njihovi predstavnici, mogu birati i biti birani u tijela turističke zajednice.

Pravne i fizičke osobe plaćaju članarinu lokalnoj turističkoj zajednici u skladu s posebnim propisom koji uređuje članarine u turističkim zajednicama. Visina članarine koju plaća pravna i fizička osoba ovisi o skupini u koju je razvrstana djelatnost kojom se pravna ili fizička osoba bavi te o pripadajućoj stopi za obračun i plaćanje članarine. Iznos članarine u TZ Pirovac utvrđen je člankom 6. Zakona o članarinama u turističkim zajednicama („Narodne novine“, broj 52/19, 144/20), a stope plaćanja članarine navedene su u tablici broj 2.

Tablica 2. Stope po kojima se plaća članarina

Prva skupina	0,14212
Druga skupina	0,11367
Treća skupina	0,08527
Četvrta skupina	0,02842
Peta skupina	0,01705

1.5. Zadaće lokalne turističke zajednice

Zadaće lokalne turističke zajednice, kao lokalne destinacijske menadžment organizacije, su sljedeće:

1. *Razvoj proizvoda*
2. *Informacije i istraživanja i*
3. *Distribucija*

Direktor TZ Pirovac je Poldo Jelušić.

Direktora turističke zajednice imenuje turističko vijeće na razdoblje od četiri godine. Direktor zastupa turističku zajednicu, organizira i rukovodi radom i poslovanjem turističke zajednice, te provodi odluke turističkog vijeća. U granicama svojih ovlasti, odgovoran je za poslovanje turističke zajednice i zakonitost rada. Za svoj rad direktor odgovara turističkom vijeću i predsjedniku turističke zajednice. Također, direktor i radnici koji obavljaju stručne poslove u turističkoj zajednici moraju imati položen stručni ispit za rad u turističkoj zajednici.

1.6. Suradnja jedinice lokalne samouprave i turističke zajednice

Jedinica lokalne samouprave u okviru svog samoupravnog djelokruga posebno vodi brigu o osiguranju uvjeta za razvoj turizma, a osobito o uređenju naselja, javnoj turističkoj infrastrukturi, zaštiti okoliša, prirodnoj i kulturnoj baštini i slično. Lokalne turističke zajednice surađuju s tijelima jedinica lokalne samouprave u sljedećim aktivnostima:

- dogovaraju zajedničko korištenje sredstava turističke pristojbe koja se doznaju jedinici/jedinicama lokalne samouprave za poboljšanje uvjeta boravka turista,
- surađuju u izradi planova razvoja turizma u jedinici lokalne samouprave, najkasnije do roka utvrđenog posebnim propisima za donošenje proračuna jedinice lokalne samouprave,
- prate turistički promet te prijavu i odjavu turista,
- surađuju pri odlučivanju o radnom vremenu ugostiteljskih objekata sukladno posebnim propisima koji uređuju ugostiteljsku djelatnost,
- surađuju u drugim pitanjima vezanim uz razvoj turizma.

2. IZRAČUN PRIHVATNOG KAPACITETA

Prema Zakonu o turizmu („Narodne novine“, broj 156/23), izračun prihvatnog kapaciteta destinacije izrađuju turističke zajednice na razini destinacije u svrhu upravljanja turističkim tokovima u suradnji s drugim dionicima u sustavu turizma, a osobito u svrhu podrške lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi za upravljanje destinacijom.

U smislu Zakona, prihvatni kapacitet destinacije je broj turista koji mogu posjetiti turističku destinaciju u isto vrijeme, ne uzrokujući pritom neprihvatljive poremećaje fizičke, gospodarske i sociokulturne okoline te smanjenje u zadovoljstvu posjetitelja, izrađen prema propisanoj metodologiji izračuna.

Izračun prihvatnog kapaciteta mora izrađivati turistička zajednica koja je djelomično ili u cijelosti osnovana na području jedinice lokalne samouprave koja je prema indeksu turističke razvijenosti razvrstana u kategoriju I i II. Ako izračun prihvatnog kapaciteta izrađuje više turističkih zajednica, potrebno je sporazumom definirati obuhvat područja za koje se izrađuje izračun prihvatnih kapaciteta.

Izračun prihvatnih kapaciteta destinacije predstavlja stručnu podlogu pri prostornom planiranju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave za koju se izrađuje. Izračun prihvatnih kapaciteta izrađuje se temeljem Smjernica za izračun osnovnih pokazatelja destinacije koji su dopuna metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta koja je propisana Pravilnikom o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta („Narodne novine“, broj 112/24).

Stoga je održivi nosivi kapacitet općinskog područja funkcija dostignutog, planiranog i željenog razvoja, a njegovu izradu treba temeljiti na:

- važećim Prostornim planovima uređenja i Urbanističkim planovima uređenja Općine Pirovac,
- službenim podacima iz sustava eVisitor, koji osigurava točno praćenje turističkog prometa,
- pokazateljima okolišne, infrastrukturne i društvene održivosti prema Smjernicama za izračun obaveznih pokazatelja prihvatnog kapaciteta destinacije Republike Hrvatske,
- ciljevima definiranim u Planu upravljanja destinacijom i razvojnim strategijama Šibensko - kninske županije.

Pristup određivanju održivog (prihvatnog) kapaciteta za Općinu Pirovac stoga podrazumijeva interdisciplinarno sagledavanje prirodnih, društvenih i gospodarskih čimbenika, uz aktivno sudjelovanje lokalne zajednice, turističkog sektora i nadležnih tijela

Ovo poglavlje izrađeno je na temelju zasebnog dokumenta za izračun prihvatnog kapaciteta. Izračun prihvatnog kapaciteta sadržava detaljne tablice, izračune, karte i grafičke prikaze korištene u ovoj analitičkoj sintezi.

2.1. Definiranje i zoniranje područja obuhvata

Sukladno Pravilniku o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta („Narodne novine“, broj 112/24) definirano je kako se područje obuhvata za koji se izrađuje prihvatni kapacitet mora se podijeliti na prostorno-funkcionalne zone.

Za izračun prihvatnog kapaciteta na razini destinacije potrebno je definirati područje obuhvata za koji se izrađuje izračun prihvatnih kapaciteta poštujući strateške dokumente koji su definirali rivijeru, kraj, područje, otok, klaster i druge prepoznate turističke cjeline sukladno Zakonu o turizmu.

Analiza prihvatnog kapaciteta provedena je za cjelokupno administrativno područje Općine Pirovac, koje obuhvaća naselja Pirovac, Kašić i Putičanje. Sukladno *Prostornom planu uređenja Općine Pirovac (PPUO Pirovac)* i smjernicama Ministarstva turizma i sporta, područje destinacije podijeljeno je u pet funkcionalnih zona (A–E), koje omogućuju analitičko praćenje turističkih pritisaka i razine prostorne opterećenosti:

Zona	Opis i karakteristike	Prostorni obuhvat
A – Obalno turističko područje	Najintenzivnija zona turističkih aktivnosti s visokom koncentracijom smještajnih kapaciteta, ugostiteljskih i rekreacijskih sadržaja uz izraženu sezonalnost.	Obalni pojas naselja Pirovac, plaže Lolić i Starine, zona Miran i dio obale prema Platine.
B – Urbana i naseljena zona	Kompaktno urbano područje mješovite namjene sa stambenim, poslovnim i turističkim funkcijama.	Naselje Pirovac, stara jezgra i okolne stambeno-mješovite zone.
C – Prirodna i krajobrazno-zaštićena zona	Područje visoke krajobrazne i prirodne vrijednosti s niskom razinom izgrađenosti i potencijalom za održive oblike turizma.	Kašić, Putičanje, poljoprivredne i šumske površine, prirodni obalni dijelovi te dio Parka prirode Vransko jezero.
D – Infrastrukturno-gospodarska i rekreativna zona	Područje gospodarskih, infrastrukturnih i rekreacijskih sadržaja važnih za funkcioniranje destinacije.	Proizvodne zone Torine, Torine 2 i Cvitanice (I2), poslovne zone K i K2, servisne i sportsko-rekreacijske površine.
E – Zona posebne turističke i infrastrukturne namjene	Specijalizirani turistički i nautički sadržaji visoke razvojne vrijednosti.	Marina Pirovac te turističke zone Miran i Platine.

2.2. Odabir metodologije procjene prihvatnog kapaciteta

Procjena prihvatnog kapaciteta provedena je prema odredbama Pravilnika o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta destinacije (NN 112/24) i Zakona o turizmu (NN 156/23), uz kombiniranu primjenu kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja.

Analiza se temeljila na:

- prostorno-planskoj dokumentaciji (PPUO Pirovac, kartografski prikazi građevinskih područja),
- dostupnim statističkim podacima o kretanjima broja posjetitelja, kapacitetima i opterećenjima različitih tipova infrastrukture i suprastrukture, sezonalnosti i sličnim parametrima,

- te dvjema online anketama provedenima među lokalnim stanovništvom i posjetiteljima putem platforme EUSurvey.

Tijekom provedbe istraživanja došlo je do izmjena službenih smjernica Ministarstva, što je rezultiralo neadekvatnim uzorcima anketa i ograničenjem za detaljnu kvantifikaciju pojedinih pokazatelja. Zbog toga su rezultati korišteni indikativno kao polazište za razvoj sustava praćenja prihvatnog kapaciteta u idućem planskom razdoblju.

2.3. Analiza razine nosivosti destinacije

Analizom dostupnih pokazatelja utvrđene su razlike u prostornoj, infrastrukturnoj, okolišnoj i društvenoj nosivosti po zonama. Najveće opterećenje prisutno je u obalnim i urbanim zonama (A i B), dok ruralne i prirodne zone (C i D) pokazuju niži stupanj iskorištenosti i značajan potencijal za održivi razvoj.

Ključne skupine analiziranih pokazatelja obuhvaćaju:

- **Prostorne i demografske pokazatelje** – gustoća izgrađenosti, broj ležajeva po stanovniku, udio turističkih i stambenih jedinica;
- **Infrastrukturne pokazatelje** – kapacitet i opterećenje vodovodne, energetske i prometne infrastrukture;
- **Okolišne pokazatelje** – udio ZOP-a, zelene površine, zbrinjavanje otpada i potrošnju resursa;
- **Društvene pokazatelje** – zadovoljstvo stanovnika, percepcija gužvi i buke, zadovoljstvo boravkom posjetitelja.

2.4. Procjena dostignute razine prihvatnog kapaciteta

Procjena razine dostignutog kapaciteta provedena je usporedbom izračunatih vrijednosti pokazatelja s graničnim standardima iz Pravilnika.

Sažetak rezultata po zonama prikazan je u tablici:

Zona	Razina opterećenja	Ocjena	Ključni izazovi
A – Obalno turističko područje	U zoni dostizanja	Iznad standarda	Gužve, prometno opterećenje, pritisak na komunalnu infrastrukturu, visoka koncentracija smještajnih kapaciteta i sezonalnost.
B – Urbana i naseljena zona	U zoni dostizanja	Ispod standarda	Nedostatak parkirališnih i javnih površina, opterećenje komunalnog sustava, apartmanizacija i očuvanje identiteta naselja.
C – Prirodna i krajobrazno-zaštićena zona	Ispod zone dostizanja	Rezervni kapacitet	Očuvanje prirodnih i krajobraznih vrijednosti, sprječavanje nekontrolirane izgradnje i zaštita ruralnog identiteta.
D – Infrastrukturno-gospodarska i rekreativna zona	Ispod zone dostizanja	Rezervni kapacitet	Modernizacija infrastrukture, razvoj servisnih sadržaja i usklađivanje gospodarskih i turističkih funkcija.
E – Zone posebne turističke i infrastrukturne namjene	U zoni dostizanja	Lokalizirano opterećenje	Sezonsko povećanje potrošnje energije i vode, opterećenje infrastrukture te potreba za kontinuiranim praćenjem utjecaja na okoliš.

2.5. Analize scenarija

Radi sagledavanja mogućih promjena prihvatnog kapaciteta u budućnosti izrađena su tri razvojna scenarija – održivi, trendovski i prekomjerni. Oni služe kao okvir za proaktivno planiranje i usmjeravanje razvoja u željenom smjeru:

Scenarij	Opis	Očekivani učinci
Održivi scenarij	Postupno upravljanje rastom, jačanje infrastrukture i razvoj selektivnih oblika turizma	Stabilizacija pritiska, povećanje kvalitete i produženje sezone
Trendovski scenarij	Nastavak postojećih trendova bez dodatne regulacije	Daljnje opterećenje zona A i B, stagnacija zadovoljstva
Prekomjerni scenarij	Intenzivan rast smještajnih i infrastrukturnih kapaciteta	Prekoračenje granica nosivosti i pad kvalitete okoliša

Za Općinu Pirovac preporučuje se održivi scenarij razvoja, koji podrazumijeva kontrolirani rast, uravnoteženu prostornu distribuciju turističkih sadržaja, razvoj selektivnih oblika turizma i integrirano upravljanje prirodnim i infrastrukturnim resursima.

2.6. Donošenje zaključaka i preporuka

Analiza prihvatnog kapaciteta pokazuje da su obalne i urbane zone (A i B) izložene najvećim sezonskim pritiscima uslijed koncentracije smještajnih kapaciteta, turističkih sadržaja i prometnog opterećenja. Prirodne, krajobrazno-zaštićene te infrastrukturno-gospodarske zone (C i D) raspolažu značajnim potencijalom za održivi razvoj i ravnomjerniju prostornu distribuciju turističkih aktivnosti. Zona posebne turističke i infrastrukturne namjene (E) zahtijeva kontinuirano praćenje sezonskih opterećenja, osobito u pogledu prometa, potrošnje resursa i utjecaja na okoliš.

Ključne preporuke:

- ✓ Uspostaviti sustav kontinuiranog prikupljanja podataka o turističkom prometu, opterećenju infrastrukture, gospodarenju otpadom i zadovoljstvu lokalnog stanovništva i posjetitelja;
- ✓ Unaprijediti prometnu, komunalnu i energetska infrastrukturu u obalnim i urbanim zonama (A i B) te pratiti daljnji razvoj smještajnih kapaciteta;
- ✓ Razvijati održive i selektivne oblike turizma u zonama C i D;
- ✓ Uspostaviti indikatorski sustav praćenja za evaluaciju nosivosti po zonama;
- ✓ Jačati povezanost turističkih zona s lokalnim gospodarstvom i poticati ravnomjerniju prostornu raspodjelu turističkih aktivnosti;
- ✓ Po potrebi, temeljem članka 31. Zakona o turizmu, razmotriti Odluku o ograničavanju povećanja kapaciteta u najopterećenijim zonama.

3. ANALIZA STANJA

Analiza stanja u planu upravljanja destinacijom je temeljni korak u procesu planiranja i upravljanja turističkom destinacijom. Riječ je o detaljnom istraživanju i procjeni postojećih uvjeta destinacije s ciljem identificiranja trenutnih resursa, potencijala, izazova, prilika i prijetnji. Ova analiza pruža ključne informacije potrebne za oblikovanje mjera koje će poticati razvoj turizma u skladu s održivim principima.

Turistička zajednica općine Pirovac obuhvaća područje istoimene općine smještene u sjeverozapadnom dijelu Šibensko-kninske županije. Pirovac se nalazi uz obalu Pirovačkog zaljeva, dijela šibenskog arhipelaga koji se duboko usijeca u kopno, stvarajući prirodno zaštićeno i izuzetno atraktivno područje za turizam i rekreaciju. Ovo područje, bogato prirodnim ljepotama i kulturnim naslijeđem, smješteno je između povijesnih gradova Zadra i Šibenika, s kojima ga povezuje Jadranska magistrala. Jedna od glavnih prirodnih značajki ovog područja je Pirovački zaljev, poznat po toplijem moru u odnosu na otvoreni Jadran, zahvaljujući zatvorenosti zaljeva i njegovoj plitkoći. U blizini se nalazi i Vransko jezero – najveće prirodno jezero u Hrvatskoj, koje predstavlja važno ornitološko i rekreativno područje, a ujedno i zaštićeni park prirode.

Unutrašnjost općine karakterizira blago brežuljkasti teren s mediteranskom vegetacijom, maslinicima, vinogradima i borovim šumama. Klima je mediteranska, s toplim, suhim ljetima i blagim, kišovitim zimama, što pogoduje razvoju poljoprivrede, osobito maslinarstva i vinogradarstva. Stanovništvo se tradicionalno bavi i ribarstvom, koje i danas ima važnu ulogu, dok turizam sve više dobiva na značaju zahvaljujući prirodnim i kulturnim resursima.

Općina Pirovac obuhvaća površinu od oko 40 km² i broji nešto više od 1.600 stanovnika. Uz središnje naselje Pirovac, poznato po očuvanoj dalmatinskoj arhitekturi i bogatoj povijesti koja seže još u srednji vijek, područje nudi i brojne uvale, šljunčane plaže i čisto more, što ga čini atraktivnim za brojne posjetitelje.

Geomorfološke značajke uključuju razvedenu obalu s prirodnim uvalama, plitkim morskim lagunama i kamenitim brežuljcima, a obližnje područje Vranskog jezera dodatno doprinosi bioraznolikosti regije. Ove prirodne posebnosti omogućuju razne aktivnosti u prirodi, poput biciklizma, planinarenja, promatranja ptica, rekreativnog ribolova i vodenih sportova. Pirovac tako nudi skladnu kombinaciju mora, jezera i kopna, stvarajući jedinstveno i privlačno turističko odredište u Dalmaciji.

U sljedećoj tablici su navedena naselja koja obuhvaćaju područje Općine Pirovac:

Tablica 3. Naselja u sastavu Općine Pirovac

Naselja u sastavu Općine Pirovac		
OPĆINA PIROVAC		
Pirovac	Kašić	Putičanje

3.1. Glavni elementi analize stanja u planu upravljanja destinacijom

Glavni elementi analize stanja u planu upravljanja destinacijom obično obuhvaćaju sljedeće aspekte:

1. Definiranje ciljeva analize - precizno definiranje ciljeva analize kako bi se usmjerilo istraživanje prema specifičnim aspektima destinacije,
2. Prikupljanje podataka - podaci se prikupljaju iz raznih izvora, uključujući statističke podatke, postojeće studije, intervju s ključnim dionicima, ankete lokalnog stanovništva i turista, te promatranja na terenu,
3. Analiza i vrednovanje turističke resursne osnove:
 - Resursna osnova - identifikacija prirodnih i kulturnih resursa, kao i ekonomski potencijal destinacije
 - Turistička atrakcija - analiza broja, vrste i kvalitete atrakcija (prirodne, kulturne, povijesne) te njihov potencijal za privlačenje posjetitelja
 - Prometna i komunalna infrastruktura - ocjena povezanosti destinacije, dostupnosti i kvalitete ključne infrastrukture
 - Prirodna i prostorna obilježja - procjena utjecaja turizma na okoliš i prostor te usklađenost s prostornim planovima
4. Izrada izvješća o provedenoj analizi - zaključci analize se integriraju u sveobuhvatno izvješće koje sadrži ključne podatke i informacije potrebne za oblikovanje strategija i mjera unaprjeđenja destinacije, a koje na koncu postaje osnova za planiranje budućeg razvoja.

Svrha analize stanja u planu upravljanja destinacijom:

- Identificirati prednosti koje treba iskoristiti i slabosti koje treba riješiti,
- Prepoznati prilike za daljnji razvoj turističke ponude,
- Utvrditi prijetnje koje mogu ograničiti razvoj destinacije,
- Stvoriti podlogu za strateško planiranje koje uključuje mjere i aktivnosti usmjerene na unaprjeđenje turističkog proizvoda, infrastrukture, resursa i održivosti.

Ova analiza daje uvid u trenutnu turističku ponudu, resurse, infrastrukturu, atrakcije te potencijal za daljnji razvoj. Služi kao osnova za planiranje mjera i aktivnosti koje će poboljšati turističku ponudu i upravljanje destinacijom.

Cilj analize upravljanja destinacijom Pirovac je procijeniti trenutne uvjete i potencijale destinacije s ciljem održivog razvoja turizma koji će pridonijeti gospodarskom rastu, očuvanju kulturnih i prirodnih resursa te poboljšanju kvalitete života lokalnog stanovništva. Analiza će omogućiti donošenje informiranih odluka o budućim mjerama koje će unaprijediti turističku ponudu, infrastrukturu i imidž destinacije, uz istovremeno očuvanje identiteta i okoliša Pirovca.

Analiza stanja uključuje analizu tržišta te polaznih gospodarskih, društvenih, prirodnih i prostornih elemenata destinacije, a osobito:

- popis turističkih proizvoda i usluga,
- analizu resursne osnove,
- analizu javne turističke infrastrukture,
- analizu komunalne infrastrukture,
- analizu prometne infrastrukture,
- analizu stanja digitalizacije,
- analizu stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom,
- analizu organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji (javne usluge i servisi),
- analizu stanja i potreba ljudskih potencijala,
- analizu komunikacijskih aktivnosti,
- analizu konkurencije,
- izvješće o provedenoj analizi stanja.

Za svaki pojedini element uključen u analizu stanja potrebno je uzeti u obzir broj i vrstu, kvalitetu, posebnosti, promjene i izazove te identifikaciju tržišnih trendova i potencijala turističkih proizvoda.

3.2. Analiza elemenata turističke destinacije

Analiza elemenata turističke destinacije obuhvaća ključne aspekte koji privlače posjetitelje, uključujući prirodne ljepote, kulturnu baštinu, infrastrukturu, smještaj i usluge. Evaluiraju se turistički resursi, kvaliteta usluga, transportna dostupnost i marketinške aktivnosti. Cilj je identificirati prednosti i slabosti destinacije te stvoriti strategije za održivi razvoj turizma.

3.2.1. Analiza turističkih proizvoda i usluga

Područje Općine Pirovac poznata je po jedinstvenom spoju prirodnih ljepota i povijesne baštine koje čine ključni temelj turističke ponude. Analiza atrakcija uzima u obzir njihov broj, vrstu, kvalitetu, posebnosti, te izazove s kojima se suočavaju u okviru trenutnih tržišnih trendova i potencijala turističkih proizvoda.

Tablica 4. Turistički kapaciteti po vrstama objekata

Smještaj	
Opis	Apartman
	6
	Hoteli
	1
	Kamp na OPG-u
	1
	Kamp u domaćinstvu
	11
	Kamp
	3
	Kampiralište
	3
	Kuća stanovnika općine
	317
	Kuća za odmor (vikendica)
	1383
	Kuća za odmor
	2

Objekti u domaćinstvu	365
Odmaralište za djecu	2
Organizirano kampiranje	1
Soba za iznajmljivanje	2
Stan stanovnika općine/grada	14
Stan za odmor (vikendica)	166
Studio apartman	3

Smještaj na području Općine Pirovac karakterizira izrazita dominacija privatnog smještaja, pri čemu se najveći udio kapaciteta odnosi na kuće za odmor (vikendice) te objekte u domaćinstvu. Takva struktura upućuje na profiliranje destinacije prvenstveno kao odredišta za obiteljski i individualni odmor, s naglašenom potražnjom za privatnošću i fleksibilnošću boravka. Uz privatni smještaj, u ponudi su zastupljeni i kampovi različitih oblika te ograničeni hotelski kapaciteti, što ukazuje na postojanje osnovne diversifikacije, ali i na prostor za daljnje uravnoteženje smještajne strukture u skladu s razvojnim ciljevima destinacije.

U kontekstu tržišnih trendova, postojeći kapaciteti predstavljaju relevantnu osnovu za razvoj održivih i kvalitetno diferenciranih turističkih proizvoda, osobito u segmentima boravka u prirodi, aktivnog odmora i doživljajnog turizma. Istodobno, ključni izazovi odnose se na potrebu kontinuiranog podizanja standarda kvalitete, smanjenja izražene sezonalnosti te usmjeravanja budućeg razvoja smještaja prema očuvanju prostornog identiteta, krajobraznih vrijednosti i ukupne kvalitete života lokalne zajednice.

Tablica 5. Popis ugostiteljskih objekata na području Općine Pirovac

Ugostiteljstvo		
Broj i vrsta	Restorani i konobe	- Pizzeria Barezze - Buffet Amfora - Buffet Đardin - Fast food Cuki food - Konoba Dalmatinski pijat - Konoba Ardura - Konoba Vesela - Restaurant & Pizzeria Spalladium - Restaurant & Pizzeria Palma - Restoran Galeb - Konoba Nono - Restoran Stara Riva
	Caffe barovi	- Caffè Bar Lord - Caffè Bar Navigator - Caffè Bar Balun - Caffè Bar Rišpet - Cafe bar Negrit - Caffè Bar VIBE bar - Caffè Bar Meduza - Caffè bar Mare BLUE - Cafe bar Priša - Cafe bar Gegalo
	Slastičarne	- Slastičarnica Viktorija

		- Slastičarnica Amfora
	Vinarije i OPG-ovi	- Vina Bernobić - Kušaonica vina Livaić - Kušaonica vina i ulja Dobrović - Kušaona ulja Oblica

Područje Općine Pirovac prepoznatljivo je po skladnom spoju očuvane prirodne baštine i vrijedne povijesno-kulturne ostavštine, što predstavlja temeljni oslonac turističke ponude destinacije. Analiza turističkih atrakcija obuhvaća njihov broj, raznolikost, razinu kvalitete i specifičnosti, kao i izazove povezane s aktualnim tržišnim trendovima i razvojem turističkih proizvoda. U tom kontekstu, ugostiteljska ponuda na području Pirovca obuhvaća restorane, konobe, pizzerije, caffè barove, slastičarnice te vinarije i OPG-ove s kušaonicama, čime se osigurava funkcionalna baza za svakodnevnu potrošnju i boravak posjetitelja, uz elemente koji mogu nositi destinacijsku diferencijaciju. Posebnu vrijednost predstavljaju konobe te kušaonice vina i ulja, koje stvaraju pretpostavke za razvoj autentičnog eno-gastro proizvoda i jače povezivanje turizma s lokalnom proizvodnjom. Istodobno, sektor se suočava s izazovima vezanima uz izraženu sezonalnost, neujednačenost razine usluge, rast operativnih troškova i dostupnost radne snage, što upućuje na potrebu standardizacije kvalitete, ulaganja u profesionalizaciju i jačanja suradnje s lokalnim dobavljačima. U skladu s tržišnim trendovima koji favoriziraju lokalne namirnice, doživljajne formate (degustacije, tematske večeri, susreti s proizvođačima) i održive prakse, Pirovac ima potencijal za jače pozicioniranje kroz strukturirano brendiranje gastronomije, kreiranje tematskih ruta i ponudu koja doprinosi povećanju potrošnje te produljenju turističke sezone.

Tablica 6. Popis turističkih atrakcija na području Općine Pirovac

Turističke atrakcije	
Opis	Na području Općine Pirovca nalaze se značajne atrakcija koje privlače posjetitelje iz Hrvatske i inozemstva.
	Glavne atrakcije uključuju povijesne građevine, prirodne ljepote, kulturne manifestacije.
	Kulturno povijesne atrakcije: Župna crkva Gospe od Karmela, Stari bedemi i Vrata sela, Stari grad Pirovac, Crkva sv. Jurja, Arheološko nalazište Ivinj, Otok Sustipanac (Mojster), piramidni spomenik. Dvorac obitelji Draganić-Vrančić, ostaci staroga Franjevačkog samostana.
	Prirodne atrakcije: Jadransko more, Park prirode Vransko jezero, Pirovački zaljev- uvala Makirina, Plaža Lolić, Plaža Starine, Šetnica i vidikovac Makirina
	Važne manifestacije: Jurjevo, Lito u Pirovcu, Advent u Pirovcu

Na području Pirovca evidentiran je niz značajnih atrakcija koje privlače posjetitelje iz Hrvatske i inozemstva te čine temelj za razvoj i diferencijaciju turističke ponude. Atrakcije obuhvaćaju kulturno-povijesnu baštinu, prirodne resurse i manifestacije.

Među ključnim kulturno-povijesnim lokalitetima ističu se Župna crkva Gospe od Karmela, stari bedemi i Vrata sela, crkva sv. Jurja, Dvorac obitelji Draganić-Vrančić, arheološko nalazište Ivinj te otok Sustipanac (Mojster). Prirodnu okosnicu ponude čine Jadransko more, Park prirode

Vransko jezero, Pirovački zaljev s uvalom Makirina, plaže Lolić i Starine te šetnica i vidikovac Makirina, koji zajedno omogućuju odmor, rekreaciju i boravak na otvorenom.

Dodatnu prepoznatljivost destinacije osiguravaju manifestacije Jurjevo, Lito u Pirovcu i Advent u Pirovcu, koje jačaju identitet mjesta i imaju potencijal povećanja potrošnje te produljenja sezone kroz programe utemeljene na lokalnoj tradiciji i doživljaju destinacije.

Pirovački zaljev predstavlja jednu od ključnih prirodnih vrijednosti područja: prepoznatljiv je po mirnijem akvatoriju, dobroj prozirnosti mora i raznolikim obalnim vizurama, a specifičnosti se povezuju s lokalnim mikroklimatskim utjecajima i hidrografskim obilježjima šireg prostora, što doprinosi ugodnosti kupanja i rekreacije. Zbog zaštićenijeg položaja i konfiguracije obale zaljev je pogodan za nautičke aktivnosti i istraživanje uvala i otočića, dok podmorje – uključujući područja s morskom cvjetnicom posidonijom – pruža osnovu za ronjenje i snorkeling te očuvanje morskog ekosustava. Na samom kraju pirovačkog zaljeva smjestila se uvala Makirina, zimsko stanište za brojne ptice (čaplje, labudove), jer pored ljekovitog peloida bogata je i florom i faunom pogodnom za njihovu ishranu.

Navedeni resursi omogućuju profiliranje Pirovca kao destinacije autentičnog mediteranskog doživljaja u kojoj se kulturna baština i tradicionalni ambijent nadopunjuju s vrijednim prirodnim lokalitetima, što je usklađeno s rastućom potražnjom za sadržajima temeljenima na autentičnosti, boravku u prirodi i iskustvenom turizmu. Radi jačanja konkurentnosti preporučuje se sustavno ulaganje u interpretaciju i prezentaciju atrakcija (informativna signalizacija, tematske rute, vođeni obilasci i digitalni sadržaji), uz očuvanje prostora i upravljanje posjetiteljima na osjetljivim lokacijama, te razvoj integriranih proizvoda koji povezuju prirodne i kulturne točke s manifestacijama i lokalnom gastronomijom, čime se može doprinijeti prepoznatljivosti destinacije i ravnomjernijoj raspodjeli turističkih tokova tijekom godine.

Slika 1. Prirodne atrakcije

Izvor: Internet stranica TZ Pirovac

Tablica 7. Popis turističkih usluga na području općine Pirovac

Turističke usluge	
Opis	Turističke usluge na području Općine Pirovac pružaju Turistička zajednica koja posjetiteljima nude informacije o smještaju, atrakcijama, događanjima i lokalnoj gastro ponudi.
	Turističke usluge koje se nude na području Općine Pirovac odnose se na:
	- Turističke agencije - Makirina Turist d.o.o., Family Visit
	- Turistički vodič – Turistička zajednica Općine je tijekom 2024. godine objavila natječaj za sezonskog radnika na poziciji informatora.
	- Nautički turizam - Luka nautičkog turizma „PIROVAC“ - obuhvaća površinu od 43. 445,00 m2 od toga 8.971,00 m2 obale i 34.474,00 m2 morske površine, 200 vezova.
	- Usluge iznajmljivanja - Rent-a-boat i Rent-a-bike

Turističke usluge na području općine Pirovac provodi Turistička zajednica koja ima ključnu ulogu u informiranju posjetitelja te u promociji destinacije i koordinaciji ponude s lokalnim dionicima. Aktivnosti su usmjerene na prezentaciju smještajnih kapaciteta, atrakcija, manifestacija i lokalne gastro ponude, uz potporu razvoju selektivnih oblika turizma (nautički, aktivni, kulturni te gastro i eno).

Operativni segment ponude dodatno osiguravaju turističke agencije Makirina Turist d.o.o. i Family Visit, kao i usluge iznajmljivanja (Rent-a-boat i Rent-a-bike), čime se jača dostupnost doživljaja i mobilnost posjetitelja. Tijekom 2024. godine pokrenute su i aktivnosti usmjerene na jačanje kadrovskih kapaciteta kroz objavu natječaja za sezonskog radnika na poziciji informatora. Među ključnim izazovima ističu se sezonalnost, konkurentski pritisci na obalnom području, potreba za ujednačavanjem i podizanjem kvalitete usluga te daljnja modernizacija kroz digitalizaciju informiranja i promocije. Razvojni potencijal očituje se u sustavnijem povezivanju usluga s atrakcijama i manifestacijama, jačanju održivih rješenja te kreiranju autentičnih iskustava koja mogu doprinijeti produljenju sezone i povećanju ukupne potrošnje u destinaciji.

Pirovac se profilira kao atraktivno odredište za nautički turizam, s mogućnostima najma plovila i organizacije izleta koji posjetiteljima omogućuju istraživanje obližnjih otoka, uvala i skrivenih plaža. Nautički segment podupire Marina Pirovac (2017.) s 200 vezova, infrastrukturom i servisnim kapacitetima (priklučci vode/struje, valobrani i gatovi, travel lift, suhi vez, servis i Wi-Fi), čime se Pirovac pozicionira kao funkcionalna polazna točka za plovidbu i izlete. Destinacija pruža uvjete za različite oblike aktivnosti na moru, uključujući jedrenje, ronjenje i rekreacijski ribolov, pri čemu je posebna vrijednost kristalno čisto more i bogat podmorski svijet. Ponuda ribolova dostupna je s obale i s plovila, uz dodatne mogućnosti na obližnjem Vranskom jezeru, čime se nautički doživljaj nadopunjuje sadržajima koji proširuju izbor aktivnosti i doprinose ukupnoj atraktivnosti destinacije.

Slika 2. Nautički turizam

Izvor: Internet stranica TZ Pirovac

3.2.2. Analiza popisa resursne osnove

Popis resursne osnove Općine Pirovac obuhvaća prirodne i kulturne infrastrukturne resurse koji su temelj za razvoj turizma. Prilikom izrade takvog popisa potrebno je uzeti u obzir broj i vrstu resursa, njihovu kvalitetu, posebnosti, te promjene i izazove s kojima se destinacija suočava. Također, važno je identificirati tržišne trendove i potencijalne turističke proizvode koji se mogu razviti na temelju ovih resursa.

Tablica 8. Popis resursne osnove Općine Pirovac

Popis resursne osnove Općine Pirovac	
Kulturna baština	
Opis	Kulturno-povijesni resursi i baština - Vrata sela - Stari grad Pirovac - Crkva Gospe Karmelske - Utvrda u Kašiću - Arheološko nalazište Ivinj - Mojster (otok Sustipanac) - Groblje i gotička crkvice sv. Jurja - Crkva sv. Jurja u polju - Piramidalni spomenik - Dvorac obitelji Draganić-Vrančić - Spomenik braniteljima - Ostaci starog franjevačkog samostana na otoku Moiseru - Starohrvatsko groblje
	Foto-točke i doživljajni sadržaji (interpretacija prostora) - Klupa za zaljubljene na plaži Lolić - Replika "Mala vrata sela" u centru - Ljuljačka s pogledom na staru jezgru na šetnici Makirina - Morska želva na šetnici Makirina
	Događanja i manifestacije (primjeri s kalendara/aktualnosti) - Jurjevo (program proslave zaštitnika grada sv. Jurja i Dana općine) - "Lito u Pirovcu" (ljetni program događanja) - "Advent u Pirovcu" (adventski program)

Kulturno-povijesna resursna osnova Općine Pirovac proizlazi iz kontinuiteta života i obrambene uloge naselja te je snažno povezana s baštinom obitelji Draganić-Vrančić. U staroj jezgri ističu se Vrata sela (povijesni ulaz u naselje, vezan uz obranu od osmanskih prodora) i ambijentalne vrijednosti starog grada, dok sakralnu baštinu predvodi Crkva Gospe Karmelske, barokna građevina iz 18. stoljeća podignuta na temeljima starije crkve iz 1506. godine, s vrijednim umjetničkim elementima i naglašenom ulogom u identitetu mjesta, crkva sv. Jurja izgrađena 1298. godine i groblje, u kojem je sarkofag obitelji Draganić-Vrančić. Poseban baštinski sloj čini dvorac (palača) obitelji Draganić-Vrančić iz 15. stoljeća, uređen u neorenesansnom stilu s maurskim utjecajem, kao podsjetnik na povijesnu važnost ove plemićke obitelji. Arheološki lokalitet Ivinj dodatno potvrđuje višeslojnost prostora kroz ostatke antičke vile rustice iz 1. stoljeća i starokršćanske bazilike iz 6. stoljeća, što otvara mogućnosti interpretacije antičkog i ranokršćanskog naslijeđa. U zaleđu se ističe i Utvrda u Kašiću, srednjovjekovna obrambena tvrđava iz 15. stoljeća, danas atraktivna i kao izletišna točka.

Slika 3. Kulturno povijesne atrakcije

Izvor: Internet stranica TZ Pirovac

Nematerijalna i događanja komponenta resursne osnove ostvaruje se kroz manifestacije koje jačaju identitet destinacije i doprinose dinamici sezone, među kojima se ističu Jurjevo (Dan općine i početak sezone) te program “Lito u Pirovcu”, organiziran u suradnji TZ-a, Općine i lokalnih dionika, s obuhvatom kulturnih, sportskih, tradicijskih i gastro sadržaja, kao i adventski program. Kvaliteta resursne osnove očituje se u rijetko skladnom spoju obale i zaleđa (more–zaljev–jezero) te kulturnih slojeva od antičkog razdoblja. U skladu s tržišnim trendovima rasta potražnje za iskustvenim, aktivnim i kulturnim turizmom, Pirovac ima izražen potencijal razvoja integriranih proizvoda (kulturno-interpretacijske rute Draganić-Vrančić baštine, valorizacija Ivinja, aktivne staze povezane s Makirinom i Vranskog jezera, te eno-gastro programi i događanja usmjereni na lokalne proizvođače).

Tablica 9. Popis resursne osnove Općine Pirovac

Prirodni resursi	
Opis	Prirodni resursi i krajobrazne atrakcije
	- Pirovački zaljev
	- Plaža Lolić
	- Plaža Starine
	- Šetnica i vidikovac Makirina
	- Otočić Mojster
Prirodni resursi i krajobrazne atrakcije izvan administrativnog područja	

- Nacionalni park Kornati;
- Nacionalni park Krka;
- Park prirode Vransko jezero

Prirodna resursna osnova Pirovca oslanja se na izrazito vrijedne obalne i krajobrazne elemente: Pirovački zaljev kao miran i raznolik akvatorij, plaže Lolić i Starine, šetnicu i vidikovac Makirina te otočić Mojster na ulazu u zaljev, koji je prepoznat kao doživljajna i rekreacijska lokacija. Šire područje upotpunjuje Park prirode Vransko jezero kao značajan resurs za promatranje ptica i aktivnosti u prirodi, dok se kao dodatna posebnost navodi i ljekovito blato u uvali Makirina, što upućuje na mogućnosti razvoja specifičnih doživljajnih i wellness sadržaja u skladu s ograničenjima zaštite prostora.

Plaža Lolić na sjevernoj strani Pirovca ističe se kao uređena, izrazito obiteljska plaža s finim šljunkom i čistim morem. Nositelj je oznake Plave zastave, što potvrđuje visoku razinu uređenosti i standarde kvalitete, a posjetiteljima su dostupni osnovni sadržaji poput ležaljki i suncobrana, tuševa, kabina za presvlačenje i sanitarnih čvorova, uz prirodni hlad borova. Zbog plitkog i postupnog ulaza u more pogodna je za djecu, uz dodatne sadržaje za najmlađe (igralište i rekviziti), dok se ponuda upotpunjuje sportskim i rekreacijskim aktivnostima te ugostiteljskim objektima u neposrednoj blizini. U večernjim satima prostor plaže i okolice dodatno se aktivira kroz zabavne programe i sadržaje, što doprinosi ukupnoj atraktivnosti boravka u ljetnoj sezoni.

Plaža Starine nalazi se uz stari dio Pirovca i proteže se do podnožja brda Makirina, u kontaktu s prirodnim područjem pod zaštitom Natura 2000. Prostor je pogodan za mirniji boravak i šetnje prema Makirini, uz vrijedne krajobrazne vizure na Pirovački zaljev. Plaža raspolaže sadržajima za rekreaciju i obitelji, uključujući outdoor sprave, dječje igralište, beach barove i rent-a usluge, čime se dodatno obogaćuje doživljaj boravka.

Otočić na ulazu u Pirovački zaljev predstavlja prepoznatljiv lokalitet višeslojne povijesne i doživljajne vrijednosti, što se očituje i u činjenici da je u uporabi više naziva: **Otok sv. Stjepana, Sustipanac, Mojster i Otok ljubavi**. Naziv Otok sv. Stjepana povezuje se s franjevačkim samostanom posvećenim sv. Stjepanu Prvomučeniku, čiji su ostaci danas važan arheološki element lokaliteta. Nazivi Sustipanac i Mojster tumače se u kontekstu franjevačke baštine i povijesnih veza, pri čemu se Mojster najčešće dovodi u vezu s talijanskim pojmom maestro (učitelj), što upućuje na raniju ulogu redovnika kao učitelja i propovjednika. Naziv Otok ljubavi vezan je uz lokalne predaje koje su doprinijele njegovoj suvremenoj simbolici. Danas se otočić koristi kao izletnička i rekreacijska točka, pretežito stjenovitog karaktera, s manjim šljunčanim i stjenovitim mjestima za kupanje te borovom šumom koja osigurava prirodnu hladovinu i ugodne uvjete boravka u ljetnim mjesecima.

Slika 4. Prirodni resursi

Izvor: Internet stranica TZ Pirovac

3.2.3. Analiza javne turističke infrastrukture

Analiza javne turističke infrastrukture obuhvaća ključne elemente koji omogućuju razvoj turizma na određenom području. Primarna infrastruktura uključuje biciklističke rute i pripadajuću opremu, planinarske i tematske staze, odmorišta, vidikovce, kupališta, centre za posjetitelje, informativne ploče i turističku signalizaciju. Sekundarnu infrastrukturu čine arheološka nalazišta, povijesni spomenici, speleološki objekti, sportski sadržaji na otvorenom, sanitarni čvorovi, pristupne ceste te objekti kulturno-povijesne važnosti.

Općina Pirovac oblikuje doživljaj aktivnog, nautičkog i obiteljskog odmora kroz prepoznatljivu primarnu turističku infrastrukturu koja povezuje obalni pojas, šetnice, vidikovce i mrežu tematskih ruta. Osnovu kupališne ponude čine uređene plaže Lolić i Starine, koje se ističu kao ključne lokacije boravka uz more, uz prateće rekreacijske sadržaje, uključujući vanjske sprave za vježbanje na plaži Starine, te ponudu vodenih i drugih sportskih aktivnosti.

Tablica 10. Primarna turistička infrastruktura

Primarna turistička infrastruktura	
Opis	Kupališta i plaže – na području Općine Pirovac nalazi se 3 uređene plaže i 5 uvala - Plaža Lolić - smjestila se na sjeverozapadnom dijelu Pirovca. Zbog svoje čistoće i kvalitete mora već dugi niz godina nosi plavu zastavu. - Plaža Starine - Od centra Pirovca pa sve do uvale Vrilo pruža se plaža Starine. Smještena na jugoistoku mjesta, proteže se više od jednog kilometra uz more. - Uvala Porat - mali šljunčani zaljev sa betonskim mulom idealan za sunčanje, kupanje i skokove u more. - Uvala Makirina - smjestila se na južnom dijelu Pirovačkog zaljeva. Pomalo je zapuštena i nepromijenjena duži niz godina, ali je riječ o lokalitetu koji je izuzetno bogat ljekovitim blatom. - Plaža Miran -plaži ispred hotela Miran - plaža idealna za posjet obitelji s djecom, s obzirom na to da ima pregršt zabavnog sadržaja u kojima će najmlađi moći uživati.
	Biciklističke staze: - EuroVelo 8 - Mediteranska ruta koja prolazi kroz područje Općine Pirovac - Putem Masline – 17,4 km - Putem Antike – 21 km - Vransko jezero – 47,4 km

Pješačke staze:

- Staza na brdo Makirina
- Staza na brdo Tuštica
- Staze kroz zaleđe i maslinike (laganije šetnje)
- Obalna šetnja uz plaže Lolić i Starine, s nastavkom prema šetnici i vidikovcu Makirina
- Šetnica Riva (riva/šetnica kao gradska promenada i lokacija događanja)

Kamp odmorišta:

- Kamp "Vrulje": Smješten 50 metara od plaže, nudi smještaj za mobilne kućice i blizinu potrebnih sadržaja
- Camping Pirovac
- Camping Miran Pirovac

Ponudu sadržaja za pješaćenje i rekreaciju dodatno upotpunjuju šetnica i vidikovac Makirina, pješačke i planinarske staze prema brdima Makirina i Tuštica – Prosika te manje zahtjevne trase kroz zaleđe i maslinike. Time se stvaraju dodatne mogućnosti za razvoj aktivnog i outdoor turizma. Biciklistička dostupnost i tematsko povezivanje prostora osigurani su rutama EuroVelo 8, Putem maslina i Putevima antike. Informiranje i orijentaciju posjetitelja unaprjeđuju turističke informativne ploče postavljene na trima ključnim lokacijama u središtu Pirovca, u suradnji s Parkom prirode Vransko jezero, kao i karte i informacije dostupne putem komunikacijskih kanala Turističke zajednice.

Smještajna infrastruktura obuhvaća hotele, kampove, marine i različite oblike obiteljskog smještaja, uključujući apartmane, kuće za odmor, pansione i objekte koji pružaju uslugu noćenja s doručkom. Turističku ponudu dodatno podupiru turističke agencije i drugi pružatelji usluga koji omogućuju organizaciju izleta, aktivnosti i boravka u destinaciji.

Postojeća javna turistička infrastruktura snažno je usmjerena na obalni prostor, kupališnu ponudu, nautičke sadržaje te individualne aktivnosti na otvorenom. Takva struktura predstavlja važnu osnovu turističke ponude, ali je u znatnoj mjeri ovisna o vremenskim uvjetima i koncentrirana na razdoblje glavne turističke sezone. Istodobno je izražena potreba za dodatnim razvojem infrastrukturno objedinjenih, kvalitetno opremljenih i višenamjenskih sportskih sadržaja koji bi omogućili organizirano bavljenje sportom i rekreacijom, provedbu sportskih programa, treninga, natjecanja i događanja te njihovo uključivanje u cjelovitu turističku ponudu destinacije.

Razvojni izazov stoga predstavlja nedovoljna infrastrukturna osnova za sustavniji razvoj sportskog turizma i oblikovanje sportskih programa koji nisu neposredno vezani uz kupališnu sezonu. Postojeći sportsko-rekreacijski sadržaji uglavnom su prostorno raspršeni i povezani s plažama, šetnicama, biciklističkim rutama i drugim aktivnostima na otvorenom, zbog čega su ograničene mogućnosti prihvata organiziranih sportskih skupina, održavanja višednevnih sportskih programa i događanja te razvoja cjelovitih turističkih proizvoda namijenjenih sportašima, rekreativcima, obiteljima i posjetiteljima različitih dobnih skupina.

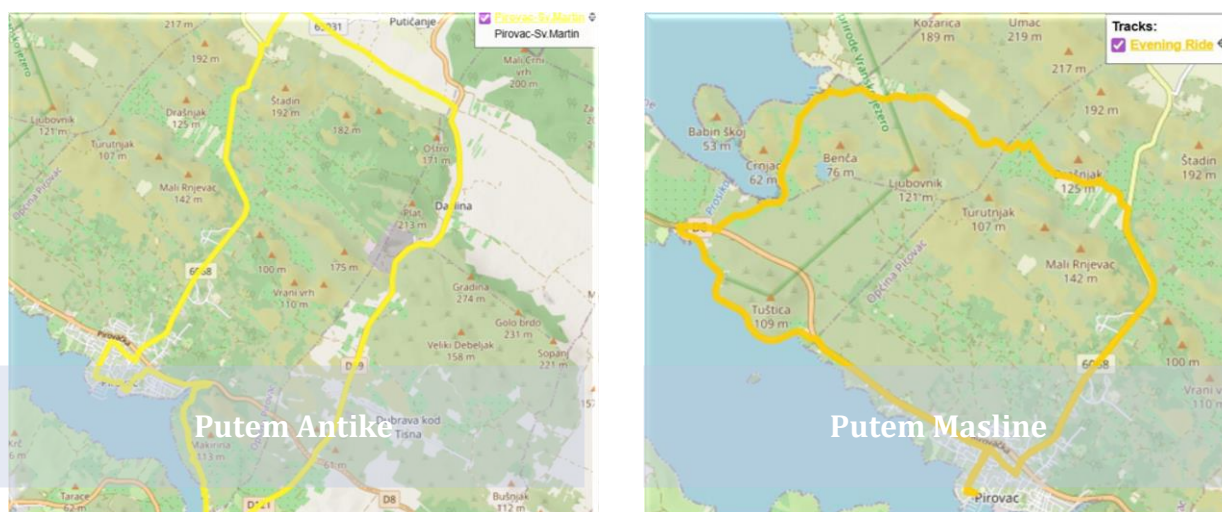
Navedeno utječe i na mogućnost produljenja turističke sezone. Bez odgovarajuće sportske infrastrukture otežano je razvijati programe priprema sportskih klubova, sportske kampove,

turnire, rekreacijske programe i druga događanja koja mogu generirati dolaske i noćenja izvan ljetnih mjeseci. Razvoj takvih sadržaja važan je i za podizanje kvalitete boravka turista tijekom glavne sezone, stvaranje dodatnih motiva dolaska te povezivanje turizma sa zdravljem, rekreacijom i održivim načinom života. Istodobno, sportska infrastruktura mora biti dostupna lokalnom stanovništvu i sportskim udrugama kako bi turistički razvoj stvarao šire društvene koristi i pridonosio kvaliteti života u destinaciji.

Planirana izgradnja Sportskog centra Pirovac neposredno odgovara na utvrđene razvojne izazove. Projektom bi se unaprijedila dostupnost i kvaliteta sportskih sadržaja, stvorili uvjeti za organizaciju treninga, natjecanja, sportskih kampova i rekreacijskih programa te ojačala sposobnost destinacije za prihvrat sportskih skupina i posjetitelja motiviranih aktivnim boravkom. Sportski centar omogućio bi povezivanje postojeće kupališne, biciklističke, pješačke i nautičke ponude s organiziranim sportskim sadržajima te oblikovanje cjelovitijih proizvoda sportskog i aktivnog turizma.

Realizacijom projekta pridonijelo bi se smanjenju sezonalnosti, povećanju broja posjetitelja, razvoju sadržaja dostupnih tijekom većeg dijela godine te jačanju prepoznatljivosti Pirovca kao destinacije aktivnog, obiteljskog i sportskog turizma. Projekt je ujedno povezan s razvojnim usmjerenjem prema zdravlju i održivosti jer potiče tjelesnu aktivnost, aktivan boravak i zajedničko korištenje infrastrukture od strane stanovnika i posjetitelja. Time izgradnja Sportskog centra predstavlja razvojno opravdan odgovor na nedostatke utvrđene analizom javne turističke infrastrukture, a ne izdvojenu investiciju bez povezanosti s potrebama destinacije.

Slika 5. Biciklističke rute

Izvor: <https://www.bikeandhike.hr/stranice/pirovac/12/hr.html>

Tablica 11. Sekundarna turistička infrastruktura

Sekundarna turistička infrastruktura	
Opis	Arheološko nalazište: - Crkva Gospe Karmelske - nalazi se u staroj jezgri mjesta, sagrađena je 1506. godine a rekonstruirana u XVIII. st. u baroknom stilu. - Ostaci franjevačkog samostana - nalaze se na otoku Sv. Stjepana ili Sustipancu, gdje su pronađeni ostaci rimske civilizacije. - Crkvice sv. Martina - Crkva je vjerojatno sagrađena s istom namjerom kao i Crkva Svetog Jurja u polju (XV. ili XVI.) - Utvrda u Kašiću sa vidikovcem radi se o jednoj od brojnih srednjovjekovnih fortifikacijskih utvrda
	Povijesni spomenici: - Piramidalni spomenik
	Javni sanitarni čvorovi – u sklopu uređenih plaža nalaze se sanitarni čvorovi koji se koriste u vrijeme ljetne sezone. Sanitarni čvorovi uz kampove i šetnice
	Sportski objekti i infrastruktura na otvorenom - Outdoor fitness - Outdoor fitness sprave – postavljene su uz obalu i šetnice, koriste ih turisti rekreativno.

Posebnosti ovih lokaliteta leže u spoju povijesti, prirode i suvremene umjetnosti. U segmentu kulturne infrastrukture značajnu ulogu imaju lokaliteti poput Crkve Gospe Karmelske u staroj jezgri (izvorno sagrađene 1506. godine, rekonstruirane u 18. stoljeću u baroknom stilu), ostataka franjevačkog samostana na otoku Sv. Stjepana/Sustipancu uz nalaze rimske civilizacije, crkvice sv. Martina te utvrde u Kašiću s vidikovcem kao prepoznatljive fortifikacijske baštine. Dodatno, povijesni spomenici poput piramidalnog spomenika doprinose identitetu prostora i mogućnostima interpretacije destinacije. Funkcionalnu infrastrukturu čine javni sanitarni čvorovi na uređenim plažama, uz kampove i šetnice, koji se u pravilu koriste tijekom ljetne sezone, dok sportsko-rekreacijski sadržaji uključuju outdoor fitness sprave postavljene uz obalu i šetnice, dostupne posjetiteljima za rekreativno korištenje. Navedeni sadržaji predstavljaju važnu podlogu za povećanje kvalitete boravka, razvoj doživljajnih i interpretacijskih ruta te jačanje ponude aktivnog odmora, uz potrebu kontinuiranog održavanja i postupnog unaprjeđenja standarda i dostupnosti kroz cijelu sezonu.

3.2.4. Analiza komunalne infrastrukture

Komunalna infrastruktura predstavlja ključni čimbenik u razvoju turizma. Područje Turističke zajednice općine Pirovac ističe se svojom atraktivnošću, zahvaljujući očuvanoj povijesnom baštinom, moru i netaknutom prirodom. Za unaprjeđenje turističke ponude nužan je daljnji razvoj komunalne infrastrukture koja će adekvatno odgovoriti na potrebe lokalnog stanovništva i posjetitelja. U sklopu ove analize razmatrani su broj i tip infrastrukture, razina kvalitete, specifičnosti, postojeće promjene, izazovi te usklađenost s tržišnim trendovima i potencijalima turističkih proizvoda.

3.2.4.1. Energetska infrastruktura

Energetska infrastruktura u Općini Pirovac temelji se na stabilnoj električnoj opskrbi, razvijenoj plinovodnoj mreži i sve većem fokusu na energetske učinkovitost. Iako je opskrba pouzdana, izazovi se javljaju u pogledu učinkovitijeg korištenja energije i primjene obnovljivih izvora. Posebnosti sustava uključuju poticanje vlasnika nekretnina na poboljšanje energetske učinkovitosti kroz certifikate, te strateški razvoj obnovljivih izvora energije.

Elektroenergetska infrastruktura – Područje Općine Pirovac pokriveno je elektroenergetskom mrežom koja uključuje postojeći dalekovod 30 kV iz trafostanice 110/30/10(20) kV Kapela (Općina Tisno) i postojeće kabele 10 kV s trafostanicama 10(20)/0,4 kV i rasklopnim postrojenjem

Plinska infrastruktura - Distribucija plina omogućena je samo za naselje Pirovac

3.2.4.2. Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta

Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta na području Turističke zajednice općine Pirovac razvijene su u skladu s prostornim i demografskim obilježjima općine te značajno pridonose kvaliteti života stanovništva i funkcioniranju turističke djelatnosti. Telekomunikacijsku mrežu održava više operatora, a osnovna infrastruktura sastoji se od fiksne i mobilne mreže koja pokriva sva naselja.

Telekomunikacijska infrastruktura u Općini Pirovac obuhvaća fiksnu telefoniju, mobilne mreže i internetske usluge. Iako je fiksna mreža većinom zastarjela, još uvijek je prisutna u mnogim dijelovima. Područje ima dobru pokrivenost mobilnim mrežama, što omogućuje stabilan pristup internetu putem mobilnih uređaja. Razvoj optičkih mreža postavljen je kao prioritet kako bi se povećala dostupnost širokopojasnog interneta s višim brzinama. Uz to, provedene su inicijative za besplatan Wi-Fi na javnim lokacijama, poput trgova i institucija, čime se poboljšava pristup internetu za stanovnike i turiste.

Kvaliteta mreže je u stalnom razvoju, s posebnim naglaskom na modernizaciju postojeće infrastrukture. Međutim, kao i u drugim ruralnim područjima, geografski uvjeti mogu otežati implementaciju u udaljenijim dijelovima općine, što dovodi do neujednačene dostupnosti usluga. Tržišni trendovi pokazuju rastuću potražnju za brzim i pouzdanim internetom, a Pirovac ima potencijal postati digitalno konkurentna destinacija, što može pozitivno utjecati na lokalnu ekonomiju i kvalitetu života.

3.2.4.3. Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrba i odvodnja na području Općine Pirovac organizirane su kroz sustav javnih vodnih usluga koje na području Općine pruža komunalno društvo Vodovod i odvodnja d.o.o. Šibenik. Prema dostupnim općinskim strateškim podacima, na području Pirovca su u prošlosti evidentirani problemi u vodoopskrbi tijekom ljetnih mjeseci, zbog čega je izgrađen novi zapadni vodovod s Lozovca koji osigurava adekvatnije količine vode za Pirovac. U segmentu

odvodnje, kao ključan izazov ističe se nedovoljna izgrađenost kanalizacijske mreže, zbog čega se odvodnja u značajnom dijelu oslanja na septičke jame, što predstavlja infrastrukturno i okolišno opterećenje osobito u sezoni.

U cilju podizanja standarda vodoopskrbe i odvodnje provodi se projekt Aglomeracije Pirovac – Tisno – Jezera, kojim se planira: proširenje javne vodoopskrbe 8,5 km, rekonstrukcija vodoopskrbne mreže 25,2 km, proširenje sustava javne odvodnje 57,9 km te projektiranje i izgradnja uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kapaciteta 20.000 ES (drugi stupanj pročišćavanja), uz ukupno iskazane prihvatljive troškove projekta od 53,35 mil. EUR. Financijski i investicijski aspekt sustava dodatno je vidljiv kroz model naknade za razvoj koja je na području Općine Pirovac diferencirana na primorski dio i zaleđe (Kašić, Putičanje i zaleđe Pirovca), što ukazuje na plansko usmjeravanje ulaganja u komunalne vodne građevine prema prostornim i infrastrukturnim potrebama pojedinih zona.

Općina ulaže u modernizaciju sustava kroz zamjenu zastarjele infrastrukture i poboljšanje pročišćavanja otpadnih voda, no daljnja ulaganja su nužna. S obzirom na rast stanovništva i turizma, potreban je razvoj kapaciteta i prilagodba potrošnji, unatoč ograničenim budžetima. Jedan od važnih tržišnih trendova je digitalizacija – uvođenje pametnih brojlara i sustava za praćenje potrošnje može znatno povećati učinkovitost i omogućiti bolje upravljanje vodnim resursima.

3.2.4.4. Gospodarenje otpadom

Gospodarenje komunalnim otpadom na području Općine Pirovac organizirano je kroz javnu uslugu koju obavlja općinsko komunalno društvo Vrilo d.o.o., osnovano od strane Općine za komunalne djelatnosti, uključujući održavanje čistoće i odlaganje komunalnog otpada. Sustav obuhvaća prikupljanje miješanog komunalnog otpada te organizaciju odvojenog sakupljanja, uz provedbu rasporeda odvoza i postupanje s posebnim tokovima (npr. glomazni otpad) prema operativnim uputama davatelja usluge. Općina nema stalno reciklažno dvorište na svom području, već se razdvajanje otpada provodi na lokaciji ŽCGO Bikarac, a kao rješenje za povećanje dostupnosti odvojenog prikupljanja uspostavljeno je mobilno reciklažno dvorište kojim u operativnoj fazi upravlja Vrilo d.o.o.; mobilno dvorište predviđeno je na tri lokacije (Pirovac, Kašić, Putičanje), s radom po 30 dana na svakoj lokaciji prije premještanja. U regionalnom kontekstu ističe se da je odlagalište „Šljukine njive“ na području Općine Pirovac zatvoreno i sanirano, što dodatno naglašava važnost usmjerenja na odvojeno prikupljanje, smanjenje miješanog otpada i oslonac na županijski/centarski sustav zbrinjavanja.

3.2.5. Analiza prometne infrastrukture

Prometna infrastruktura je ključna za razvoj turizma, jer omogućuje lakši pristup turističkim atrakcijama i sadržajima. Dobra prometna povezanost, uključujući ceste, biciklističke staze i javni prijevoz, pomaže u privlačenju posjetitelja i potiče mobilnost unutar regije. Osim toga, razvijena prometna infrastruktura doprinosi sigurnosti i udobnosti putnika, što povećava njihovo zadovoljstvo i potiče ponovne posjete.

Tablica 12. Analiza prometne infrastrukture

Analiza prometne infrastrukture Općine Pirovac	
Prometna infrastruktura	
Opis	GLAVNE PROMETNE VEZE:
	Jadranska magistrala (DC8) , koja prolazi kroz područje općine i povezuje je sa Šibenikom, Zadrom i ostalim primorskim gradovima.
	LOKALNE CESTE I POVEZANOST:
	Lokalne ceste i povezanost: Područje Pirovac karakterizira mreža lokalnih cesta koje povezuju obalna naselja, unutrašnjost i glavne prometnice poput Jadranske magistrale (D8) i autoceste A1. Lokalna cestovna infrastruktura igra ključnu ulogu u povezivanju turističkih atrakcija, prirodnih ljepota i kulturnih znamenitosti.
	Pristup autocestama Općina Pirovac ima dobar pristup autocesti A1 preko najbližeg čvora Pirovac, udaljenog oko 10 km. Ova veza omogućuje brzo putovanje prema Zagrebu, Splitu i drugim dijelovima Hrvatske, poboljšavajući prometnu povezanost za stanovnike, turiste i gospodarstvo

Prometna infrastruktura Općine Pirovac oslanja se na povoljan prometno-geografski položaj i višerazinsku cestovnu povezanost. Glavnu prometnu okosnicu čini Jadranska magistrala (DC8/D8) koja prolazi kroz područje općine te omogućuje kontinuiranu povezanost sa Šibenikom, Zadrom i ostalim priobalnim središtima, što je posebno važno za turističke tokove tijekom sezone. Lokalna cestovna mreža nadopunjuje državnu prometnicu povezivanjem obalnih zona, naselja u unutrašnjosti i ključnih pristupnih pravaca prema glavnim prometnim koridorima, pri čemu ima značajnu ulogu u dostupnosti turističkih atrakcija, prirodnih lokaliteta i kulturno-povijesnih sadržaja. Pirovac raspolaže i dobrim pristupom autocesti A1 preko najbližeg čvora (oko 10 km), čime se osigurava brza veza prema Zagrebu, Splitu i drugim dijelovima Hrvatske, uz pozitivan učinak na mobilnost stanovništva, konkurentnost gospodarstva i dostupnost destinacije. Javni prijevoz organiziran je prvenstveno kroz autobusne linije koje mjesto povezuju s većim urbanim središtima (npr. Šibenik, Zadar, Zagreb), uz lokalne linije prema okolnim naseljima; lokalnim linijama upravlja ŠIK BUS, dok u međugradskim i međudržavnim linijama sudjeluju i drugi prijevoznici, čime se osigurava osnovna razina dostupnosti destinacije bez korištenja osobnog vozila.

3.2.6. Analiza stanja digitalizacije

Analiza stanja digitalizacije može se definirati kao sustavni pregled i ocjena trenutnog stanja digitalizacije unutar naselja u sastavu Općine Pirovac, s naglaskom na dostupnost, kvalitetu i korištenje digitalnih usluga i infrastrukture te sigurnost i privatnost.

Tablica 13. Analiza stanja digitalizacije

Analiza stanja digitalizacije	
Infrastruktura digitalne tehnologije	
Opis	- Infrastruktura digitalne tehnologije u Općini Pirovac ključna je za podršku lokalnom gospodarstvu i razvoju turizma. Općina ima pristup širokopojasnom internetu, što omogućuje stanovnicima i posjetiteljima korištenje modernih digitalnih usluga.

- Digitalizacija turističkih usluga: Službene web platforme nude informacije o smještaju, znamenitostima i događanjima. Interaktivne karte i implementirani QR kodovi omogućuju brzi pristup vodičima, povijesnim podacima i gastronomskim preporukama. Digitalni vodiči i interaktivne karte omogućuju samostalno istraživanje destinacija.

Digitalizacija TZ Pirovac usmjerena je na unaprjeđenje informiranja posjetitelja i jačanje digitalne dostupnosti ključnih destinacijskih sadržaja. Putem službene internet stranice osigurana je strukturirana prezentacija atrakcija, aktivnosti, smještaja, gastronomije i događanja, uz objedinjeni kalendar manifestacija i multimedijske sadržaje (fotografije, video i 360° prikazi) koji podupiru promociju i doživljajnu interpretaciju destinacije. Poseban iskorak predstavlja uvođenje QR informacijske platforme s digitalnim materijalima (plan mjesta, brošure, tematske karte i korisne informacije, uključujući autobusne linije i kalendar događanja), čime se posjetiteljima omogućuje brz pristup sadržajima na terenu, a destinaciji kvalitetnija distribucija informacija bez dodatnih fizičkih materijala. Nadalje, kroz „Kutak za članove“ TZ osigurava dostupnost službenih obavijesti i dokumenata za dionike u turizmu, što doprinosi transparentnijoj komunikaciji i operativnoj podršci pružateljima usluga. Ukupno promatrano, postojeći digitalni alati predstavljaju relevantnu osnovu za daljnji razvoj destinacije u smjeru standardizacije i redovitog ažuriranja sadržaja te nadogradnje prema naprednijim rješenjima interpretacije i upravljanja posjetiteljskim tokovima.

3.2.7. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom

Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom odnosi se na sveobuhvatno istraživanje i ocjenu koliko je turistička destinacija prilagođena osobama s različitim vrstama invaliditeta.

Tablica 14. Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s posebnim potrebama Općine Pirovac

Analiza stanja pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom	
Pristupačnosti destinacije osobama s invaliditetom	
Opis	- Zgrada Općine Pirovac - Plaža Lolić - Šetnica Makirina

Pristupačnost destinacije osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti na području Općine Pirovac djelomično je prepoznato kroz primjere prilagodbi u javnom prostoru i na kupališnoj infrastrukturi.

Vidikovac Makirina je prilagođen slabovidnim osobama te opremljena posebnim oznakama i vodičima koji omogućuju sigurnije i ugodnije kretanje. U segmentu kupališne ponude, dijelovi plaže Lolić prilagođeni su osobama s posebnim potrebama, uz osnovnu prateću infrastrukturu (kabine za presvlačenje, tuševi i javni WC). U razvojnom smislu, preporučuje se nadogradnja postojećih iskoraka kroz uvođenje jedinstvenog pregleda „pristupačnost“ na webu (i/ili QR platformi), označavanje pristupačnih ulaza i kretnih koridora na terenu te proširenje prilagodbi na ključne javne prostore i sadržaje u destinaciji, čime bi se pristupačnost sustavno integrirala u kvalitetu.

3.2.8. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji

Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji obuhvaća procjenu kako su usluge organizirane, koliko su dostupne stanovnicima i turistima, te koliko zadovoljavaju njihove potrebe.

Tablica 15. Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u Općini Pirovac

Analiza organiziranosti i dostupnosti usluga u destinaciji		
Organiziranost i dostupnost usluga u destinaciji		
Opis	Općinska uprava	- Općinska uprava Pirovac pruža administrativne usluge i podršku stanovnicima, uključujući vođenje lokalnih poslova, izdavanje dozvola i potvrda, upravljanje prostornim planiranjem te koordinaciju razvoja lokalne infrastrukture. Nalazi se na adresi Trg Domovinskog rata 17, 22213 Pirovac.
	Dom zdravlja	- Na području <u>Općine Pirovac postoji ambulanta</u> koja nudi osnovne zdravstvene usluge. Nalazi se na adresi Trg Domovinskog rata 2, Pirovac, kontakt telefon. 022/466-140
	Ljekarne	- LJEKARNA PIROVAC PHARMACY opskrbljuje stanovnike i posjetitelje lijekovima, pruža ključne zdravstvene usluge za lokalno stanovništvo i posjetitelje, osobito u turističkoj sezoni. Nalazi se na adresi Trg Domovinskog rata 17, 22213 Pirovac.
	Vrtići i osnovna škola	- Općina Pirovac ima predškolsku ustanovu (vrtić) i osnovnu školu koje su od izuzetne važnosti za obitelji s djecom. Dječji vrtić Mendula nalazi se na adresi Ul. Don Balda Vijalića 9A, 22213 Pirovac, a Osnovna škola na adresi Put škole, 22213 Pirovac.
	Policija	- Policijska postaja osigurava sigurnost građana i turista, uključujući prevenciju kriminala i prometni nadzor. Na području Općine Pirovac nema policijske postaje. Najbliža policijska postaja je u Gradu Vodice.
	Vatrogasna služba	- Na području Općine Pirovac djeluje Dobrovoljno vatrogasno društvo Pirovac, koje se nalazi na adresi Put škole 2, 2221, Pirovac.
	Civilna zaštita	- Civilna zaštita Općine Pirovca dio je sustava zaštite i spašavanja na području Republike Hrvatske. Organiziran je radi zaštite ljudi, imovine i okoliša od prirodnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća i drugih izvanrednih situacija.

Općina Pirovac nudi raznolike usluge koje su uglavnom dobro organizirane i lako dostupne, što pridonosi zadovoljstvu posjetitelja i potiče daljnji razvoj turizma na ovom području. Predstavlja jedinstvenu destinaciju koja objedinjuje lokalnu kulturu, aktivni turizam i održivost, pružajući posjetiteljima autentično iskustvo

Promjene u organizaciji i dostupnosti usluga u Općini Pirovac uključuju digitalizaciju te potrebu za poboljšanjem pristupačnosti. Glavni izazovi odnose se na prilagodbu infrastrukture, održivost i konkurentnost.

3.2.9. Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala

Analiza stanja i potreba ljudskih potencijala je proces koji uključuje procjenu trenutne situacije u pogledu ljudskih resursa u određenom području, organizaciji ili zajednici. Cilj analize je identificirati postojeće prednosti i slabosti ljudskih potencijala te prepoznati specifične potrebe koje treba zadovoljiti kako bi se poboljšala učinkovitost, razvoj i održivost.

Gospodarska struktura Općine Pirovac i s njom povezani ljudski potencijali u velikoj su mjeri oslonjeni na turizam i prateće uslužne djelatnosti, uz zadržanu važnost ribarstva i poljoprivrede kao tradicionalnih aktivnosti lokalne zajednice. Tržište rada pritom je izraženo sezonskog karaktera, što je obilježje šireg područja Šibensko-kninske županije: potražnja za radnom snagom raste u predsezoni i sezoni, osobito u ugostiteljstvu, smještajnim i pomoćnim uslugama te trgovini, dok se izvan sezone smanjuje intenzitet zapošljavanja. Na razini županije registrirana nezaposlenost u posljednjim godinama pokazuje trend smanjenja, što upućuje na oporavak tržišta rada i jačanje sezonskog zapošljavanja.

Ljudski potencijali Općine Pirovac obilježeni su praktičnim iskustvom u uslužnim djelatnostima i prilagodljivošću ritmu turističke sezone, no razvojni izazovi odnose se na potrebu jačanja stručnih kompetencija, kontinuirane edukacije te boljeg zadržavanja radne snage, osobito u kontekstu pojačanih sezonskih potreba i konkurencije destinacija na obali. U tom smislu, daljnje podizanje kvalitete turističke ponude i diverzifikacija proizvoda (uz jače uključivanje zaleđa) mogu doprinijeti stabilnijem zapošljavanju, većoj dodanoj vrijednosti i ravnomjernijoj raspodjeli aktivnosti tijekom godine.

3.2.10. Analiza komunikacijskih aktivnosti

Analiza komunikacijskih aktivnosti Turističke zajednice usmjerena je na ocjenu učinkovitosti marketinških kampanja, promotivnih materijala i digitalnih kanala u privlačenju turista. Prati se razina angažmana posjetitelja, uspjeh promotivnih događanja i učinak aktivnosti na društvenim mrežama. Na temelju rezultata identificiraju se mogućnosti za poboljšanje komunikacijske strategije, jačanje prepoznatljivosti destinacije i unaprjeđenje cjelokupnog korisničkog iskustva.

Tablica 16. Analiza komunikacijskih aktivnosti

Analiza konkurencijskih aktivnosti	
Komunikacijske aktivnosti	
Opis	Ključne aktivnosti u komunikaciji u TZ Pirovac su:
	- Promocija putem digitalnih kanala - Vođenje službene web stranice koja pruža informacije o turističkim atrakcijama, smještaju, događanjima i lokalnim proizvodima. Aktivnosti na društvenim mrežama (Facebook) s ciljem promoviranja ljepota regije, specijaliteta i turističkih usluga.
	- Organizacija i promocija događanja - Organizacija lokalnih manifestacija koji promoviraju kulturnu baštinu, gastronomiju i tradicijske običaje.
	- Tiskani i digitalni promotivni materijali - Izrada brošura, plakata, vodiča i drugih promotivnih materijala koji informiraju turiste o destinaciji.
	- Sudjelovanje na turističkim sajmovima.

Kvaliteta komunikacijskih aktivnosti TZ Pirovac očituje se u funkcionalnoj kombinaciji informiranja i promocije kroz službenu web stranicu, društvene mreže te dostupne digitalne materijale koji posjetiteljima olakšavaju planiranje boravka (atrakcije, događanja, smještaj i korisne informacije).

Posebnost Pirovca je mogućnost jasnog brendiranja kroz spoj obalnog doživljaja, nautičkog segmenta i prirodnih lokaliteta (Pirovački zaljev i Makirina), uz kulturno-povijesne sadržaje i manifestacije koje mogu nositi prepoznatljivu "priču" destinacije. Promjene i izazovi odnose se na potrebu jačeg povezivanja komunikacije svih dionika, ujednačavanja poruka i vizualnog identiteta, redovitog ažuriranja sadržaja te snažnije mjerljivosti učinaka (doseg, interes, konverzije), osobito u kontekstu sezonalnosti i konkurencije obalnih destinacija.

Tržišni potencijali nalaze se u daljnjem razvoju digitalnih alata i doživljajnog predstavljanja (npr. virtualni prikazi, tematske rute, digitalna interpretacija baštine), snažnijem storytellingu koji povezuje more–zaleđe–baštinu i lokalnu gastronomiju, te u kampanjama usmjerenima na produljenje sezone kroz aktivni odmor, nautiku i događanja, uz profesionalizaciju sadržaja i koordiniranu promociju na regionalnoj i nacionalnoj razini.

3.2.11. Analiza konkurencije

Analiza konkurencije je proces prikupljanja i evaluacije informacija o konkurentnim destinacijama kako bi se razumjele njihove prednosti, slabosti, strategije i tržišni položaj. Pomaže organizacijama da identificiraju prilike i prijetnje na tržištu, prilagode svoje strategije te donesu informirane odluke s ciljem postizanja konkurentne prednosti.

Općina Pirovac ima specifičnu konkurenciju, koja obuhvaća i destinacije sličnih turističkih proizvoda (direktna konkurencija) te destinacije koje nude drugačiji tip turizma, ali su geografski blizu (indirektna konkurencija).

Općina Murter se ističe kao direktna konkurencija jer nudi autentični ruralni doživljaj, agroturizam, vinske ceste i biciklističke staze koje destinaciju čine popularnom među ljubiteljima prirode, avanturistima i rekreativcima.

Grad Šibenik predstavlja indirektnu konkurenciju jer nudi drugačiji tip turizma u vidu bogate turističke infrastrukture, kulturnih znamenitosti, plaža i vrhunske gastronomije.

Tablica 17. Analiza direktne konkurencije

Direktna konkurencija			
Opis	Općina Murter usmjerena je na sličan profil posjetitelja kao i Općina Pirovac (obiteljski odmor, kampiranje, nautika, aktivni odmor). Još uvijek je u fazi turističkog razvoja i prepoznatljivosti.		
	Benchmarking (direktna konkurencija)		
	Broj turističkih dolazaka	Cijene smještaja i turističkih paketa	Kvaliteta smještaja i ugostiteljskih objekata
Općina Murter	59.540	Privatni smještaj često je u rasponu €45–€90 po noći, dok se kvalitetnije jedinice i	Ugostiteljska ponuda je široka i dinamična, s izraženom sezonskom potražnjom, te se oslanja na

		atraktivne lokacije (uz more, veći kapacitet, bolja oprema) u vršnim terminima kreću €110–€200+ po noći.	kombinaciju tradicionalne kuhinje i suvremenih koncepata, uz dobru dostupnost usluga u naseljima i uz obalu.
Općina Pirovac	30.689	Cijene u privatnom smještaju najčešće se kreću oko €35–€80 po noći za apartmane srednje kategorije (pred/posezona niže), dok bolje pozicionirane i kapacitetom veće jedinice u vršnim terminima mogu doseći €90–€160+ po noći	Kvaliteta smještaja je pretežito zadovoljavajuća do visoka, uz razlike po lokaciji i standardu opremljenosti, dok ugostiteljska ponuda osigurava funkcionalan raspon usluga kroz restorane, konobe i caffè barove, s potencijalom jačeg naglaska na lokalne specijalitete i eno-gastro doživljaje.

Općina Murter i Općina Pirovac pripadaju istom funkcionalnom priobalnom području srednje Dalmacije te se obraćaju sličnom profilu posjetitelja – gostima koji traže ljetni odmor uz more, kvalitetne plaže, kamping i privatni smještaj, uz mogućnosti izleta i aktivnosti na otvorenom. Zbog geografske blizine, usporedivih turističkih proizvoda i preklapanja glavne sezone, Murter se može promatrati kao izravna konkurencija Pirovcu, osobito u segmentima nautičkog turizma i boravka uz more.

Murter ima izraženiji i tržišno prepoznatljiv nautički identitet, što je dodatno naglašeno blizinom Kornatskog arhipelaga te snažnom orijentacijom na izletničke i morske sadržaje. U pravilu raspolaže većim obujmom turističkog prometa i razvijenijom ponudom, uz široku bazu privatnog smještaja, kampova i ugostiteljskih sadržaja. Istodobno, veća potražnja u vršnim terminima može pojačati pritiske na prostor i infrastrukturu te utjecati na percepciju gužvi, parkiranja i opterećenja javnih površina. U odnosu na Murter, Pirovac ima potencijal jačeg pozicioniranja kroz mirniji ritam boravka, povezivanje obalnog doživljaja s prirodnim lokalitetima i šetnicama (Makirina, zaleđe) te kroz diferenciranje proizvode za produljenje sezone (aktivni odmor, interpretacija baštine i eno-gastro sadržaji).

Tablica 18. Analiza indirektna konkurencije

Indirektna konkurencija			
Opis	Grad Šibenik nudi drugačiji tip turizma u vidu razvijenije destinacije. Nudi bogatu turističku ponudu i infrastrukturu, plaže i kulturne znamenitosti. Time privlači širi spektar turista.		
Benchmarking (indirektna konkurencija)			
	Broj turističkih dolazaka	Cijene smještaja i turističkih paketa	Kvaliteta smještaja i ugostiteljskih objekata
Grad Šibenik	306.220	Apartmani (57 € po noćenju, prosječna cijena ovisno o kapacitetu, sadržajima i veličini) Kuće za odmor s bazenom (156 € o noćenju, prosječna	Šibenik raspolaže raznolikom i tržišno prepoznatljivom smještajnom strukturom, od hotela i resorta do privatnog smještaja i kampova, što omogućuje pokrivanje različitih segmenata gostiju .Ugostiteljska ponuda je

		cijena ovisno o kapacitetu, sadržajima i veličini)	razvijena i oslanja se na kombinaciju tradicionalne dalmatinske kuhinje i suvremenih koncepata.
Općina Pirovac	30.689	Cijene u privatnom smještaju najčešće se kreću oko €35–€80 po noći za apartmane srednje kategorije (pred/posezona niže), dok bolje pozicionirane i kapacitetom veće jedinice u vršnim terminima mogu doseći €90–€160+ po noći	Kvaliteta smještaja je pretežito zadovoljavajuća do visoka, uz razlike po lokaciji i standardu opremljenosti, dok ugostiteljska ponuda osigurava funkcionalan raspon usluga kroz restorane, konobe i caffè barove, s potencijalom jačeg naglaska na lokalne specijalitete i eno-gastro doživljaje.

Grad Šibenik, kao regionalno središte s razvijenom urbanom infrastrukturom, snažnim kulturno-povijesnim identitetom i širokim spektrom sadržaja, ima izrazitu prisutnost na turističkom tržištu. Njegova ponuda temelji se na kombinaciji kulturnog turizma, manifestacija i urbane gastro scene, uz razvijene smještajne kapacitete i veću razinu cjelogodišnje aktivnosti u odnosu na manja obalna mjesta. Iako Pirovac ne konkurira Šibeniku izravno u istom “gradskom” proizvodu, Šibenik djeluje kao indirektni konkurent jer privlači značajan dio potražnje, resursa i medijske pažnje te često postaje primarna baza boravka za goste koji žele sadržajniji gradski doživljaj uz more.

U tom kontekstu, Pirovac se pozicionira drugačije – kao mirnija destinacija obiteljskog i aktivnog odmora, s naglašenim doživljajem obale i prirodnih lokaliteta (zaljev, plaže, šetnice i vidikovci), uz mogućnosti nautike i outdoor aktivnosti. Njegova konkurentska prednost može se graditi na autentičnijem i manje opterećenom ambijentu, većoj privatnosti boravka te na povezivanju prirodnih i kulturnih točaka u doživljajne sadržaje koji odgovaraju gostima koji traže odmak od urbanih gužvi.

Ključni izazovi za Pirovac u odnosu na jači urbani centar odnose se na manju tržišnu vidljivost, ograničeni opseg sadržaja izvan glavne sezone te potrebu snažnije interpretacije i paketne ponude (tematske rute, događanja, eno-gastro doživljaji) kako bi se povećala potrošnja i zadržavanje gostiju. Istodobno, suvremeni trendovi idu u prilog manjim destinacijama koje nude održiviji ritam, boravak u prirodi i iskustveni turizam, pa Pirovac ima realnu priliku profilirati se kao kvalitetna alternativa ili dopuna šibenskom urbanom doživljaju.

Umjesto “izravnog natjecanja” sa Šibenikom, razvojno je opravdano jačati komplementarnost kroz zajedničke itinerere (more i aktivni odmor u Pirovcu, kulturni sadržaji i manifestacije u Šibeniku), uz jasnije brendiranje Pirovca kao mirne, doživljajne i prirodno-krajobrazne destinacije koja produljuje boravak gostiju u širem području.

3.3. Izvješće o provedenoj analizi stanja

Izvješće o provedbi analize stanja destinacije prikazuje trenutnu situaciju i potencijale turističke destinacije na temelju različitih aspekata kao što su tržišne prilike, resursi, konkurentnost, održivost i potrebe turista. Cilj ovog izvješća je pružiti sveobuhvatan uvid u destinaciju kako bi se razumjele njene prednosti i nedostaci te osmislili strateški koraci za unapređenje i održivi razvoj turizma.

Turistička zajednica općine Pirovac obuhvaća područje općine smještene u sjeverozapadnom dijelu Šibensko-kninske županije, između gradova Zadra i Šibenika, uz Jadransku magistralu (D8) te u blizini čvora autoceste A1. Područje općine obuhvaća naselja Pirovac, Kašić i Putičanje, a prirodni okvir destinacije definiran je obalnim pojasom Pirovačkog zaljeva, krajobraznim lokalitetima u priobalju i zaleđu te blizinom Parka prirode Vransko jezero kao važnog komplementarnog izletničkog resursa šireg okruženja.

Turistička ponuda Pirovca temelji se na kombinaciji prirodnih atrakcija (more, plaže, zaljev, šetnice i vidikovci) i kulturno-povijesne baštine (stara jezgra, sakralni i fortifikacijski lokaliteti, arheološki lokaliteti), uz manifestacije koje doprinose dinamici sezone i jačanju identiteta destinacije. Smještajnu strukturu obilježava izrazita dominacija privatnog smještaja, osobito kuća za odmor i objekata u domaćinstvu, uz kampove i ograničen hotelski kapacitet. Takav profil upućuje na destinaciju koja se primarno obraća gostima obiteljskog i individualnog odmora, s naglaskom na privatnost, fleksibilnost boravka i boravak uz more. Ugostiteljska ponuda obuhvaća restorane, konobe, caffè barove i slastičarnice te kušaonice vina i ulja, što predstavlja dobru funkcionalnu osnovu, a ujedno i potencijal za snažnije pozicioniranje kroz strukturirano razvijanje eno-gastro doživljaja te povezivanje turizma s lokalnom proizvodnjom.

U segmentu javne turističke infrastrukture, Pirovac raspolaže prepoznatljivom primarnom infrastrukturom: uređenim kupalištima i plažama, obalnim šetnicama, šetnicom i vidikovcem Makirina te mrežom biciklističkih i pješačkih ruta, uključujući prolazak EuroVelo 8. Sekundarna turistička infrastruktura uključuje lokalitete kulturno-povijesne vrijednosti, javne sanitarne čvorove u sklopu uređenih plaža i kampova te sportsko-rekreacijske sadržaje na otvorenom (outdoor fitness). Ovakva infrastruktura čini dobru osnovu za razvoj proizvoda aktivnog i doživljajnog turizma, uz potrebu daljnjeg unaprjeđenja održavanja, interpretacije i signalizacije te jačanja sadržaja izvan vršne sezone.

Komunalna infrastruktura predstavlja ključan preduvjet kvalitete života i turističkog iskustva. Energetska infrastruktura osigurava osnovnu stabilnost opskrbe, uz potrebu daljnjeg razvoja mjera energetske učinkovitosti i primjene obnovljivih izvora. Telekomunikacijska infrastruktura i dostupnost interneta omogućuju korištenje digitalnih usluga, pri čemu se kao razvojni prioritet ističe daljnja modernizacija mreže i povećanje dostupnosti bržeg širokopojasnog interneta. Vodoopskrba i odvodnja, osobito u kontekstu sezonskih opterećenja, predstavljaju važno područje ulaganja, pri čemu su infrastrukturni projekti usmjereni na povećanje pouzdanosti sustava i smanjenje opterećenja okoliša. Sustav gospodarenja otpadom organiziran je kroz javnu komunalnu uslugu, s odvojenim prikupljanjem i mobilnim

reciklažnim dvorištem, uz potrebu stalnog podizanja učinkovitosti, informiranja korisnika i prilagodbe sezonskim vršnim opterećenjima.

Prometna dostupnost Pirovca ocjenjuje se povoljnom zbog položaja uz D8 i blizine A1, uz oslonac na autobusne linije prema većim centrima. U sezoni se u pravilu povećavaju prometni pritisci, pa su važni prioriteti upravljanje prometom i parkiranjem te poticanje održivih oblika mobilnosti kroz kvalitetnije povezivanje pješačke i biciklističke infrastrukture s ključnim točkama ponude. Digitalizacija destinacije pokazuje vidljive pomake kroz službenu web stranicu, multimedijske sadržaje i dodatne digitalne alate (QR informiranje), što predstavlja dobru osnovu za daljnju standardizaciju sadržaja, redovitije ažuriranje i razvoj interpretacijskih rješenja. U području pristupačnosti, evidentirani su pojedinačni iskoraci (npr. prilagodbe na pojedinim lokacijama), no preporučuje se sustavniji pristup: izrada jedinstvenog pregleda pristupačnih sadržaja, označavanje i unaprjeđenje pristupačnosti ključnih javnih prostora, plaža i ruta.

Organiziranost i dostupnost javnih usluga (općinska uprava, osnovne zdravstvene usluge, ljekarna, odgojno-obrazovne ustanove, vatrogasna služba i sustav civilne zaštite) osiguravaju temeljnu razinu sigurnosti i funkcionalnosti destinacije, s dodatnim zahtjevima u sezoni kada se povećava broj korisnika. Ljudski potencijali općine u značajnoj su mjeri vezani uz turizam i uslužne djelatnosti, uz zadržanu ulogu ribarstva i poljoprivrede, pri čemu tržište rada pokazuje sezonsku oscilaciju. Ključni izazovi odnose se na osiguravanje radne snage i jačanje kompetencija kroz edukaciju, uz naglasak na kvalitetu usluge i profesionalizaciju.

TZ Pirovac raspolaže kvalitetnom resursnom osnovom i infrastrukturnom podlogom za daljnji razvoj turizma, osobito kroz proizvode obiteljskog, nautičkog i aktivnog odmora te doživljajnu interpretaciju prirodne i kulturne baštine. Ključni prioriteti proizlaze iz potrebe za podizanjem i ujednačavanjem kvalitete, jačanjem upravljanja prostorom i komunalnim sustavima u sezoni, sustavnijim rješavanjem pristupačnosti, profesionalizacijom usluga i snažnijim pozicioniranjem kroz integrirane turističke proizvode i komunikaciju usmjerenu na produljenje sezone.

4. POTENCIJAL ZA RAZVOJ I PODIZANJE KVALITETE TURISTIČKIH PROIZVODA

Turistički proizvodi destinacije su kombinacija svih usluga, doživljaja, atrakcija i aktivnosti koje određena turistička destinacija nudi posjetiteljima. Ovi proizvodi čine ukupnu ponudu koja privlači turiste i zadovoljava njihove potrebe tijekom boravka. Svaka destinacija može razviti specifične turističke proizvode temeljene na svojim prirodnim, kulturnim i povijesnim resursima, uz infrastrukturu i dodatne sadržaje.

Analiza turističkih proizvoda destinacije obuhvaća nekoliko elemenata:

1. Proizvodi i usluge (smještaj, gastronomija, aktivni i kulturni turizam),
2. Resursi i atrakcije,
3. Javna turistička infrastruktura.

4.1. Razvojni potencijal proizvoda i usluga

Općina Pirovac bogata je kulturno-povijesnom baštinom i prirodnim ljepotama. Razvojni potencijal turističkih proizvoda u Pirovcu temelji se na povoljnom geografskom položaju između Zadra i Šibenika, zaštićenom akvatoriju Pirovačkog zaljeva, neposrednoj blizini Parka prirode Vransko jezero te bogatoj kulturno-povijesnoj baštini. Destinacija objedinjuje obalni, prirodni i kulturni identitet, što stvara dobru osnovu za diverzifikaciju ponude i produljenje turističke sezone.

Tablica 19. Razvojni potencijal proizvoda i usluga

Razvojni potencijal proizvoda i usluga
Smještaj Smještajna struktura Općine Pirovac obilježena je izrazitom dominacijom privatnog smještaja, osobito kuća za odmor i objekata u domaćinstvu, uz manji broj hotelskih kapaciteta i razvijenu kamping ponudu. Takva struktura upućuje na profil destinacije usmjeren obiteljskom, individualnom i boravišnom turizmu, s naglašenom potražnjom za privatnošću i boravkom u prirodnom okruženju. Razvojni potencijal: Razvojni potencijal smještaja u Pirovcu očituje se u daljnjem podizanju kvalitete privatnog smještaja, standardizaciji usluge i poticanju specijaliziranih oblika ponude (bike-friendly, pet-friendly, eco-friendly, smještaj za nautičare). Poseban potencijal postoji u razvoju cjelogodišnjih proizvoda kroz povezivanje smještaja s aktivnim i doživljajnim sadržajima (outdoor, eno-gastro, wellness i prirodni doživljaji), čime bi se smanjila sezonalnost i povećala prosječna potrošnja po gostu.
Gastronomija (restorani, konobe) Gastronomska ponuda Općine Pirovac temelji se na tradicionalnoj dalmatinskoj kuhinji, ribljim i mesnim specijalitetima te proizvodima lokalnog podneblja. U destinaciji djeluje niz restorana, konoba, pizzerija, caffè barova te vinarija i OPG-ova s kušaonicama vina i maslinovog ulja, što čini solidnu osnovu za razvoj eno-gastro turizma. Razvojni potencijal: Razvojni potencijal gastronomije u Pirovcu nalazi se u jačem brendiranju lokalne kuhinje i pretvaranju gastronomije u doživljaj koji nadilazi osnovnu ugostiteljsku funkciju. Povezivanje ugostitelja s lokalnim proizvođačima, uvođenje tematskih večeri, degustacija i gastro-manifestacija te razvoj eno-gastro ruta može značajno doprinijeti produljenju sezone. Tržišni trendovi koji favoriziraju autentičnost, lokalne namirnice i održive prakse dodatno potvrđuju potencijal gastronomije kao jednog od ključnih motiva dolaska u destinaciju.
Pješačke i biciklističke staze

Prirodne i krajobrazne karakteristike Pirovca i njegove okolice, osobito područje Makirine i zaleđe prema Vranskome jezeru, pružaju dobru osnovu za razvoj pješačkih i biciklističkih aktivnosti. Postojeće šetnice i prirodni putovi predstavljaju vrijedan, ali još nedovoljno strukturiran resurs.

Razvojni potencijal:

Razvojni potencijal aktivnog turizma očituje se u sustavnom uređenju i označavanju pješačkih i biciklističkih ruta, povezivanju obale, zaleđa i prirodnih atrakcija te razvoju tematskih staza (prirodne, rekreativne, edukativne). Posebna vrijednost leži u mogućnosti povezivanja ruta s lokalnom gastronomijom, vidikovcima i interpretacijskim točkama, čime se Pirovac može pozicionirati kao destinacija pogodna za aktivni odmor u predsezoni i posezoni.

4.2. Razvojni potencijal resursa i atrakcija

Prirodna bogatstva Općine Pirovac pružaju mirno okruženje, autentičan doživljaj i brojne mogućnosti za aktivan boravak u prirodi. Njihovo pametno povezivanje s aktivnostima na otvorenom i suvremenim turističkim trendovima može znatno doprinijeti atraktivnosti i prepoznatljivosti destinacije. Fokus treba biti na održivom razvoju, očuvanju prirodne baštine te stvaranju ponude koja će privući ekološki osviještene posjetitelje željne autentičnih iskustava. Atrakcijska osnova Općine Pirovac obuhvaća kulturno-povijesne lokalitete (stara jezgra, sakralni objekti, arheološko nalazište Ivinj), prirodne resurse (Pirovački zaljev, uvala Makirina, plaže, otočić Mojster) te manifestacije koje jačaju identitet mjesta.

Tablica 20. Razvojni potencijal resursa i atrakcija

Brdo i uvala Makirina

Brdo i uvala Makirina predstavljaju višestruko vrijedan i jedinstven lokalitet Općine Pirovac, s izrazitim razvojnim potencijalom u području održivog, doživljajnog i edukativnog turizma. Kao mikro-ekološki i ornitološki rezervat, s prirodnim mrjestilištima u podnožju brda te statusom područja ekološke mreže Natura 2000, Makirina ima snažnu prirodnu vrijednost koja nadilazi lokalni značaj i zahtijeva pažljivo, plansko upravljanje razvojem.

Razvojni potencijal ovog prostora temelji se prvenstveno na mogućnosti valorizacije prirodnih fenomena kroz sadržaje niskog intenziteta, koji ne narušavaju osjetljive ekosustave. Vidikovac Makirina, smješten na visini od oko 113 metara, već danas predstavlja atraktivnu točku s panoramskim pogledom na Pirovac, Pirovački zaljev i Vransko jezero, a njegov se potencijal može dodatno ojačati uređenjem pristupa, sigurnosnih elemenata, interpretacijskih ploča i digitalnih sadržaja koji objašnjavaju prirodne i krajobrazne vrijednosti lokaliteta. Uvala Makirina, poznata po ljekovitom mineralnom blatu i vodi iznimne kvalitete, ima izrazit potencijal za razvoj specifičnih doživljajnih i zdravstveno-edukativnih sadržaja. Ovaj potencijal ne leži u masovnom korištenju, već u kontroliranim, interpretiranim i održivim oblicima boravka, poput vođenih posjeta, edukativnih programa o prirodnim svojstvima peloida, tematskih šetnji i sadržaja usmjerenih na wellness u prirodnom okruženju. Takav pristup omogućuje očuvanje resursa, ali i stvaranje prepoznatljivog turističkog proizvoda visoke dodane vrijednosti.

Slika 6. Brdo i uvala Makirina

Razvojni potencijal:

Brdo i uvala Makirina mogli bi se uključiti u tematske pješačke rute koje povezuju vidikovac, uvalu i obližnje arheološke lokalitete, uz naglasak na prirodne i kulturne vrijednosti prostora. Lokalitet je pogodan za razvoj edukativnih sadržaja poput terenske nastave i vođenih interpretacijskih šetnji, kao i za „slow tourism“ iskustva usmjerena na mir, boravak u prirodi i autentičan doživljaj destinacije, uz strogo kontrolirano korištenje prostora.

Izvor: Web

4.3. Razvojni potencijal javne turističke infrastrukture

Javna turistička infrastruktura Općine Pirovac predstavlja stabilnu osnovu za daljnji razvoj, ali s izraženim potencijalom za unapređenje kvalitete, funkcionalnosti i doživljajne vrijednosti. Razvojni potencijal ponajprije se odnosi na sustavno uređenje i povezivanje postojećih elemenata infrastrukture – plaža, šetnica, vidikovaca, tematskih staza i javnih prostora – u jasno strukturiranu i prepoznatljivu cjelinu.

Tablica 21. Razvojni potencijal javne turističke infrastrukture

Razvojni potencijal javne turističke infrastrukture
Otočić Mojster (Sustipanac)
Otočić Mojster (Sustipanac) može se izdvojiti kao specifična izletnička javna turistička infrastruktura Općine Pirovac, s potencijalom razvoja u kontroliranu doživljajnu točku dostupnu posjetiteljima. Razvojni potencijal otočića leži u uređenju osnovne izletničke infrastrukture niskog intenziteta, poput sigurnih pristupa, označenih zona boravka i diskretnih informativnih elemenata, bez narušavanja prirodnih obilježja prostora. Uvođenjem interpretacijskih sadržaja vezanih uz povijest lokaliteta i njegove nazive, otočić se može uključiti u tematske šetnje i kraće izletničke programe, osobito u predsezoni i sezoni. Takav pristup omogućuje valorizaciju prostora uz istodobno očuvanje okoliša i ravnomjerniju raspodjelu posjetitelja u destinaciji.

Slika 7. Otočić Mojster (Sustipanac)

Razvojni potencijal: primjeren za uključivanje u izletničke i doživljajne programe u predsezoni i sezoni, čime se smanjuje pritisak u vrhuncu sezone i potiče ravnomjernija distribucija posjetitelja. Potrebno je regulirati kretanje posjetitelja, postaviti osnovnu informativnu i interpretacijsku infrastrukturu te razviti sadržaje kratkog boravka.

Izvor: Web

Tablica 22. Razvojni potencijal javne turističke infrastrukture

Župnu crkvu Gospe od Karmela

Župnu crkvu Gospe od Karmela preporučuje se valorizirati kao središnji interpretacijski punkt sakralne i kulturno-povijesne baštine Općine Pirovac. Objekt je potrebno uključiti u strukturiranu tematsku pješačku rutu stare jezgre, uz jasno definirane uvjete posjećivanja. Razvojni potencijal očituje se u uspostavi osnovne interpretacijske infrastrukture (informativna ploča, digitalni interpretacijski sadržaji) koja omogućuje samostalno razgledavanje bez povećanja operativnih zahtjeva. Crkva može imati funkciju cjelogodišnjeg kulturnog sadržaja, s posebnim naglaskom na predsezonu i posezonu, te služiti kao polazišna točka za organizirane interpretacijske obilaske i kulturne programe manjeg opsega.

Slika 8. Župnu crkvu Gospe od Karmela

Razvojni potencijal: Veliki potencijal leži u razvoju vjerskog i kulturnog turizma. Zbog svoje povijesne i arhitektonske vrijednosti može postati ključna točka kulturnih ruta Pirovca. Povezivanjem Crkve s ostalim atrakcijama stvorila bi se cijelovita i autentična turistička priča.

Izvor: Web

Kako bi donositelji odluka, turističke zajednice i poduzetnici bolje razumjeli potencijal atrakcija te usmjerili resurse na najvažnije segmente, ocjenjuju se razvojni i marketinški potencijali koji su potrebni za analizu potencijala daljnjeg razvoja i podizanja kvalitete turističkih proizvoda.

Za svaki proizvod ocjenjuje se razvojni i marketinški potencijal koji se odnosi na: sezonalnost, prihvatni kapacitet atrakcije, boravišno-izletničke značajke, pripadnost širem sustavu atrakcija i značaj u smislu mogućnosti privlačenja tržišta. Marketinški potencijal odnosi se na fizičku i javnu dostupnost, stanje obilježnosti i dostupnost informacija.

Tablica 23. Ocjenjivanje razvojnog i marketinškog potencijala

Ocjenjivanje razvojnog i marketinškog potencijala – proizvodi i usluge			
	Smještaj↓	Gastronomija	Pješačke i biciklističke staze↓
Sezonalnost→	Visoka popunjenost u ljetnim mjesecima, uz znatno slabiju iskorištenost kapaciteta tijekom zimskog razdoblja.	Ponuda i intenzitet rada izraženiji su u ljetnoj turističkoj sezoni, dok je izvan sezone prisutan smanjeni opseg poslovanja.	Staze su dostupne tijekom cijele godine zahvaljujući blagim klimatskim uvjetima, s najvećom posjećenošću u proljetnim i ljetnim mjesecima.
Prihvatni kapacitet proizvoda i usluga→	Dominira privatni smještaj u apartmanima i kućama za odmor, prilagođen manjem broju gostiju; pogodan za mirniji, obiteljski i boravišni turizam.	Kapaciteti restorana i konoba prilagođeni su sezonskoj potražnji; manji broj objekata posluje tijekom cijele godine.	Iskorištenost je znatno veća u proljetnim i ljetnim mjesecima, kada su vremenski uvjeti najpovoljniji.
Boravišno izletničke značajke→	Boravišni turizam prevladava u ljetnim mjesecima, dok izvan sezone raste udio kraćih boravaka i jednodnevnih posjeta.	Gastronomija je snažan motiv potrošnje u ljetnim mjesecima, uz znatno manju potražnju u zimskom razdoblju.	Atraktivne za izletnike i aktivne goste; doprinose produljenju boravka i diversifikaciji ponude.
Pripadnost širem sustavu proizvoda i usluga→	Smještaj se prirodno nadopunjuje s gastronomijom, plažama, aktivnim turizmom i manifestacijama destinacije.	Integralan dio turističke ponude, povezan sa smještajem, manifestacijama i lokalnom proizvodnjom.	Povezuju prirodne, kulturne i rekreacijske sadržaje te nadopunjuju ostale turističke proizvode destinacije.
Značaj za tržište→	Temeljni preduvjet konkurentnosti destinacije; kvaliteta smještaja izravno utječe na duljinu boravka i ukupnu potrošnju gostiju.	Važan element diferencijacije destinacije, osobito kroz lokalnu kuhinju i autentične ugostiteljske objekte.	Rastući interes tržišta za aktivni odmor; važan potencijal za predsezonu i posezonu.
Fizička i javna dostupnost→	Smještajni kapaciteti su dobro prometno dostupni i koncentrirani unutar naselja i uz obalni pojas.	Većina ugostiteljskih objekata lako je dostupna pješice u središtu naselja i uz obalu.	Staze su dostupne javnim površinama, ali dio njih zahtijeva bolje definirane početne točke i pristupe.
Stanje obilježenosti→	Objekti su uglavnom vidljivi putem digitalnih platformi; fizička turistička	Objekti su uglavnom jasno označeni, ali bez sustavnog	Označenost je djelomična; postoji potreba za ujednačenom

Dostupnost informacijama→	signalizacija je ograničena.	tematskog ili interpretacijskog označavanja.	signalizacijom, kartama i info-pločama.
	Informacije su široko dostupne putem online rezervacijskih sustava i turističkih portala.	Informacije su dostupne online, često sezonski ažurirane i nedovoljno objedinjene na razini destinacije.	Informacije su ograničeno dostupne; potreban razvoj digitalnih karata i interpretacijskih sadržaja.

Ocjenjivanje razvojnog i marketinškog potencijala – resursi i atrakcije

Brdo i uvala Makirina

Sezonalnost→	Najčešće se posjećuje u proljetnim i ljetnim mjesecima. Zbog blage klime i izostanka masovnih sadržaja ima potencijal korištenja i u posezoni.
Prihvatni kapacitet resursa i atrakcija→	Prirodno ograničen kapacitet zbog osjetljivosti prostora i ekoloških vrijednosti; nije namijenjeno masovnom turizmu.
Boravišno izletničke značajke→	Pretežito izletnički lokalitet s kratkotrajnim boravkom, šetnjama i boravkom u prirodi.
Pripadnost širem sustavu resursa i atrakcija→	Važan dio sustava prirodnih i edukativnih atrakcija Općine Pirovac, povezan s obalom i arheološkim punktovima.
Značaj za tržište→	Srednji, s potencijalom rasta kod posjetitelja zainteresiranih za prirodu, mir i „slow tourism“.
Fizička i javna dostupnost→	Dostupno pješice i djelomično vozilom; pristupi zahtijevaju dodatno uređenje.
Stanje obilježnosti→	Nedostatno; bez sustavne turističke i interpretacijske signalizacije.
Dostupnost informacijama→	Nedostatno; bez sustavne turističke i interpretacijske signalizacije.

Ocjenjivanje razvojnog i marketinškog potencijala – javna turistička infrastruktura

**Otočić Mojster
(Sustipanac)**

**Župna crkva Gospe od
Karmela**

Sezonalnost→	Najčešće posjećen u ljetnim mjesecima; potencijal za predsezonu i posezonu.	Dostupna tijekom cijele godine; veći interes u predsezoni i posezonu.
Prihvatni kapacitet javne turističke infrastrukture→	Vrlo ograničen; nužno kontrolirano posjećivanje.	Primjeren individualnim i manjim grupnim posjetima
Boravišno izletničke značajke→	Isključivo izletnički lokalitet kratkog boravka.	Kratkotrajni boravak; dio kulturnih i sakralnih obilazaka.
Pripadnost širem sustavu javne turističke infrastrukture→	Dio sustava obalnih i izletničkih atrakcija Pirovačkog zaljeva.	Središnji element sakralne i kulturno-povijesne baštine Pirovca.
Značaj za tržište→	Umjeren; diferencirajuća, ali slabo razvijena izletnička točka.	Stabilan, ali umjeren; važna za identitet i kulturnu ponudu destinacije.
Fizička i javna dostupnost→	Dostupan isključivo morskim putem; bez uređene infrastrukture.	Vrlo dobra; smještena u središtu naselja.
Stanje obilježnosti→	Neobilježen; bez informativnih i interpretacijskih elemenata.	Osnovno; bez razvijene turističke interpretacije.
Dostupnost informacijama→	Vrlo ograničena; gotovo nevidljiv u turističkoj promociji.	Djelomična; ograničeno prisutna u turističkim materijalima.

Analiza ocjenjivanja razvojnog i marketinškog potencijala pokazala je da sve promatrane atrakcije imaju značajan turistički potencijal, no s različitim izazovima i mogućnostima razvoja.

Ključne preporuke za daljnji razvoj:

- Produljenje turističke sezone,
- Poboljšanje infrastrukture i signalizacije,
- Jačanje digitalne i fizičke dostupnosti informacija,
- Integracija atrakcija u tematske rute
- Očuvanje prirodnih resursa uz održivi razvoj.

Implementacijom ovih mjera, povećava se konkurentnost, privlači veći broj posjetitelja tijekom cijele godine te osigurava održivi razvoj turizma.

a) Marketinški potencijal proizvoda i usluga u destinaciji

Općina Pirovac ima snažan marketinški potencijal kao destinacija za miran, autentičan i doživljajan boravak na moru, s izraženim mogućnostima za aktivni i izletnički turizam. Destinacija se oslanja na kvalitetan privatni smještaj, lokalnu gastronomiju, uređene plaže i šetnice te blizinu vrijednih prirodnih i kulturnih lokaliteta. Ključna prednost Pirovca je kombinacija mediteranskog ambijenta, očuvane prirode i opuštenog ritma života, što ga čini

privlačnim za goste koji traže autentično iskustvo, boravak izvan masovnih turističkih tokova i sadržaje prilagođene predsezoni i posezoni.

Tablica 24. Marketinški potencijal proizvoda i usluga u destinaciji

Marketinški potencijal
Ključne prednosti i diferencijacija destinacije Općina Pirovac ističe se kao autentična obalna destinacija s očuvanim identitetom, naglaskom na mirniji boravak, obiteljski turizam i doživljaj lokalne zajednice. Diferencijacija se temelji na spoju mora i prirode, blizini Parka prirode Vransko jezero, interpretiranim prirodnim i kulturnim lokalitetima te mogućnosti aktivnog odmora (pješačenje, biciklizam, kraći izleti). Pirovac je posebno atraktivan za goste koji žele istraživati destinaciju pješice ili biciklom, uživati u lokalnoj gastronomiji i boraviti u manjim, kvalitetnim smještajnim objektima, uz izbjegavanje gužvi tipičnih za veće obalne centre.
Digitalna promocija Digitalna promocija proizvoda i usluga ključna je za jače pozicioniranje Općine Pirovac i privlačenje ciljanih segmenata gostiju. 1. Web stranica kao temelj • Profesionalno dizajnirana i responzivna stranica • Jasne informacije o smještaju, plažama, rutama, izletima i manifestacijama • Interaktivne karte (šetnice, biciklističke rute, tematske šetnje) 2. Društvene mreže (Facebook, Instagram, TikTok, LinkedIn) • Vizualno snažan sadržaj (plaže, staze, stara jezgra, lokalni život) • Storytelling: lokalne priče, tradicija, gastronomija, „behind the scenes“ • Suradnja s lokalnim i regionalnim influencerima 3. Google My Business i recenzije • Optimizacija Google profila destinacije • Poticanje gostiju na ostavljanje recenzija • Jačanje vidljivosti u lokalnim i regionalnim pretragama 4. Content marketing i blog • Redovito objavljivanje tematskih tekstova (aktivni odmor, izleti, kultura, priroda) • SEO optimizacija sadržaja radi bolje pozicije u pretraživačima 5. Lokalna suradnja i cross-promocija • Povezivanje s ugostiteljima, iznajmljivačima, OPG-ovima i turističkim vodičima • Promocija kroz turističke portale, manifestacije i regionalne inicijative
Promocija i događanja Promocija kroz događanja i izravne marketinške aktivnosti predstavlja važan alat za jačanje vidljivosti i prepoznatljivosti Općine Pirovac kao turističke destinacije. Sudjelovanje na turističkim sajmovima, tematskim konferencijama i B2B događanjima, kao i organizacija lokalnih manifestacija, omogućuju izravan kontakt s ciljanom publikom, turističkim posrednicima i medijima. Ovakvi oblici promocije posebno su učinkoviti u predstavljanju autentične ponude Pirovca, uključujući lokalnu gastronomiju, aktivni odmor, kulturnu baštinu i izletničke sadržaje, te doprinose jačanju imidža destinacije i produljenju turističke sezone. Marketinški potencijal: • Izravna prezentacija turističkih proizvoda i usluga ciljanim tržištima. • Mogućnost promocije kroz doživljaj (degustacije, interpretacijske šetnje, tematska događanja). • Jačanje prepoznatljivosti destinacije i lokalnog identiteta. • Povezivanje s partnerima, medijima i turističkim dionicima.

b) Marketinški potencijal resursa i atrakcija u destinaciji

Resursi i atrakcije destinacije ključni su faktori u oblikovanju njene prepoznatljivosti i privlačnosti na turističkom tržištu. Njihov marketinški potencijal leži u sposobnosti privlačenja različitih segmenata turista, stvaranju autentičnog doživljaja i diferencijaciji destinacije od konkurencije.

Tablica 25. Marketinški potencijal resursa i atrakcija u destinaciji

Marketinški potencijal
Ključne prednosti i diferencijacija destinacije Promocija kroz događanja i izravne marketinške aktivnosti predstavlja važan alat za jačanje vidljivosti i Da bi se Općina Pirovac kvalitetno pozicionirala na turističkom tržištu, potrebno je istaknuti njezine jedinstvene karakteristike koje je razlikuju od većih i masovnijih obalnih destinacija. Ključ diferencijacije temelji se na kombinaciji mirnog obalnog ambijenta, očuvane prirode, kulturne baštine i autentičnog lokalnog identiteta. • Obalna destinacija s naglaskom na miran, obiteljski i doživljajni turizam. • Blizina Parka prirode Vransko jezero i vrijednih prirodnih lokaliteta (Makirina, obala, zaljev). • Izražen potencijal za predsezonu i posezonu (šetnje, biciklizam, kulturni i izletnički sadržaji). • Autentična lokalna gastronomija i očuvana stara jezgra kao nositelji identiteta. • Pogodno za goste koji traže tišinu, kvalitetu boravka i autentična iskustva, izvan masovnih tokova.
Digitalna promocija Kako bi se resursi i atrakcije Općine Pirovac učinkovitije pozicionirali, nužno je koristiti suvremene digitalne marketinške alate. A) Web i SEO • Izrada i redovito ažuriranje kvalitetne web stranice s naglaskom na prirodne i kulturne atrakcije. • SEO optimizacija sadržaja (plaže, šetnice, sakralna baština, izleti, manifestacije). • Blog s temama poput aktivnog odmora, lokalnih priča i preporuka za posjetitelje. B) Društvene mreže i influencer marketing • Instagram i TikTok: kratki videozapisi plaža, šetnica, stare jezgre i lokalnog života. • YouTube i blogovi: vodiči, izletničke rute, „slow tourism“ sadržaji. • Suradnja s mikro-influencerima usmjerenima na obiteljski, aktivni i održivi turizam. C) Google My Business i recenzije • Redovito ažuriranje profila atrakcija i destinacije. • Poticanje posjetitelja na ostavljanje recenzija i fotografija. • Jačanje vidljivosti u lokalnim i regionalnim pretragama.
Promocija i događanja Iako je digitalna promocija ključna, klasične metode marketinga ostaju važne za jačanje vidljivosti destinacije. • Sudjelovanje na turističkim sajmovima i B2B događanjima. • Tiskani vodiči i promotivni materijali s naglaskom na prirodne i kulturne atrakcije. • Organizacija i promocija lokalnih manifestacija (kulturna, gastronomska i sezonska događanja). • Povezivanje događanja s predsezonom i posezonom radi produljenja turističke godine.

Marketinški potencijal Općine Pirovac je visok, osobito u segmentima mirnog, doživljajnog i održivog turizma. Pirovac se ne pozicionira kao masovna destinacija, već kao kvalitetna obalna destinacija za autentičan boravak, što predstavlja njegovu glavnu konkurentsku prednost. Ključ uspjeha je usmjereno komuniciranje prema ciljanim skupinama gostiju i sustavno korištenje digitalne promocije uz podršku selektivnih klasičnih marketinških aktivnosti.

c) Marketinški potencijal javne turističke infrastrukture u destinaciji

Javna turistička infrastruktura Općine Pirovac, poput uređenih plaža, šetnica, vidikovaca, sakralnih i kulturno-povijesnih lokaliteta te interpretacijskih i informativnih elemenata, ima značajan potencijal za jačanje prepoznatljivosti destinacije. Kvalitetno planirana i promovirana infrastruktura može doprinijeti povećanju turističkog prometa, produljenju boravka posjetitelja i boljoj raspodjeli posjeta tijekom godine, uz naglasak na predsezonu i posezonu.

Tablica 26. Marketinški potencijal javne turističke infrastrukture u destinaciji

Marketinški potencijal
Ključne prednosti i diferencijacija destinacije Javna turistička infrastruktura Općine Pirovac omogućuje pozicioniranje destinacije kao mirne, uređene i doživljajne obalne sredine, prilagođene gostima koji traže kvalitetu boravka i autentičan doživljaj prostora. • Uređene plaže, šetnice i javni prostori kao temelj boravka i rekreacije. • Vidikovci, izletničke točke i pješačke rute pogodne za predsezonu i posezonu. • Sakralni i kulturno-povijesni lokaliteti uključivi u interpretacijske i tematske šetnje. • Javna infrastruktura koja omogućuje ravnotežu između boravišnog i izletničkog turizma. Marketinški potencijal: • Jačanje identiteta destinacije kroz kvalitetno uređene javne prostore. • Stvaranje prepoznatljivog doživljaja destinacije, a ne isključivo smještajne ponude. • Poticanje duljeg zadržavanja posjetitelja u destinaciji.
Digitalna promocija Javna turistička infrastruktura Pirovca ima potencijal snažnije digitalne vidljivosti kroz sustavno korištenje suvremenih alata. • Ujednačeno označavanje javne infrastrukture na Google Mapsu, TripAdvisoru i sličnim platformama. • Korištenje fotografija, kratkih videozapisa i recenzija za promociju šetnica, plaža i javnih prostora. • Razvoj digitalnih karata i interaktivnih vodiča (šetnje, tematske rute, vidikovci). • Korištenje društvenih mreža za isticanje javnih prostora kao „mjesto doživljaja“, a ne samo prolaznih točaka. Marketinški potencijal: • Povećanje online vidljivosti destinacije. • Lakše planiranje boravka i kretanja posjetitelja. • Jačanje imidža uređene i gostoljubive destinacije.
Promocija i događanja Za maksimalan učinak, promocija javne turističke infrastrukture treba kombinirati digitalne i klasične marketinške aktivnosti. • Promocija infrastrukture kroz turističke sajmove, B2B susrete i stručne konferencije. • Organizacija manjih događanja, tematskih šetnji i vođenih obilazaka javnih prostora. • Suradnja s turističkim vodičima i lokalnim dionicima u promociji infrastrukture. • Korištenje tiskanih i digitalnih vodiča za predstavljanje javnih prostora i ruta.

Javna turistička infrastruktura Općine Pirovac ima izražen marketinški potencijal kada se sustavno integrira u promociju destinacije. Ključ uspjeha leži u jasnoj interpretaciji prostora, digitalnoj vidljivosti i povezivanju infrastrukture s događanjima i doživljajima, čime se Pirovac pozicionira kao kvalitetna i održiva obalna destinacija, prilagođena suvremenim turističkim trendovima.

4.4. Zaključak razvojnih i marketinških potencijala za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda

Razvojni i marketinški potencijali Općine Pirovac predstavljaju čvrstu osnovu za daljnje unapređenje kvalitete turističkih proizvoda kroz održiv, uravnotežen i doživljajni pristup razvoju turizma. Kombinacija prirodnih resursa, kulturno-povijesne baštine i javne turističke infrastrukture omogućuje oblikovanje turističke ponude koja se temelji na autentičnosti prostora, mirnom boravku i aktivnom doživljaju destinacije. Ključnu ulogu pritom imaju kvalitetno planirana infrastruktura, očuvanje prostora te uključivanje lokalne zajednice u stvaranje prepoznatljivog identiteta destinacije.

Općina Pirovac posjeduje izražen potencijal za razvoj selektivnih oblika turizma, osobito obiteljskog, izletničkog, kulturnog i aktivnog turizma. Kvalitetan privatni smještaj, lokalna gastronomija i uređene plaže čine stabilnu osnovu boravišnog turizma, dok pješačke i biciklističke staze, šetnice i izletničke točke omogućuju produljenje boravka i ravnomjerniju raspodjelu posjetitelja tijekom godine. Posebnu vrijednost imaju prirodni i krajobrazni lokaliteti poput brda i uvale Makirina te otočića Mojster (Sustipanac), koji se mogu valorizirati kroz niskointenzivne, interpretirane i kontrolirane oblike posjećivanja, osobito u predsezoni i posezoni.

Kulturno-povijesna i sakralna baština, s naglaskom na Župnu crkvu Gospe od Karmela i staru jezgru naselja, dodatno obogaćuje turističku ponudu i omogućuje razvoj tematskih šetnji, interpretacijskih ruta i kulturnih obilazaka. Takvi sadržaji jačaju identitet destinacije i doprinose cjelogodišnjoj ponudi, bez oslanjanja na masovni turizam.

Marketinški potencijal Općine Pirovac temelji se na jasnoj diferencijaciji od većih i gušće posjećenih obalnih destinacija. Pirovac se može pozicionirati kao mirna, uređena i autentična obalna destinacija za goste koji traže kvalitetu boravka, prirodu, lokalnu gastronomiju i doživljaj prostora. Sustavna digitalna promocija, jasna interpretacija resursa i javne turističke infrastrukture te povezivanje sadržaja s događanjima ključni su alati za povećanje vidljivosti i prepoznatljivosti destinacije.

Uz ciljani razvoj javne turističke infrastrukture, kvalitetno upravljanje resursima i usmjeren marketing prema odabranim ciljnim skupinama, Općina Pirovac ima potencijal za daljnje podizanje kvalitete turističkih proizvoda i jačanje konkurentnosti, zadržavajući pritom svoj autentični karakter i visoku kvalitetu prostora i života.

5. POKAZATELJI ODRŽIVOSTI NA RAZINI DESTINACIJE

Pokazatelji održivosti destinacije su alat za praćenje održivosti i informirano upravljanje razvojem turizma. Pokazatelji koji se prate, mjere utjecaje turizma na gospodarske, društvene, okolišne i prostorne aspekte održivosti destinacije. Definiranjem pokazatelja održivosti ocjenjujemo utjecaj turizma na destinaciju i utvrđujemo područja koja zahtijevaju poboljšanje. Na taj način identificiramo objektivne podatke koji podržavaju donošenje odluka i planiranje dugoročnog održivog razvoja. Mjerenjem pokazatelja održivosti, destinacije mogu uspostaviti održivije prakse, osigurati zadovoljstvo svih dionika, očuvati prirodne i kulturne resurse te osigurati dugoročnu ekonomsku stabilnost.

Pokazatelji koji se prate su slijedeći:

- broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone,
- zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom,
- zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji,
- udio atrakcije (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom,
- broj organiziranih turističkih ambulanti,
- omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i noćenju),
- omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvu u destinaciji (tone),
- udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite),
- omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije,
- uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika,
- ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem
- prosječna duljina boravka turista u destinaciji,
- ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane,
- poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane,
- identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija,
- status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom,
- broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS.

Svaka grupa pokazatelja sadrži obvezne i specifične pokazatelje održivosti. Obvezni pokazatelji održivosti prate se na razini svake destinacije i ima 17 obaveznih pokazatelja. Za 2 pokazatelja nužno se provode primarna istraživanja dok za ostale su podaci dostupni na zahtjev upućen različitim upravljačkim tijelima unutar destinacije. Specifični pokazatelji održivosti koji se prate na razini destinacije određuju se planom upravljanja destinacijom.

Mjerenje pokazatelja održivosti omogućuju dionicima donošenje informiranih odluka temeljenih na objektivnim podacima, pomažu u praćenju napretka prema postavljenim ciljevima održivog razvoja, identificiraju područja koja zahtijevaju poboljšanje i intervencije te osiguravaju transparentnost i odgovornost u upravljanju destinacijom.

Praćenje održivosti provodi se kroz aktivnosti prikupljanja, praćenja i analize podataka o pokazateljima održivosti i drugim podacima vezanim uz turizam i utjecaj turizma na druge djelatnosti te o raspoloživoj infrastrukturi, suprastrukturi i socio-demografskim pokazateljima.

Podatke i analize podataka o turističkom prometu u destinaciji, uključujući i podatke o turistima koji ne koriste uslugu smještaja u destinaciji, prikupljene od strane turističkih zajednica, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su koristiti kao podlogu za donošenje odluka o modernizaciji i prilagođavanju javne i privatne infrastrukture, kao i komunalne i prometne infrastrukture i za definiranje alata za upravljanje turističkim tokovima.

5.1. Definiranje i mjerenje pokazatelja održivosti destinacije

Pokazatelji održivosti u upravljanju destinacijom alati su koji se koriste za mjerenje i procjenu gospodarske, društvene, okolišne i prostorne aspekte održivosti turističke destinacije. Oni pomažu donositeljima odluka, turističkim organizacijama i drugim dionicima razumjeti kako turističke aktivnosti utječu na destinaciju te identificirati područja koja zahtijevaju poboljšanja.

5.2. Metodološki okvir obveznih pokazatelja

Kako bi definirali sveobuhvatan uvid u održivost turističke destinacije i olakšali dionicima donošenje informiranih odluka za budući razvoj i upravljanje mjerimo pokazatelje održivosti na slijedeće načine:

- provođenje anketa među turistima i lokalnim stanovništvom o zadovoljstvu i percepcijama,
- praćenje službenih statističkih podataka o prihodima, zaposlenosti, potrošnji i drugim ekonomskim pokazateljima,
- mjerenje senzorima i laboratorijskim analizama kvalitetu zraka, vode i razine bioraznolikosti,
- analiziranje turističke infrastrukture, uključujući smještajne kapacitete, prometnu povezanost i dostupnost javnih usluga,
- osnivanje radnih grupa i ispitivanje ključnih dionika radi definiranja specifičnih izazova i prilika u upravljanju destinacijom.

Mjerenje pokazatelja održivosti u turizmu zahtijeva sustavan pristup koji uključuje prikupljanje, analizu i interpretaciju podataka. Većina podataka nije javno dostupna, dostupni su na zahtjev, te je stoga komunikacija unutar destinacije različitih upravljačkih tijela preduvjet za prikupljanje podataka i izračun pokazatelja. Ta tijela su TZ, Općina, Komunalno društvo, MUP, HEP, JU za zaštićena prirodna područja te druga tijela.

Metodološke smjernice za primarna istraživanja za potrebe obveznih pokazatelja daju se za tri primarna istraživanja: istraživanje percepcije i stavova lokalnog stanovništva, istraživanje zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja te istraživanje gospodarskih subjekata u turizmu. Navedena istraživanja su podloga za kreiranje primarnih istraživanja za sveukupno devet pokazatelja za koja je u ovoj studiji detektirana nužnost provođenja primarnih istraživanja.

a) Istraživanje percepcije i stavova lokalnog stanovništva

Istraživanje percepcije i stavova lokalnog stanovništva fokusira se na razumijevanje mišljenja, osjećaja i stavova lokalnih zajednica o utjecaju turizma na njihovu destinaciju. Cilj je utvrditi kako stanovnici doživljavaju turizam – percipiraju li ga pozitivno kao ekonomski i društveni poticaj ili negativno zbog mogućih problema poput prenapučenosti, rasta cijena i ekoloških posljedica.

Istraživanje se provodi putem anketa, fokus grupa i intervjua sa stanovnicima, pri čemu se koriste kvantitativne i kvalitativne metode analize. Rezultati omogućuju turističkim upravama i donositeljima odluka da bolje razumiju potrebe i očekivanja lokalne zajednice te oblikuju strategije razvoja turizma koje su održive i prihvatljive za stanovništvo.

b) Istraživanje zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja

Ovo istraživanje analizira iskustva i percepciju posjetitelja u destinaciji kako bi se utvrdilo u kojoj mjeri turistička ponuda ispunjava njihova očekivanja te identificirale mogućnosti za poboljšanje. Fokus je na prikupljanju podataka o ključnim aspektima boravka, uključujući kvalitetu usluga, infrastrukturu, gostoprimstvo i ukupni doživljaj destinacije.

Podaci se prikupljaju putem anketa, online upitnika, intervjua i analiza recenzija na turističkim platformama (TripAdvisor, Google Reviews, Booking.com). Koriste se kvantitativne metode (statistička obrada podataka) i kvalitativne analize (otvoreni odgovori i komentari).

Rezultati istraživanja pomažu turističkim dionicima u poboljšanju ponude, prilagođavanju strategija marketinga i unaprjeđenju ukupnog doživljaja destinacije, čime se povećava zadovoljstvo gostiju i potiče njihov ponovni dolazak.

c) Istraživanje gospodarskih subjekata u turizmu

Ovo istraživanje usmjereno je na prikupljanje podataka o poslovanju poduzetnika i drugih gospodarskih subjekata koji djeluju u turističkom sektoru. Cilj je analizirati izazove, prilike i potrebe poslovne zajednice kako bi se unaprijedili uvjeti za razvoj održivog i konkurentnog turizma.

Podaci se prikupljaju putem anketa, dubinskih intervjua i fokus grupa s predstavnicima ugostiteljskih objekata, smještajnih kapaciteta, turističkih agencija, prijevoznih kompanija i drugih povezanih sektora.

Analiza rezultata omogućava donositeljima odluka bolje razumijevanje potreba poslovne zajednice, oblikovanje ciljanih poticaja i razvoj strategija za povećanje konkurentnosti turističkog sektora.

Za svako istraživanje opisuju se sljedeći koraci u provođenju:

1. definiranje sadržaja istraživanja i izrada instrumenta istraživanja (upitnika),
2. određivanje populacije od interesa,
3. odabir metode prikupljanja podataka,
4. određivanje nacrti i veličine uzorka,
5. prikupljanje podataka i kontinuirana kontrola procesa prikupljanja podataka,
6. obrada i analiza podataka,
7. izvještavanje.

5.3. Procjena trenutnog stanja održivosti

Procjena trenutnog stanja održivosti u upravljanju destinacijom uključuje sveobuhvatnu analizu gospodarskih, društvenih, okolišnih i prostornih aspekata. Ovaj proces omogućuje dobivanje detaljnog uvida u trenutne izazove i potencijale destinacije, te identifikaciju područja koja zahtijevaju intervencije za poboljšanje održivosti.

5.3.1. Gospodarski aspekti

Gospodarska analiza procjenjuje ekonomski utjecaj turizma na destinaciju. Održivost ekonomskih aktivnosti može se analizirati kroz nekoliko ključnih točaka:

- **Turistički prihodi:** Analiza prihoda generiranih iz turizma, uključujući smještaj, ugostiteljstvo, atrakcije i usluge. Proširenje ponude autohtonih proizvoda i organizacija degustacija te ruralnih iskustava mogla bi dodatno povećati prihode lokalnog gospodarstva. Potrebno je više raditi na razvoju smještajnih kapaciteta i produljenju boravka turista.
- **Zaposlenost:** Većina zaposlenih u turizmu radi u privatnom smještaju, ugostiteljstvu i uslužnim djelatnostima, dok se manji dio odnosi na organizirane turističke aktivnosti i kulturne sadržaje. Razvoj selektivnih oblika turizma, poput kulturnog, aktivnog i edukativnog turizma, mogao bi pomoći u smanjenju sezonalnosti i povećanju broja cjelogodišnjih radnih mjesta.
- **Lokalna ekonomija:** Turizam ima značajan utjecaj na lokalno gospodarstvo, osobito na sektor ugostiteljstva, trgovine i proizvodnje autohtonih proizvoda. Lokalni obrtnici i OPG-ovi sve više prepoznaju priliku za plasman svojih proizvoda, čime se jača povezanost turizma s drugim gospodarskim granama.

5.3.2. Društveni aspekti

Društvena analiza procjenjuje utjecaj turizma na lokalnu zajednicu. U Općini Pirovac društveni aspekti održivosti ogledaju se u nekoliko bitnih faktora:

- **Zadovoljstvo lokalnog stanovništva:** Procjena stavova lokalnog stanovništva o turizmu putem anketa i intervjua. Lokalna zajednica uglavnom cijeni miran način života, prirodne ljepote i povezanost zajednice. Međutim, suočavaju se s izazovima poput nabujalosti izgradnje, sezonalnosti turizma, ograničenih radnih prilika izvan ljetnih mjeseci i odlaska mlađe populacije u veće gradove. Inicijative za razvoj gospodarstva i poboljšanje infrastrukture ključne su za dugoročno zadovoljstvo stanovnika.
- **Kvaliteta života:** Utjecaj turizma na životni standard, cijene nekretnina i troškove života. Lokalno stanovništvo pozitivno gleda na turizam, ali postoji bojazan da bi nekontrolirani razvoj mogao narušiti kvalitetu života. Uvođenje mehanizama za participaciju građana u planiranju turizma može pomoći u održavanju socijalne stabilnosti.
- **Kulturni identitet:** Općina Pirovac bogata je kulturno-povijesnim naslijeđem. Očuvanje lokalnih običaja, gastronomije i festivala igra ključnu ulogu u jačanju identiteta zajednice. Povećano uključivanje turizma u promociju kulturne baštine može dodatno valorizirati ovaj aspekt.

5.3.3. Okolišni aspekti

Okolišna analiza procjenjuje utjecaj turizma na prirodne resurse i okoliš. Razvojem ekološki prihvatljivih praksi i boljim upravljanjem resursima, destinacija može očuvati svoje prirodne ljepote i osigurati održivi razvoj. Trenutno stanje u ovoj kategoriji može se ocijeniti kroz sljedeće čimbenike:

- **Korištenje resursa:** Prirodni resursi ključni su za turizam i poljoprivredu. Održivo korištenje vode i tla postaje sve važnije zbog utjecaja klimatskih promjena i povećane potražnje u turističkoj sezoni.
- **Otpad i onečišćenje:** Sezonski rast broja turista povećava količinu otpada i pritisak na infrastrukturu za gospodarenje otpadom. Unatoč naporima u recikliranju i održivim praksama, izazov ostaje pravilno odlaganje otpada.
- **Bioraznolikost:** Urbanizacija, turizam i intenzivna poljoprivreda mogu predstavljati prijetnju ekosustavima. Očuvanje prirodnih staništa kroz zaštitu obalnih područja i odgovorno korištenje zemljišta ključno je za dugoročnu održivost.

5.3.4. Prostorni aspekti

Prostorna analiza procjenjuje upravljanje prostorom i utjecaj turizma na fizičku infrastrukturu destinacije. Prostorni aspekti održivosti u upravljanju turističkom destinacijom odnose se na način na koji se prostori unutar destinacije planiraju, koriste i razvijaju, s ciljem

očuvanja prirodnih resursa, kulturnih vrijednosti i osiguravanja dugoročnog blagostanja lokalne zajednice. Prostorni aspekti održivosti ogledaju se u nekoliko faktora:

- **Prostorno planiranje:** Usuglašenost turističkog razvoja s prostornim planovima i regulativama. Prostorni planovi moraju definirati jasno zoniranje zemljišta, odvajajući područja za poljoprivredu, stambene objekte i turističku infrastrukturu. Na taj način može se osigurati da se prostori koriste na način koji minimizira sukobe između različitih namjena i smanjuje negativan utjecaj na okoliš. U okviru prostornog planiranja potrebno je identificirati i zaštititi ekološki osjetljiva područja, poput šuma, vodenih tokova i prostora s visokom biološkom raznolikošću. Ograničavanje izgradnje u ovim područjima smanjuje rizik od degradacije prirodnih resursa.
- **Infrastruktura:** Kvaliteta i kapacitet prometne, komunalne i turističke infrastrukture. Prostorni planovi trebaju uključivati razvoj pješačkih i biciklističkih staza koje povezuju glavne turističke atrakcije, poljoprivredne objekte i prirodne lokacije. Time se potiče smanjenje korištenja automobila te smanjuje emisija ugljikovog dioksida, istovremeno pružajući turistima održivu alternativu za istraživanje destinacije. Cestovna povezanost je relativno dobra, posebice blizina autoceste A9, koja omogućuje lak pristup Puli, Pazinu i slovenskoj granici. Međutim, poboljšanja su potrebna u lokalnoj prometnoj mreži, sustavu vodoopskrbe i odvodnje te digitalnoj infrastrukturi kako bi se povećala kvaliteta života i gospodarske mogućnosti.
- **Urbanizacija:** Utjecaj turizma na urbanizaciju i korištenje zemljišta. Potrebno je izbjegavati prekomjernu izgradnju i betonizaciju ruralnih prostora koji su ključni za održivost poljoprivrede. Planiranje turističkih smještajnih kapaciteta trebalo bi se odvijati unutar postojećih urbaniziranih područja kako bi se izbjegla fragmentacija prirodnih staništa i očuvala prirodna bioraznolikost.

5.3.5. Zaključak o trenutnom stanju održivosti

Trenutno stanje održivosti u destinaciji pokazuje balans između gospodarskog razvoja i očuvanja prirodnih i kulturnih resursa, ali uz određene izazove. Turizam donosi ekonomske koristi, no sezonalnost i nedostatak smještajnih kapaciteta ograničavaju njegov puni potencijal. Zapošljavanje je usmjereno na ljetne mjesec, što stvara nesigurnost, dok lokalna poduzeća imaju priliku za rast kroz digitalizaciju i bolju povezanost s tržištima.

S okolišnog aspekta, izazovi uključuju povećanu potrošnju resursa, gospodarenje otpadom i očuvanje bioraznolikosti, što zahtijeva bolje upravljanje i ekološki osviještene inicijative. Prostorno planiranje i infrastruktura bilježe napredak, ali su potrebna daljnja ulaganja u prometnu, komunalnu i digitalnu povezanost.

Za postizanje dugoročne održivosti, ključno je usmjeriti se na razvoj cjelogodišnjeg turizma, poboljšanje infrastrukture, zaštitu okoliša i poticanje lokalnog gospodarstva. Time bi se osigurala ravnoteža između ekonomskog rasta, kvalitete života i očuvanja prirodnih ljepota ovog područja.

5.4. Izvori podataka potrebni za praćenje i izračun pokazatelja održivosti

Izvori podataka potrebni za praćenje i izračun pokazatelja održivosti dijele se na:

1. primarna istraživanja koja je potrebno provoditi u kontinuitetu, prema utvrđenoj frekvenciji, instrumentu i uzorku,
2. sekundarne izvore podataka, koji su javno dostupni,
3. sekundarne izvore podataka iz evidencija, baza, registara organizacija i institucija, a koji nisu javno dostupni te je za dostavu podataka potrebno uputiti poseban zahtjev za dostavom podataka organizaciji ili instituciji koja vodi baze tih podataka.

Turističke zajednice podatke potrebne za izračun pokazatelja održivosti destinacije prikupljaju primarno iz javno dostupnih izvora i službenih evidencija javnopravnih tijela putem integriranog informacijskog sustava turizma.

5.5. Izračun pokazatelja održivosti

Izračun pokazatelja održivosti turizma je važan korak za procjenu utjecaja turističkih aktivnosti na okoliš, društvo i ekonomiju određene destinacije. Okolišni, društveni i ekonomski pokazatelji i pokazatelji održivosti infrastrukture omogućuju turističkim destinacijama da održe ravnotežu između ekonomskih koristi i očuvanja resursa, prirodnih i kulturnih dobara.

U nastavku se nalazi metodološka tablica pokazatelja održivosti destinacije.

Tablica 27. Obvezni pokazatelji održivosti destinacije koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti

1. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA DRUŠTVENE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

1.1. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

1.1.1. Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone (ZL-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST/ European Tourism Indicator System (u daljnjem tekstu: ETIS) (prilagodba) – Broj turista/jednodnevnih posjetitelja na 100 stanovnika
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom, održivo upravljanje prostorom
	Povezanost s ciljevima Ujedinjenih naroda za održivi razvoj (Sustainable Development Goals, u daljnjem tekstu: SDG)	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom razvoja održivog turizma do	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor

	2030. (Narodne novine, br. 2/23; u daljnjem tekstu: Strategija) i Nacionalnim planom razvoja održivog turizma do 2027. godine (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan)	
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u odnosu na stotinu stalnih stanovnika u vršnom mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom.
	Opis	Ovim pokazateljem se nastoji procijeniti tzv. intenzitet turizma, odnosno razina objektivnog opterećenja koju turizam u periodu glavne turističke sezone stvara po lokalno stanovništvo, ali i prostor te infrastrukturu. Valja uočiti postojanje razlike između ovog pokazatelja, koji se može smatrati objektivnim, u odnosu na različite pokazatelje dojma koji lokalno stanovništvo ima o turizma, koji se s druge strane mogu smatrati subjektivnim pokazateljima.
Podaci	Naziv podataka	Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja. Stalnim stanovnikom se smatra osoba koja ima prebivalište ili boravište na lokaciji turističke destinacije.
	Mjerna jedinica	Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Stalni stanovnik destinacije.
	Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor; DZS, Statistika u nizu »Gradovi u statistici« (https://podaci.dzs.hr/media/bz5hplcj/gradovi-u-statistici.xlsx) PC-Axis baza podataka Turizam, Intenzitet turizma, PX-Web – informacije (dzs.hr)

	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni na godišnjoj razini.
Metodologija izračuna pokazatelja		Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika $\text{pokazatelj} = \frac{\text{ukupan broj noćenja turista u vršnom mjesecu}}{\text{broj dana u vršnom mjesecu} \cdot \text{broj stalnih stanovnika u destinaciji}/100}$ Pod pojmom »vršni mjesec« misli se na mjesec u kojem je ostvaren najveći broj noćenja.
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Rezultati:		
2024. (početna vrijednost)		
146,23		

1.1.2. Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom (ZL-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: C.1.2 Udio lokalnog stanovništva koji su zadovoljni turizmom u destinaciji
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 – Zdravlje i blagostanje Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj predstavlja procjenu udjela (%) stalnih stanovnika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji u ukupnom broju stalnih stanovnika u destinaciji
	Opis	Zadovoljstvo stanovnika razvojem turizma bitan je cilj održivog upravljanja destinacijom, pri čemu je pozitivan stav stanovnika prema razvoju turizma jedan od ključnih elemenata njegove uspješnosti. Tamo gdje turizam nije podržan može se očekivati otpor stanovnika prema infrastrukturnim ulaganjima. Dodatno, gostoljubivi domaćini jedan su od ključnih faktora u formiranju cjelokupnog zadovoljstva turista posjetom.
	Podpokazatelji	– udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom kod onih koji ostvaruju koristi od turizma – udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom kod onih koji ne ostvaruju koristi od turizma
Podaci	Naziv podataka	Zadovoljstvo turizmom u destinaciji

	Mjerna jedinica	Udio (%) ispitanika koji su zadovoljni turizmom u destinaciji
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Anketa lokalnog stanovništva
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine za ITR I II, za ITR III i IV svake četiri godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom u destinaciji računa se kao omjer broja ispitanika zadovoljnih turizmom i ukupnog broja ispitanika. Pokazatelj se računa na ukupnom skupu te zasebno na skupu ispitanika koji ostvaruju koristi od turizma i na skupu ispitanika koji ne ostvaruju koristi od turizma. Udio lokalnog stanovništva zadovoljnih turizmom i udio stanovnika koji ostvaruju koristi od turizma u destinaciji procjenjuje se pitanjima koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja.
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine za ITR I II, za ITR III i IV svake četiri godine
Rezultati:		
Početna vrijednost (2025)		
35 %		

1.2. Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom

1.2.1. Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji (ZT-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST: Ukupno zadovoljstvo posjetitelja s destinacijom ETIS A.2.1: Udio posjetitelja koji su zadovoljni svojim cjelokupnim iskustvom u destinaciji UN TOURISM – MST: Namjera preporuke destinacije od strane posjetitelja
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv gospodarski rast, puna zaposlenost i dostojanstven rad za sve Cilj 12 – Održiva potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Procjena zadovoljstva turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja cjelokupnim boravkom u destinaciji na skali od 0 do 100. Procjena neto spremnosti na preporuku na skali od 0 do 100, posebno za turiste koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevne posjetitelje.

Podaci	Opis	Zadovoljni posjetitelji učinkovit su alat privlačenja novih gostiju te time i stvaranja novih radnih mjesta u destinaciji, a uz to često i dulje borave te generiraju veći prihod u odnosu na posjetitelje koji nisu zadovoljni svojim boravkom u destinaciji. Nadalje, praćenjem zadovoljstva posjetitelja mjere se i prate učinci aktivnosti na unapređenju turističkog proizvoda destinacije. Ne postoji jedinstveni standard za procjenu zadovoljstva kupaca. Zadovoljstvo je složeni pokazatelj koji se može mjeriti na različite načine, poput percepcije kvalitete, percepcije vrijednosti, i raskoraka između očekivanog i stvarnog iskustva. Primjenom različitih standarda mjerenja zadovoljstva (koji ujedno predstavljaju različite standarde na koje se kupci referiraju prilikom kupnje) i njihovim integriranjem u jedinstveni pokazatelj u skladu s validiranom metodologijom Američkog indeksa zadovoljstva klijenta (eng. American Customer Satisfaction Index – ACSI) postignut je sveobuhvatniji pristup mjerenju kvalitete cjelokupnog iskustva posjetitelja. Neto spremnost na preporuku smatra se jednim od glavnih standarda za vrednovanje iskustva korisnika proizvoda/usluga u različitim industrijama, a koristi se i za predviđanje lojalnosti kupaca. Zasniva se na pitanju o vjerojatnosti preporuke proizvoda/usluge rodbini, prijateljima i/ili kolegama. Preporuke rodbine i prijatelja (eng. word of mouth) ujedno su jedan od najvažnijih izvora informacija prilikom odabira destinacije putovanja, te u kombinaciji s pokazateljem o zadovoljstvu daje pravu sliku utiska same destinacije.
	Podpokazatelji (opcionalno)	– Udio (%) turista koji borave u komercijalnim smještajnim objektima i jednodnevnih posjetitelja koji su zadovoljni boravkom u destinaciji – Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji u sezoni – Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji u predsezoni ili posezoni – Neto spremnost na preporuku destinacije u sezoni – Neto spremnost na preporuku destinacije u predsezoni ili posezoni
	Naziv podataka	1. zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji 2. nepotvrđivanje očekivanja 3. usporedba s idealnim boravkom 4. namjera preporuke destinacije prijateljima, rodbini ili kolegama
	Mjerna jedinica	1., 2. i 3. Prosječna vrijednost zadovoljstva turista i jednodnevnih posjetitelja 4. Udio (%) promotora (eng. promoters) odnosno onih koji su skloni preporučiti destinaciju

	Izvor podataka/potencijalni izvor	1., 2., 3. i 4. Anketa turista i jednodnevnih posjetitelja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1., 2., 3. i 4. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem
	Periodičnost prikupljanja podataka	1., 2., 3. i 4. Svake dvije godine za ITR I II, za ITR III i IV svake četiri godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Vrijednost pokazatelja ZT-1 – Zadovoljstvo turista i jednodnevnih posjetitelja destinacijom sastoji se od: (i) vrijednosti indeksa zadovoljstva posjetitelja destinacijom i (ii) neto spremnost na preporuku destinacije Vrijednosti pokazatelja mjere se pomoću varijabli/pitanja koja su definirana smjernicama za provođenje primarnih istraživanja, donesenih od strane ministarstva nadležnog za poslove turizma.
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine za ITR I II, za ITR III i IV svake četiri godine
Rezultati:		
Početna vrijednost (2025)		
64,38 %		

1.3. Pristupačnost destinacije

1.3.1 Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom PD-1	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS – Postotak turističkih atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom i/ili koje sudjeluju u prepoznatim shemama pristupačnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – pristupačnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – Pružanje javno dostupnih informacija o atrakcijama doprinosi stvaranju održivih i otpornih urbanih područja, pomažući u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije. Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – Informacije koje promiču turističke destinacije mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prikazuje udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom u odnosu na ukupan broj atrakcija u destinaciji prepoznatim planom upravljanja
	Opis i svrha	Atrakcije kao razlog dolaska u destinaciju mogu biti iznimno raznolike i različite dostupnosti, stoga je svrha ovog pokazatelja uvid u mogućnosti obilaska atrakcija i lokaliteta od interesa osobama s invaliditetom (osobama s tjelesnim, intelektualnim mentalnim i osjetilnim oštećenjem zdravlja), pri čemu se pristupačnost očituje u fizičkoj pristupačnosti i pristupačnosti informacija i komunikacija.
	Podpokazatelji	– Udio atrakcija (lokaliteta) fizički pristupačnih osobama s invaliditetom – Udio atrakcija (lokaliteta) informacijski i komunikacijski pristupačnih osobama s invaliditetom.

Podaci	Naziv podataka	1. Ukupan broj atrakcija dostupnih za posjećivanje (temeljem plana upravljanja) 2. Broj pristupačnih atrakcija
	Mjerna jedinica	Broj atrakcija
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Plan upravljanja 2. Evidencija TZ-a o pristupačnosti atrakcija (turistički katastar) 3. Evidencija TZ-a Javne turističke infrastrukture (JTI) destinacije za Popis Javne turističke infrastrukture (JTI).
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podaci su dostupni 3. Podatak je dostupan
	Primarno istraživanje (smjernice)	Kontinuirano vođenje evidencija o stanju i dostupnosti atrakcija od strane TZ-ova
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		EA – broj svih evidentiranih atrakcija u destinaciji EAP – broj atrakcija pristupačnih osobama s invaliditetom $Udio\ pristupačnih\ atrakcija = \frac{EAP}{EA} \times 100$
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Rezultati:		
Početna vrijednost (2024)		
10,34 %		

1.4. Sigurnost destinacije

1.4.1. Broj organiziranih turističkih ambulanti

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj organiziranih turističkih ambulanti (SD-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	Global Sustainable Tourism Council (dalje u tekstu: GSTC) – Usluge u zajednici (community services)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je broj organiziranih turističkih ambulanti u svrhu provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima.
	Opis	Sukladno posebnom zakonu kojim se uređuje zdravstvena zaštita turističku ambulantu može organizirati jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, jedinica lokalne samouprave, turistička zajednica, druga pravna i fizička osoba koja obavlja ugostiteljsku djelatnost i/ili pruža usluge u turizmu, zdravstvena ustanova, trgovačko društvo koje obavlja zdravstvenu djelatnost ili privatni zdravstveni radnik, koji su dužni utvrditi i razdoblje rada turističke ambulante tijekom godine. Turistička ambulanta organizira se izvan mreže javne zdravstvene službe. Posebnim propisom o normativima i standardima za turističku ambulantu određeni su minimalni normativi i standardi u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme koje mora ispunjavati turistička ambulanta. Zbog potrebe osiguranja provođenja mjera zdravstvene zaštite za povećani broj korisnika zdravstvene zaštite koje se pružaju turistima, jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb, za svaku sljedeću turističku sezonu utvrđuje minimalni broj turističkih ambulanti za svoje područje na temelju broja dolazaka turista u prethodnoj godini.
	Podpokazatelj (opcionalno)	N/P

Obilježja podataka	Naziv	Broj organiziranih turističkih ambulanti temeljem posebnog zakona kojim se uređuje zdravstvena djelatnost
	Mjerna jedinica	Broj
	Izvor /potencijalni izvor	Jedinica područne (regionalne) samouprave odnosno Grad Zagreb
	Dostupnost i podatkovni jaz	Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj je informacija o broju ambulanti u destinaciji, te se broj direktno preuzima i služi kao pokazatelj.
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Rezultati:		
Početna vrijednost (2024)		
1		

Tablica 28. Obvezni pokazatelji održivosti destinacije koji mjere utjecaj turizma na okolišne aspekte održivosti

2. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA OKOLIŠNE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

2.1. Upravljanje vodnim resursima

2.1.1. Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju) (UVR-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	ETIS: Potrošnja pitke vode po turističkom noćenju u usporedbi s potrošnjom vode općeg stanovništva po osobi po noći (D.5.1.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – upravljanje vodnim resursima
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 6 Čista, pitka voda i higijenski uvjeti Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa - Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer ukupne količine vode isporučene u smještajnim objektima destinacije u odnosu na ukupnu potrošnju vode u destinaciji, koji daje uvid u opterećenje turizma na vodni resurs destinacije.

	Opis	Ograničavajući čimbenik razvoja turizma u pojedinim destinacijama je dostupnost vode, odnosno njena nepovoljna prostorna i vremenska raspodjela, osobito u Jadranskoj Hrvatskoj te u ljetnim mjesecima, kao i gubici vode u vodoopskrbnom sustavu. Vođenje evidencije o ukupnoj finalnoj potrošnji vode dužno je provoditi i osigurati nadležno tijelo za upravljanje vodnim resursima u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju posebnog zakona kojim se uređuje upravljanje vodama
	Podpokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (m ³) 2. Ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (m ³) 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u smještaju u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup sigurnoj vodi ili imaju priključak na javnu vodoopskrbu ili imaju mogućnost priključenja na javnu vodoopskrbu u destinaciji
	Mjerna jedinica	N/P
	Izvor /potencijalni izvor	1. Javni isporučitelji vodne usluge – Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 2. Javni isporučitelji vodne usluge – Vodovod/komunalno poduzeće, interni izvještaji o mjesečnoj potrošnji vode 3. – 5. eVisitor 6. DZS, Naselja obuhvaćena mrežom javne vodoopskrbe i Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. – 6. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1 – 6. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao omjer (%) finalne potrošnje vode po noćenju turista (m ³) u smještajnim objektima destinacije i u odnosu na potrošnju vode po stanovniku destinacije (m ³). F_I – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja

	F_2 – ukupna finalna potrošnja vode u kućanstvima i smještajnim objektima kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja N_1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N_2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) S – broj stanovnika u destinaciji $\text{potrošnja vode po noćenju turista} = \frac{F_2 N_1 - F_1 N_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2}$ $\begin{aligned} \text{potrošnja vode po noćenju stanovnika} \\ = \frac{1}{S} \left(\frac{T_2 F_1 - T_1 F_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2} \right) \end{aligned}$ $\begin{aligned} \text{omjer potrošnje vode po noćenju turista i stanovnika} \\ = \frac{\text{potrošnja vode po noćenju turista}}{\text{potrošnja vode po noćenju stanovništva}} \times 100 \end{aligned}$ Alternativna metoda: Anketa gospodarskih subjekata u turizmu u smještajnim objektima = norma potrošnje vode turista po noćenju / potrošnja vode
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Rezultati:	
2024. (početna vrijednost)	
370 %	

2.2. Gospodarenje otpadom

2.2.1. Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone) (GO-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost - pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Količina otpada koju proizvodi odredište (tone po stanovniku po godini ili po mjesecu) (D.3.1.) (prilagođeno)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – gospodarenje otpadom
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa - Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj prati omjer količina komunalnog otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u usporedbi s količinama otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone po stanovniku, u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja)
	Opis	Pokazateljem se prati ostvarenje veze između proizvodnje otpada u turizmu i gospodarskog rasta te uspješnost sprečavanja nastanka otpada u destinaciji. Ukazuje na okolišni aspekti rizika u turističkim destinacijama gdje nedovoljno adekvatna infrastruktura gospodarenja otpadom u kombinaciji sa povećanom turističkom aktivnosti može ugroziti konkurentnost turističke destinacije. Pokazatelj je važan za atraktivnost

		destinacije i u slučaju neuređenog ili preopterećenog (prekapacitiranog) sustava gospodarenja otpadom što predstavlja ograničavajući čimbenik razvoja destinacije. Noćenja turista jesu svaka registrirana noć osobe (turista) u objektu koji pruža uslugu smještaja (prijavljena noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju u sustavu eVisitor). Komunalni otpad je miješani komunalni otpad i odvojeno sakupljeni otpad. Javna usluga sakupljanja komunalnog otpada podrazumijeva prikupljanje komunalnog otpada na području pružanja javne usluge putem spremnika od pojedinog korisnika i prijevoz i predaju tog otpada ovlaštenoj osobi za obradu takvoga otpada.
	Podpokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (tone) 2. Ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (tone) 3. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima destinacije u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja 4. Ukupan broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima destinacije u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji
	Mjerna jedinica	1. i 2. tone 3, 4 i 5. N/P
	Izvor /potencijalni izvor	1. i 2. pružatelj javne usluge koje je a) trgovačko društvo koje osniva jedna ili više jedinica lokalne samouprave (JLS), temeljem odluke predstavničkog tijela JLS ili pravna ili b) fizička osoba – obrtnik temeljem koncesije dodijeljene odlukom predstavničkog tijela JLS / Upravni odjeli jedinica lokalne/područje samouprave 3. – 4. eVisitor 5. DZS, Popis stanovništva RH (godišnje procjene)
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak je dostupan (potencijalno djelomična dostupnost kvalitetnih/verificiranih podataka na razini pojedinih gradova/općina) 3. i 4. Podatak je dostupan 5. Podatak je dostupan

	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 5. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao omjer količine otpada nastalog po noćenju turista u smještaju u odnosu na ukupne količine komunalnog otpada nastale u destinaciji u mjesecima s najnižom i najvišom turističkom aktivnosti F_1 – ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja (tone) F_2 – ukupne količine komunalnog otpada nastalog u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem noćenja T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja S – broj stanovnika u destinaciji N_1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) N_2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31) W_{TN} – količina otpada po turističkom noćenju, $W_{TN} = \frac{F_2 N_1 - F_1 N_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2}$ W_{RN} – količina otpada po noćenju stanovnika, $W_{RN} = \frac{1}{S} \left(\frac{T_2 F_1 - T_1 F_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2} \right)$ W_T – količina otpada nastalog zbog noćenja turizma u vremenskom intervalu (mjesec s najvećim brojem noćenja). Izračunava se kao umnožak broja noćenja u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (T_2) i količine otpada po turističkom noćenju (W_{TN}), $W_T = T_2 \times W_{TN}.$ W_R – količina otpada od lokalnog stanovništva u destinaciji u vremenskom intervalu (mjesec s najvećim brojem noćenja). Izračunava se kao umnožak broja stanovnika (S), broja dana u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem noćenja (N_2) i količine otpada po noćenju stanovnika (W_{RN}),	

	$W_R = S \times N_2 \times W_{RN}.$ <i>omjer količine komunalnog otpada koji su proizveli turist u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju i lokalno stanovništvo</i> $(za promatrani period) = \frac{W_T}{W_R}$
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Rezultati:	
2024. (početna vrijednost)	
488,30 %	

2.3. Zaštita bioraznolikosti

2.3.1. Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite) (BR-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST – Postotak zaštićenih područja (morskih i kopnenih) prema ukupnoj površini
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – zaštita bioraznolikosti
	Povezanost sa SDG	Cilj 13: Klimatske promjene – zaštita prirodnih područja doprinosi ublažavanju klimatskih promjena kroz očuvanje šuma i drugih ekosustava koji apsorbiraju ugljikov dioksid. Cilj 14: Život ispod vode – ovaj cilj uključuje očuvanje i održivo korištenje oceana, mora i morskih resursa. Zaštićena prirodna područja mogu uključivati morske i obalne ekosustave. Cilj 15: Život na zemlji – usredotočuje se na zaštitu, obnovu i održivu upotrebu kopnenih ekosustava te očuvanje bioraznolikosti i zaustavljanje degradacije zemljišta i gubitka staništa.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira udio zaštićenih prirodnih područja (dalje u tekstu: ZPP) (kopnenih i morskih) i područja ekološke mreže Natura 2000, u ukupnoj površini destinacije (jedan ili više JLS-ova), te njihova struktura prema kategoriji zaštite.
	Opis	Turizam zasnovan na prirodi brzo raste, a jedan od ključnih faktora za iskustvo posjetitelja je kvaliteta okoliša. Bioraznolika područja privlače turiste, posebno ona s infrastrukturom koja omogućava pristupačnost. Očuvanje kopnene i morske bioraznolikosti ključno je za očuvanje značajnih ekonomskih koristi koje države ostvaruju od turizma. Udio zaštićenih područja ukazuje na aktivnosti vezane za očuvanje bioraznolikosti te na očuvanje, obnovu i održivu upotrebu ekosustava i njihovih usluga.
	Podpokazatelji (opcionalno)	– udio zaštićenih prirodnih područja i područja ekološke mreže Natura 2000 u ukupnoj površini destinaciji – kategorije zaštićenih prirodnih područja u destinaciji

Podaci	Naziv podataka	1. Površina zaštićenih prirodnih područja prema kategoriji 2. Kategorija zaštite prirodnih područja 3. Površina destinacije
	Mjerna jedinica	1. Površina ZPP 2. Kategorija zaštite 3. Površina destinacije
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Bioportal Bioportal Podaci JLS-a
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 3. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 3. Na razini godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao udio površina zaštićenih područja u destinaciji u odnosu na ukupnu površinu destinacije i prema kategorijama zaštite temeljem zakona kojim se uređuje zaštita prirode
Učestalost mjerenja		Svake četiri godine
Rezultati:		
2024. (početna vrijednost)		
35,03 %		

2.4. Održivo upravljanje energijom

2.4.1. Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije (UEN-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja sa međunarodnim sustavima	ETIS: Potrošnja energije po turističkom noćenju u usporedbi s potrošnjom energije općeg stanovništva po osobi po noći
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje energijom
	Povezanost sa SDG	Cilj 7. Pristupačna energija iz čistih izvora Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je omjer ukupne količine električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije, a temelji se na sezonalnosti potrošnje.
	Opis	Ovaj pokazatelj daje uvid u opterećenje energetske infrastrukture i potrebe implementacije održivih oblika energije. S obzirom na intenzivnu potrebu za energijom tijekom visoke sezone, posebice u Jadranskoj Hrvatskoj, važno je razmotriti stvarno opterećenje.
	Podpokazatelj (opcionalno)	N/P

Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupna finalna potrošnja el. energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenim brojem noćenja 2. Ukupna finalna potrošnja el. energije u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja 3. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenih noćenja 4. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih noćenja 5. Broj stanovnika u destinaciji koji imaju pristup elektro-energetskoj mreži
	Mjerna jedinica	1. i 2. KWh 3., 4. – noćenje 5. stanovnik
	Izvor/potencijalni izvor	1. i 2. HEP-ODS 3., 4. – eVisitor 5. DZS, Statističko izvješće – Stanovništvo RH (godišnje procjene)
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. i 2. Podatak je dostupan (uz poseban zahtjev) 3. – 5. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 5. Svake četiri godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izračunava kao omjer finalne potrošnje el. energije po noćenju turista (kWh) u smještajnim objektima u odnosu na potrošnju el. energije po stanovniku destinacije (kWh). F_1 – ukupna finalna potrošnja el. energije u kućanstvima i smještajnim objektima u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanje ostvarenim brojem noćenja F_2 – ukupna finalna potrošnja el. energije kućanstvima i smještajnim objektima u destinaciji kalendarskom mjesecu s najviše ostvarenih noćenja T_1 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najmanjim ostvarenim brojem noćenja T_2 – broj ostvarenih turističkih noćenja u smještajnim objektima u kalendarskom mjesecu s najvećim ostvarenim brojem noćenja

S – broj stanovnika u destinaciji

N_1 – broj dana u mjesecu s najmanjim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31)

N_2 – broj dana u mjesecu s najvećim brojem turističkih noćenja (28/29/30/31)

potrošnja el. energije po noćenju turista

$$= \frac{F_2 N_1 - F_1 N_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2}$$

potrošnja el. energije po noćenju stanovnika

$$= \frac{1}{S} \left(\frac{T_2 F_1 - T_1 F_2}{T_2 N_1 - T_1 N_2} \right)$$

omjer potrošnje el. energije po noćenju turista i stanovnika

$$= \frac{\text{potrošnja el. energije po noćenju turista}}{\text{potrošnja el. energije po noćenju stanovnika}} \times 100$$

Učestalost mjerenja

Svake četiri godine

Rezultati:

2024. (početna vrijednost)

71,61 %

2.5. Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama

2.5.1. Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika (UPK-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Postojeći sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 – Zdravlje i dobrobit Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog međuodnosa turizma i klime
Pokazatelj	Definicija	Pokazateljem se utvrđuje postoji li u destinaciji sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika
	Opis	Članak 7. Pariškog sporazuma postavlja globalni cilj »poboljšanja sposobnosti prilagodbe, jačanja otpornosti i smanjenja ranjivosti na klimatske promjene«. Provedba nacionalnih i lokalnih planova prilagodbe, izgradnja kapaciteta i tehnologije te povećani financijski tokovi navedeni su kao ključni alati za provedbu aktivnosti prilagodbe. Sektor turizma je jedan od pet najranjivijih sektora na klimatske promjene. Stoga je uspostava sustava za procjenu izloženosti, otpornosti i rizika te provedbu mjera za prilagodbu klimatskim promjenama na svim razinama ključna za održivost turizma kao ključne gospodarske grane u Republici Hrvatskoj. Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/20) i Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19) reguliraju pitanje prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj.
	Podpokazatelji (opcionalno)	– N/P

Podaci	Naziv podataka	Doneseni i provedeni strateški, planski ili programski dokumenti koji integriraju koncept prilagodbe klimatskim promjenama i procjenu rizika na razini destinacije
	Mjerna jedinica	N/P
	Izvor podataka/potencijalni izvor	Upravni odjeli JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj je informacija o tome je li destinacija donijela dokumente (strategiju i/ili plan i/ili program) te koji je napredak/udio mjera u provedbi i/ili implementiranih mjera za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena i procjenu rizika – DA/NE/ udio mjera u provedbi i/ili implementiranih
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Rezultati:		
2024. (početna vrijednost)		
Da		

Tablica 29. Obvezni pokazatelji održivosti destinacije koji mjere utjecaj turizma na ekonomske aspekte održivosti

3. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA EKONOMSKE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

3.1. Turistički promet

3.1.1. Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem (TP-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Postotak godišnjeg broja dolaznih posjetitelja u mjesecima ili tromjesečju s najvećim opterećenjem
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistički promet
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa/ Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj dolazaka turista u destinaciji u mjesecu koji se smatra glavnom turističkom sezonom temeljem broja ostvarenih noćenja što ujedno podrazumijeva i najveće opterećenje kako u kontekstu infrastrukture tako i u društvenom kontekstu.
	Opis	Priljev posjetitelja u turističku destinaciju predstavlja obvezni uzrok potrebe za upravljanjem održivošću destinacije. S obzirom na činjenicu da turizam predstavlja uglavnom sezonalnu aktivnost, ovim pokazateljem svakako valja uzeti u obzir razlike u priljevu

		posjetitelja unutar i van turističke sezone, pri čemu je priljev posjetitelja u periodu glavne, odnosno visoke turističke sezone najrelevantniji podatak za upravljanje održivošću destinacije.
Podaci	Naziv podataka	Ukupan broj dolazaka turista kao broj osoba koje su se u destinaciji prijavile i ostvarile noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja.
	Mjerna jedinica	Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu
	Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni na godišnjoj razini.
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj je informacija o ukupnom broju dolazaka turista u destinaciji u mjesecu s najvećim brojem ostvarenih dolazaka, te se broj direktno preuzima iz sustava eVisitor i služi kao pokazatelj.
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Rezultati:		
2024. (početna vrijednost)		
10319		

3.1.2. Prosječna duljina boravka turista u destinaciji

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Prosječna duljina boravka turista u destinaciji (TP-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST/ETIS (prilagodba) – Prosječna duljina boravka dolaznih posjetitelja i prosječna duljina boravka domaćih posjetitelja/ Prosječna duljina boravka turista
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistički promet
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 12 – Odgovorna potrošnja i proizvodnja
	Povezanost sa - Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira prosječan broj noćenja koje jedan turist ostvari u destinaciji.
	Opis	Duljina boravka, odnosno prosječan broj noćenja koje turisti ostvaruju u destinaciji se može smatrati relevantnom informacijom za upravljanje destinacijom, poglavito u kontekstu suvremenih trendova skraćivanja duljine boravka, ali i s aspekta upravljanja ljudskim potencijalima potrebnim za održavanje ujednačene razine pružanja sveobuhvatne turističke usluge što se posebno odnosi na segment smještaja.
	Podpokazatelji (opcionarno)	– Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najvećim brojem ostvarenih turističkih noćenja – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u kalendarskom mjesecu s najmanjim brojem ostvarenih turističkih noćenja – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u komercijalnom smještaju – Prosječna duljina boravka turista u destinaciji u nekomercijalnom smještaju

Podaci	Naziv podataka	Dolazak turista predstavlja posjetitelja koji se prijavio i ostvario noćenje u objektu koji pruža uslugu smještaja. Noćenje turista predstavlja svaku registriranu noć posjetitelja u objektu koji pruža uslugu smještaja.
	Mjerna jedinica	Registrirano noćenje u smještajnom objektu. Dolazak, odnosno prijava posjetitelja u smještajnom objektu.
	Izvor podataka/potencijalni izvor	eVisitor
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podaci su kontinuirano dostupni
Metodologija izračuna pokazatelja		Prosječna duljina boravka turista u destinaciji $= \frac{\text{Ukupan broj registriranih noćenja u destinaciji}}{\text{Ukupan broj dolazaka turista u destinaciju}}$
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Rezultati:		
2024. (početna vrijednost)		
10,08		

3.2. Poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu

3.2.1. Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Udio zaposlenih u turističkim djelatnostima u odnosu na ukupno gospodarstvo
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Jačanje ljudskih potencijala u turizmu
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj zaposlenih na mjesečnoj razini u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećoj nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (dalje u tekstu: NKD)
	Opis	Budući da rad predstavlja obvezni proizvodni čimbenik uslužnih djelatnosti, izravno povezan s isporukom turističkog proizvoda odnosno usluge, povećanje ili smanjenje ukupnog broja zaposlenih osoba u središnjim turističkim djelatnostima (pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane) može posredno ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovanja gospodarskih subjekata općenito u svim turističkim djelatnostima.
	Podpokazatelji (opcionalno)	– Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane prema satima rada – Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane po spolu, godišnji prosjek – Prosjek broja zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u odnosu na ukupan broj zaposlenih (%)
Podaci	Naziv podataka	1. Broj zaposlenih prema mjestu rada 2. Broj zaposlenih u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

	Mjerna jedinica	Fizička osoba u radnom odnosu
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Portal za napredno praćenje tržišta rada 2. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, podaci dostupni u Ministarstvu
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 2. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 2. Podatak je kontinuirano dostupan podatak na mjesečnoj razini
Metodologija izračuna pokazatelja		Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Rezultati:		
2024. (početna vrijednost)		
I. 12,27 II. 12,58 III. 12,42 IV. 17,24 V. 20,88 VI. 24,92 VII. 26,94 VIII. 24,27 IX. 27,18 X. 22,16 XI. 14,75 XII. 4,26		

3.2.2. Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (PGS-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (u daljnjem tekstu: OECD): Izravni bruto domaći proizvod turizma, Produktivnost rada u turističkim djelatnostima (kombinacija – prilagodba)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu i turistički promet
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira poslovni prihod gospodarskih subjekata ostvaren tijekom godine u području I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane sukladno važećem NKD-u
	Opis	Poslovni prihod izravno je povezan sa sposobnosti gospodarskih subjekata da isporuče turistički proizvod odnosno uslugu, pri čemu promjena u vremenu odnosno povećanje ili smanjenje poslovnog prihoda može ukazivati na poboljšanje odnosno pogoršanje poslovnog položaja gospodarskih subjekata uslijed internih ili eksternih razloga, ali i neizravno upućivati na položaj gospodarskih subjekata u svim turističkim djelatnostima na razini destinacije.
	Podpokazatelji (opcionarno)	– dodana vrijednost gospodarskih subjekata registriranih na području destinacije ostvarena tijekom godine – bruto dobit/gubitak gospodarskih djelatnosti registriranih na području destinacije ostvaren tijekom godine

Podaci	Naziv podataka	Poslovni prihod ostvaren tijekom godine
	Mjerna jedinica	EUR
	Izvor podataka/potencijalni izvor	FINA/Porezna uprava – podatak iz Registra godišnjih financijskih izvještaja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podatak je dostupan na zahtjev od FINA/Porezna uprava, podrazumijeva posebnu obradu kako bi se dobili podaci na razini destinacije
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini
Metodologija izračuna pokazatelja		Podaci će na zahtjev biti dostupni u Ministarstvu
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Rezultati:		
2024. (početna vrijednost)		
2.515.671,00		

Tablica 30. Obvezni pokazatelji održivosti destinacije koji mjere utjecaj turizma na prostorne aspekte održivosti i organizaciju turizma

4. OBVEZNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA PROSTORNE ASPEKTE ODRŽIVOSTI DESTINACIJE I ORGANIZACIJU TURIZMA

4.1. Turistička infrastruktura

4.1.1. Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija (TI-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Trenutačni popis i klasifikacija turističkih dobara i atrakcija uključujući prirodna i kulturna mjesta
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – turistička infrastruktura
	Povezanost sa SDG	Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – promicanje održivog turizma koji pridonosi zapošljavanju i rastu. Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – očuvanje kulturne i prirodne baštine urbanog okruženja. Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja – odgovorno upravljanje prirodnim resursima. Cilj 15: Život na zemlji – zaštita, obnova i promicanje održive uporabe ekosustava, očuvanje biološke raznolikosti.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Repozicioniranje Hrvatske kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se vrši identifikacija i kategorizacija turističkih resursa na području destinacije, uključujući prirodne (parkovi, rezervati, pejzaži) i kulturno-povijesne/antropogene atrakcije (povijesni lokaliteti, muzeji, spomenici, nematerijalna baština).

	Opis	Identifikacija i kategorizacija turističkih resursa ključna je za razvoj održivog turizma jer omogućava efikasno upravljanje i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa. Pruža temelj za kreiranje ciljanih marketinških strategija koje ističu jedinstvene attribute destinacije, privlačeći time odgovarajuće turiste. Osim toga, pomaže lokalnim zajednicama da razumiju i vrednuju svoju baštinu, potičući lokalno sudjelovanje i osvještavanje važnosti očuvanja tih resursa za buduće generacije.
	Podpokazatelji (opcionalno)	– popisi kulturnih dobara (opcionalno, uključujući procjenu i naznaku ranjivosti) – identifikacija i popisivanje nematerijalne kulturne baštine – popis lokaliteta i dobara prirodne baštine s naznakom vrste, stanja očuvanja i ranjivosti.
Podaci	Naziv podataka	1. Popis i vrsta zaštićenih kulturnih dobara 2. Popis i vrsta kulturnih dobara nacionalnog značaja 3. Popis i vrsta preventivno zaštićenih dobara 4. Popis i kategorija zaštićenih prirodnih područja u RH
	Mjerna jedinica	1. – 4. broj/vrsta (kategorija)
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. – 3. Registar kulturnih dobara RH (ministarstvo nadležno za kulturu) 4. Bioportal (ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 4. Kontinuirano dostupan podatak na godišnjoj razini.
Metodologija izračuna pokazatelja		
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Rezultati:		
2024.		
6		

4.2. Održivo upravljanje destinacijom

4.2.1. Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Status implementacije aktivnosti iz plana upravljanja destinacijom (OUD -1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Višegodišnji plan ili strategija odredišta koja je ažurna i javno dostupna
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje destinacijom
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – Ovaj cilj se fokusira na stvaranje održivih i otpornih urbanih područja. Višegodišnji planovi ili strategije za odredišta, koji su ažurni i javno dostupni, igraju ključnu ulogu u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije. Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – Strategije koje promiču održivi razvoj turističkih destinacija mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta. Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja – Višegodišnje strategije koje uključuju načela održive potrošnje i proizvodnje mogu pomoći u smanjenju ekološkog otiska turizma i promicanju održivih praksi u lokalnim zajednicama. Cilj 17: Partnerstva za ciljeve – Uspostavljanje partnerstava između različitih dionika, uključujući vladine i nevladine organizacije, privatni sektor i lokalne zajednice, ključno je za razvoj i provedbu uspješnih strategija održivog razvoja.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Posebni cilj: Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog razvoja
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao praćenje statusa implementacije Plana upravljanja, pri čemu je polazište terminski plan aktivnosti i njihove implementacije

	Opis i svrha	Postojanje Plana upravljanja preduvjet je destinacijskog razvoja za sva odredišta u Hrvatskoj, stoga je uspješna implementacija aktivnosti iz Plana polazište za održivo upravljanje destinacijom, te praćenja stanja upravljačkih aktivnosti.
	Podpokazatelji (opcionalno)	– Objavljeni dokument strategije i/ili akcijskog plana destinacije. – Strategija/plan su jasno vidljivi i dostupni online. – Udio implementiranih aktivnosti iz plana (Implementirana aktivnost je aktivnost koja je u potpunosti provedena, završena, te postoje informacije u učinku iste)
Podaci	Naziv podataka	1. Strategija/ plan izrađen i javno dostupan – DA/NE 2. Ukupan broj aktivnosti definiranih Planom 3. Broj implementiranih aktivnosti definiranih planom
	Mjerna jedinica	1. Višegodišnji plan i/ili strategija 2. Broj aktivnosti 3. Broj implementiranih aktivnosti / ukupan broj aktivnosti
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1., 2. i 3. Turistička zajednica / JLS
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. – 3. Podatak dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. – 3. jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Omjer implementiranih aktivnosti / ukupni broj aktivnosti definiranih Planom X 100 Implementirane aktivnosti su one koje su u potpunosti završene, te za njih postoje mjerljivi rezultati provedbe.

Učestalost mjerenja	Jednom godišnje
Rezultati:	
2024. (početna vrijednost)	
PLAN NIJE DONESEN	

4.3. Održivo upravljanje prostorom

4.3.1. Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj ostvarenih noćenja u smještajnim objektima destinacije po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS (OUP-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Broj posjetitelja po hektaru građevinskog područja
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – održivo upravljanje prostorom
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice Cilj 15 – Očuvanje života na zemlji
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam Posebni cilj: Razvoj vremenski i prostorno ravnomjernije raspoređenog turističkog prometa
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj ostvarenih noćenja u smještaju destinacije unutar godine dana po izgrađenom hektaru zona stambene i ugostiteljsko-turističke namjene.
	Opis	S obzirom da se turistička aktivnost može gotovo isključivo odvijati u zonama stanovanja (S) i zonama mješovite namjene (M1), te u zonama predviđenima za odvijanje ugostiteljsko-turističke namjene (T), sve druge građevinske zone nisu uključene u analizu. Nadalje, pritisak koji proizlazi iz korištenja prostora može se isključivo evidentirati kao pritisak na već izgrađena područja, te stoga u izračun ne ulaze planirana(neizgrađena) područja. U konačnici pritisak bi bilo poželjno evidentirati na godišnjoj razini, ali i na razini tromjesečja, da bi se utvrdilo pritisak u najopterećenijem dijelu godine.
	Podpokazatelji (opcionalno)	-
Podaci	Naziv podataka	1. noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju 2. površina izgrađenog dijela zona stambene namjene destinacije 3. površina izgrađenog dijela zona mješovite namjene pretežito stambene namjene 4. površina izgrađenog dijela zona ugostiteljsko-turističke namjene destinacije

	Mjerna jedinica	1. noćenje 2., 3., 4. hektar
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor i porezna uprava 2., 3. i 4. jedinice lokalne samouprave + PPUG/O (prostorni planovi uređenja gradova/ općina)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2., 3. i 4. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan na godišnjoj razini
Metodologija izračuna pokazatelja		T_N – broj turističkih noćenja unutar destinacije ostvarenih u jednoj godini P_S – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama stanovanja (ha) P_M – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama mješovite namjene ((pretežito stambene namjene) (ha) P_T – površina izgrađenog građevinskog zemljišta u zonama predviđenim za odvijanje ugostiteljsko-turističke aktivnosti <i>broj turističkih noćenja u komercijalnom i nekomercijalnom smještaju</i> <i>po izgrađenoj građevinskoj površini</i> $= \frac{T_N}{P_S + P_M + P_T}$
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Rezultati:		
2024. (početna vrijednost)		
1973,03		

Tablica 31. Specifični pokazatelji održivosti destinacije koji mjere utjecaj turizma na društvene aspekte održivosti

1. SPECIFIČNI POKAZATELJI ODRŽIVOSTI KOJI MJERE UTJECAJ TURIZMA NA DRUŠTVENE ASPEKTE ODRŽIVOSTI

1.1.4. Promjena broja stanovnika u zadnjih pet godina u odnosu na promjenu broja turističkih noćenja

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Promjena broja stanovnika u zadnjih pet godina u odnosu na promjenu broja turističkih noćenja (SZL – 5)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	Demografski trendovi i kvaliteta života
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – poslovanje gospodarskih subjekata u turizmu
	Povezanost sa SDG	Cilj 8 – Uključiv i održiv ekonomski rast, puna i produktivna zaposlenost te dostojanstveni rad za sve Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Promjena broja stanovnika uvjetovana prirodnim kretanjima i migracijama prema promjeni turističke aktivnosti mjerene brojem noćenja u smještajnim kapacitetima
	Opis i svrha	Pokazatelj omogućava praćenje relativnog odnosa broja stanovnika i turističke aktivnosti u petogodišnjem razdoblju. Pokazatelj se izračunava kao dvojni razlomak. Djeljenik dvojnog razlomka je razlomak u čijem je brojniku procjena broja stanovnika na 31.12. u godini t (prethodna godina), a nazivniku procjena broja stanovnika 31. 12. u godini t-4 Djelitelj dvojnog razlomka je razlomak u čijem je brojniku broj ostvarenih noćenja u smještajnim kapacitetima u godini t (prethodna godina), a nazivniku broj ostvarenih noćenja smještajnim u kapacitetima u godini t-4
	Podpokazatelji (opcionalno)	

Podaci	Naziv podataka	1. Stanovništvo – procjena i prirodno kretanje, Procjena stanovništva, stanje na dan 31. prosinca u godini t (prethodna godina) i godini t-4 2. Turizam, noćenja turista
	Mjerna jedinica	1. i 2. Realni broj
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Državni zavod za statistiku: <i>Statistika u nizu, Gradovi i općine u statistici</i> 2. eVisitor
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan
Metodologija izračuna pokazatelja		Podaci se preuzimaju iz službenih administrativnih izvora
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Izvor osiguravaju potrebne podatke za izračun, a ograničenje je vezano uz sadržaj pokazatelja koji tek neizravno ukazuje na povećanje/smanjenje društvenog standarda odnosno demografske trendove generirane turizmom budući da rast ili smanjenje broja stanovnika na području destinacije može biti potaknuto bitno širim spektrom utjecaja od turističke aktivnosti.
Rezultati:		
Godina za koju se računa pokazatelj – 2024.		
0,34		

1.3. Pristupačnost destinacije

1.3.1. Udio pristupačnih smještajnih jedinica u destinaciji

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Udio pristupačnih smještajnih jedinica u destinaciji (SPD-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	UN TOURISM – MST (prilagodba) – Udio smještajnih objekata s pristupačnim smještajem
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – pristupačnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 9 – Prilagodljiva infrastruktura, uključiva i održiva industrijalizacija i inovativnost Cilj 10 – Smanjenje nejednakosti Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Konkurentan i inovativan turizam Posebni cilj: Unaprjeđenje strukture i kvalitete smještajnih kapaciteta
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira udio smještajnih jedinica pristupačnih za osobe s motoričkim, senzornim ili mentalnim oštećenjima u destinaciji u ukupnom broju smještajnih jedinica.
	Opis	Dostupnost turističkih sadržaja, proizvoda i usluga osobama s motoričkim, senzornim ili mentalnim oštećenjima je središnji dio odgovornih i održivih turističkih politika. Udio pristupačnih smještajnih jedinica odražava tržišnu dostupnost i privlačnost destinacije, te može imati pozitivan utjecaj na gospodarstvo, društvenu inkluzivnost i imidž destinacije.
	Podpokazatelji (opcionalno)	– Udio pristupačnih smještajnih jedinica u kolektivnim smještajnim kapacitetima – Udio pristupačnih smještajnih jedinica u privatnim smještajnim kapacitetima
Podaci	Naziv podataka	1. Broj smještajnih jedinica u destinaciji 2. Broj pristupačnih smještajnih jedinica u destinaciji
	Mjerna jedinica	1. i 2. smještajna jedinica

	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. eVisitor 2. Jedinstveni turistički informatički registar
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2. Podatak nije trenutno dostupan, no u postupku je prikupljanje
	Primarno istraživanje (smjernice)	Metodološke smjernice za prikupljanje podataka i provođenje primarnih istraživanja objavljuju se na mrežnim stranicama Ministarstva (smještajni kapaciteti)
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Kontinuirano dostupan podatak 2. Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Udio pristupačnih smještajnih jedinica $= \left(\frac{\text{Broj pristupačnih smještajnih jedinica}}{\text{Ukupan broj smještajnih jedinica}} \right) \times 100$
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		–
Rezultati:		
Godina za koju se računa pokazatelj – 2024.		
100		

1.3.2. Javno dostupne informacije o atrakcijama u turističkim i informativnim centrima

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Javno dostupne informacije o atrakcijama u turističkim i informativnim centrima (SPD-2)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC – Interpretativne informacije dostupne posjetiteljima u turističkim uredima te na prirodnim i kulturnim lokacijama
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – pristupačnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – Pružanje javno dostupnih informacija o atrakcijama doprinosi stvaranju održivih i otpornih urbanih područja, pomažući u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije. Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – Informacije koje promiču turističke destinacije mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta. Cilj 12: Održiva potrošnja i proizvodnja – Informacije koje uključuju načela održive potrošnje i proizvodnje mogu pomoći u smanjenju ekološkog otiska turizma.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je definiran kao skup informacije o lokalnim atrakcijama, kulturnim događanjima, povijesnim znamenitostima i prirodnim ljepotama u turističkoj destinaciji, koji su namijenjeni posjetiteljima.
	Opis i svrha	Ovaj pokazatelj odnosi se na dostupnost informacija o turističkim atrakcijama koje pružaju turistički i informativni centri. Uključuje detalje o lokacijama, radnom vremenu, pristupačnosti, kulturnim i povijesnim kontekstima atrakcija, što pridonosi boljem iskustvu posjetitelja. Pružene informacije igraju ključnu ulogu u održivom upravljanju turističkim tokovima te promicanju kulturne i prirodne baštine destinacije
	Podpokazatelji (opcionalno)	
Podaci	Naziv podataka	1. Dostupne brošure o turističkim atrakcijama na barem tri strana jezika u uredu turističke zajednice / turističkim informativnim centrima / lokalitetima – DA/NE 2. Informacije dostupne na web stranicama turističkih zajednica/lokaliteta o ključnim aspektima turističke ponude (atrakcije, ugostiteljska ponuda, dostupnost destinacije) na barem tri strana jezika na web stranici turističke zajednice / turističkog informativnog centra – DA/NE

	Mjerna jedinica	1. i 2. Dostupan dokument u fizičkom i/ili virtualnom obliku.
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. Turistička zajednica / JLS 2. Odabrani turistički lokaliteti od značaja
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem 2. Podatak nije dostupan, nužno je prikupljanje podataka primarnim istraživanjem od strane odabranih lokaliteta
	Primarno istraživanje (link na smjernice)	Anketiranje upravitelja turističkih lokaliteta
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Jednom godišnje 2. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj predstavlja niz kvalitativnih podataka
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Aktualnost i točnost: Informacije mogu zastarjeti ili biti netočne ako se ne ažuriraju redovito. Doseg i pristupačnost: Informacije možda nisu dostupne na svim jezicima ili prilagođene osobama s posebnim potrebama. Objektivnost: Informacije mogu biti pristrane ili fokusirane samo na popularne atrakcije, zanemarujući manje poznate lokalitete.
Rezultati:		
Godina za koju se računa pokazatelj – 2024.		
DA		

1.3.3. Postotak pristupačnih linija javnog prijevoza u destinaciji za osobe s invaliditetom

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Postotak pristupačnih linija javnog prijevoza u destinaciji za osobe s invaliditetom (SPD-3)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS – Postotak javnog prijevoza dostupan osobama s invaliditetom i specifičnim potrebama pristupačnosti
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – pristupačnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 11: Održivi gradovi i zajednice – Pružanje javno dostupnih informacija o atrakcijama doprinosi stvaranju održivih i otpornih urbanih područja, pomažući u planiranju i upravljanju urbanim razvojem, uključujući turističke destinacije. Cilj 8: Dostojan rad i ekonomski rast – Informacije koje promiču turističke destinacije mogu doprinijeti održivom ekonomskom rastu i stvaranju kvalitetnih radnih mjesta.
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj se definira kao postotak linija javnog prijevoza u destinaciji koji opslužuje javni prijevoz pristupačan osobama s invaliditetom i osobama s posebnim zahtjevima za pristup
	Opis i svrha	Osnovna svrha pokazatelja je uvid u mogućnosti kretanja javnim prijevozom unutar destinacije osobama s motoričkim ili osjetilnim invaliditetom, a time i njihova mogućnost da posjećuju različite sadržaje unutar destinacije. Osnovo obilježje javnog prijevoza pristupačnog osobama s invaliditetom, jest postojanje zvučne signalizacije, rampa za invalidska kolica i mjesta za njihov smještaj unutar javnog prijevoza.
	Podpokazatelji	-
Podaci	Naziv podataka	1. Broj javnih linija u destinaciji 2. Broj javnih linija pokrivenih javnim prijevozom dostupnim osobama s invaliditetom

	Mjerna jedinica	1 i 2. broj linija
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. i 2. Javno prijevozničko poduzeće s koncesijom za prometovanje na području destinacije
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	1. i 2. Podaci dostupni
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake 2 godine
Metodologija izračuna pokazatelja		JL – broj svih javnih linija u destinaciji PJL – broj javnih linija pokrivenih javnim prijevozom dostupnim osobama s invaliditetom <i>postotak linija pokrivenih JP dostupnim osobama s invaliditetom</i> = $\frac{PJL}{JL} \times 100$
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive		Ograničenje predstavlja eventualno nepostojanje podataka o prijevoznim sredstvima i njihovoj prilagođenosti. Drugo ograničenje je što pokazatelj se ne referira na frekvenciju vozila na liniji, kao ni na ostale pristupne i infrastrukturne objekte u okruženju stanica javnog linijskog prijevoza
Rezultati:		
Godina za koju se računa pokazatelj – 2024.		
100%		

1.4. Sigurnost destinacije

1.4.1. Ukupan broj kaznenih djela i prekršaja prijavljenih policiji po mjesecima

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Ukupan broj kaznenih djela i prekršaja prijavljenih policiji po mjesecima (SSD-1)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS (prilagodba) – Postotak turista koji su podnijeli prijavu policiji
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 11 – Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Posebni cilj: Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se definira ukupan broj kaznenih djela i prekršaja koji su prijavljeni lokalnim policijskim postajama po mjesecima u godini.
	Opis	U svrhu očuvanja percepcije destinacije kao sigurnog mjesta za odmor od strane posjetitelja, izuzetno je važno pratiti dinamiku prijavljenih kaznenih djela i prekršaja policiji. Povećanje vrijednosti ovog pokazatelja, u slučaju zadržavanja ukupnog broja i strukture stalnih stanovnika destinacije nepromijenjenom, svakako može predstavljati rani nagovještaj moguće promjene percepcije posjetitelja destinacije u pogledu njezine sigurnosti.
	Podpokazatelji (opcionalno)	Ukupan broj kaznenih djela protiv imovine, života, tijela te spolne slobode i prekršaja protiv javnog reda i mira prijavljenih policiji po mjesecima
Podaci	Naziv podataka	Ukupan broj kaznenih djela i prekršaja službeno prijavljenih u policijskoj postaji.
	Mjerna jedinica	Kazneno djelo sukladno kaznenom zakonu Prekršaj sukladno zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira

	Izvor podataka/potencijalni izvor	Ministarstvo unutarnjih poslova (dalje u tekstu: MUP)
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Javno su dostupni podaci o broju prijavljenih kaznenih djela po županijama na godišnjoj razini. Javno nisu dostupni podaci za destinacije kao niti podaci po mjesecima.
	Periodičnost prikupljanja podataka	Podatak je kontinuirano dostupan na godišnjoj razini.
Metodologija izračuna pokazatelja		Podatak se preuzima iz službenih izvora
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Ograničenja pokazatelja		Iako se podaci o podnesenim kaznenim djelima i prekršajima u lokalnim policijskim postajama službeno evidentiraju od strane Ministarstva unutarnjih poslova, ti podaci nisu javno dostupni. Javno su dostupni podaci o ukupno prijavljenim kaznenim djelima i prekršajima na nacionalnoj i godišnjoj razini, dok su podaci za županije također javno dostupni na godišnjoj razini, ali samo za ukupan broj prijavljenih kaznenih djela. Podaci na razini jedinica lokalne uprave i samouprave, kao i podaci na mjesečnoj razini nisu javno dostupni u službenim statističkim objavama Ministarstva unutarnjih poslova.
Rezultati:		
Godina za koju se računa pokazatelj – 2024.		
0,00		

1.4.3. Sigurnosne mjere kao što su stanice prve pomoći na plažama/lokalitetima turističkih atrakcija

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Sigurnosne mjere kao što su stanice prve pomoći na plažama/lokalitetima turističkih atrakcija (SSD-3)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost indikatora s međunarodnim sustavima	GSTC: Sigurnosne mjere kao što su stanice prve pomoći na plažama/mjesta turističkih atrakcija (IN-A12.b.)
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma; 10. Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informacije o broju mjera, lokalitetu primjene, razdoblju implementacije s obveznim opisom mjera koje su implementirane u destinaciji za pomoći na plažama/lokalitetima turističkih atrakcija u okviru sustava za odgovor na sigurnosne i zdravstvene rizike.
	Opis i svrha	Pokazatelj prati ima li destinacija sustav za praćenje i prevenciju te odgovor na sigurnosne i zdravstvene rizike.
	Podpokazatelj (opcionalno)	-

Obilježja podataka	Naziv	1. Broj mjera koje su implementirane u destinaciji u okviru sustava za odgovor na sigurnosne i zdravstvene rizike, npr. za pomoći na plažama i lokalitetima turističkih atrakcija.
	Mjerna jedinica	-
	Izvor /potencijalni izvor	1. Jedinice lokalne samouprave, Domovi zdravlja – turističke ambulante u destinaciji
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	2. Jednom godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		Evidencija o broju mjera, lokalitetu primjene, razdoblju implementacije s obveznim opisom mjere.
Učestalost mjerenja		Jednom godišnje
Rezultati:		
Godina za koju se računa pokazatelj – 2024.		
2		

1.4.4. Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na 1000 noćenja (turista i lokalne zajednice)

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na 1000 noćenja (turista i lokalne zajednice) (SSD-4)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	EC – Europski opservatorij za sigurnost cestovnog prometa
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Poseban cilj: 9. Uspostavljanje učinkovitog okvira za upravljanje razvojem održivog turizma; 10. Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazateljem se određuje omjer između broja nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije i broja ostvarenih noćenja lokalnih stanovnika i turista.
	Opis	Veća vrijednost pokazatelja može ukazati na neadekvatnost prometne infrastrukture i potrebu za njezinom obnovom ili izgradnjom dodatnih objekata.
	Podpokazatelji	– Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom u kojima su sudjelovali lokalni stanovnici na 1000 noćenja lokalnih stanovnika – Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom u kojima su sudjelovale osobe koje nisu lokalni stanovnici na 1000 noćenja turista
Podaci	Naziv podataka	1. Broj stanovnika u destinaciji 2. Broj ostvarenih turističkih noćenja u destinaciji 3. Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije 4. Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije u kojima su sudjelovali lokalni stanovnici 5. Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije u kojima nisu sudjelovali lokalni stanovnici

	Mjerna jedinica	1. Stanovnika 2. Noćenja 3-5. Broj nesreća
	Izvor podataka/potencijalni izvor	1. DZS, Gradovi i općine u statistici ~ Stanovništvo – procjena i prirodno kretanje 2. eVisitor 3. – 5. Ministarstvo unutarnjih poslova RH, nadležna policijska uprava
	Dostupnost podataka i podatkovni jaz	Podaci su dostupni
	Periodičnost prikupljanja podataka	Godišnje
Metodologija izračuna pokazatelja		<i>BS</i> – broj stanovnika u destinaciji početkom godine. <i>BS</i> se preuzima iz publikacije DZS-a: <i>Gradovi i općine u statistici ~ Stanovništvo – procjena i prirodno kretanje</i> u kojoj je po jedinicama lokalne samouprave objavljena procjena broja stanovnika krajem godine, za kojeg se može pretpostaviti da je jednak procjeni broja stanovnika na početku sljedeće godine. <i>BN</i> – broj noćenja u smještajnim kapacitetima u destinaciji u godini. Podataka se dobije iz sustava eVisitor kao broj noćenja u smještajnim kapacitetima u destinaciji između prvog i zadnjeg dana godine. <i>N_{UK}</i> – ukupan broj nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije u promatranoj godini <i>N_{LS}</i> – broj nesreća sa smrtnim ishodom na području destinacije u promatranoj godini u kojima su sudjelovali lokalni stanovnici <i>N_T</i> – broj nesreća sa smrtnim ishodom na području jedinice lokalne samouprave u promatranoj godini u kojima su sudjelovale osobe koje ne stanuju na području destinacije Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom $\text{na 1000 noćenja} = \frac{N_{UK} \times 1000}{(BS \times 365 + BN)}$ Podpokazatelji: Uz oznake <i>Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom (lokalni)</i> za podpokazatelj 1 te <i>Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom (ostali)</i> za podpokazatelj 2, formule su: <i>Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom (lokalni)</i> $= \frac{N_{LS} \times 1000}{BS \times 365}$ <i>Broj prometnih nesreća sa smrtnim ishodom (ostali)</i> $= \frac{N_T \times 1000}{BN}$

Učestalost mjerenja	Godišnje
Ograničenja pokazatelja	Pokazatelj nije prikladan za destinacije kroz koje prolaze važne prometnice poput autocesta i glavnih magistralnih pravaca. Međusobni odnos podpokazatelja i glavnog pokazatelja može naznačiti probleme u prometu zbog turizma. Obzirom da u velikom broju destinacija će vrijednost pokazatelja biti 0, možda ima smisla promatrati pokazatelj ali za duže razdoblje (npr. trogodišnje ili petogodišnje), kumulativno ili u prosjeku.
Rezultati:	
Godina za koju se računa pokazatelj – 2024.	
0,00	

1.4.5. Broj podnesenih prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Broj podnesenih prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima (SSD-5)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost pokazatelja s međunarodnim sustavima	ETIS: Broj podnesenih prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. Zakona o turizmu – sigurnost destinacije
	Povezanost sa SDG	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu Posebni cilj: Smanjenje negativnog utjecaja turizma na sastavnice okoliša, prirodu i prostor
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj je broj podnesenih prijava zbog buke koja je uzrokovana nekom od turističkih aktivnosti na razini destinacije, iskazan po mjesecima i ukupno u kalendarskoj godini.
	Opis	Buka okoliša je neželjen ili po ljudsko zdravlje i okoliš štetan zvuk u vanjskome prostoru izazvan ljudskom aktivnošću, prijevoznim sredstvima svih oblika prometa, kao i postrojenja i zahvata u okolišu (npr. izgradnja turističkih objekata). Indikatorom buke Lden (dan-večer-noć), najveće dopuštene vrijednosti >55 dB, ocjenjuje se ukupno smetanje bukom, dok se indikatorom noćne buke Lnight, najveće dopuštene vrijednosti vrijednost >50 dB, ocjenjuje ometanje sna. Zaštitu od buke obvezni su provoditi i osigurati njezino provođenje tijela državne uprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne i fizičke osobe koje obavljaju registrirane djelatnosti. Inspekcijski nadzor nad primjenom Zakona i propisa donesenih na temelju Zakona obavljaju sanitarni inspektori Državnog inspektorata.

	Podpokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	Broj podnesenih prijava lokalnog stanovništva ili turista zbog buke koja je uzrokovana nekom od turističkih aktivnosti na razini destinacije, temeljem posebnog zakona kojim se uređuje zaštita od buke
	Mjerna jedinica	N/P
	Izvor /potencijalni izvor	Državni inspektorat, Sanitarna inspekcija, ispostava u destinaciji
	Dostupnost i podatkovni jaz	Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	Svake dvije godine
Metodologija izračuna pokazatelja		Pokazatelj se izrađuje temeljem podataka o broju podnesenih prijava zbog buke uzrokovane turističkim aktivnostima
Učestalost mjerenja		Svake dvije godine
Rezultati:		
Godina za koju se računa pokazatelj – 2024.		
1		

1.4.6. Remećenja javnog reda i mira prouzrokovano turističkom aktivnošću

Pokazatelj (kod pokazatelja)	Remećenje javnog reda i mira prouzrokovano turističkom aktivnošću (SSD-6)	
Povezanost pokazatelja sa sustavima	Povezanost - pokazatelja s međunarodnim sustavima	GSTC: Redovito prikupljanje, praćenje, bilježenje i javno izvješćivanje podataka o željama, zabrinutostima i zadovoljstvu stanovnika destinacijskim menadžmentom
	Povezanost sa Zakonom o turizmu	Članak 14. stavak 2. – sigurnost destinacije
	Povezanost sa ciljevima održivog razvoja	Cilj 3 Zdravlje i dobrobit Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
	Povezanost sa - Strategijom i Nacionalnim planom	Strateški cilj: Otporan turizam Posebni cilj: Odgovoriti na trendove u razvoju turističkih destinacija
Obilježja pokazatelja	Definicija	Pokazatelj daje informaciju o opterećenju lokalne zajednice radi remećenja javnog reda i mira prouzrokovano turističkom aktivnošću u destinaciji temeljem prekršajnih postupaka (prekršajni nalozi PU destinacije i optužni prijedlozi oštećenih osoba) tijekom mjeseca u kojem je, u odnosu na cjelokupnu kalendarsku godinu, evidentiran najveći broj turista u destinaciji.
	Opis	Prekršaji protiv javnog reda i mira su djela kojima se na nedozvoljen način remeti mir, rad ili normalan način života građana, kao i druga djela sukladno propisu kojim se uređuju prekršaji protiv javnog reda i mira. Policija može pokrenuti prekršajni postupak izdavanjem prekršajnog naloga ili podnošenjem optužnog prijedloga, a osobe oštećene prekršajem mogu same pokrenuti prekršajni postupak podnošenjem optužnog prijedloga pred mjesno nadležnim Općinskim sudom ili Općinskim prekršajnim sudom.

		Pokazatelj prati udio (%) broja prekršajnih postupaka u destinaciji radi remećenja javnog reda i mira prouzrokovano turističkom aktivnošću koji su evidentirani u PU i/ili u Općinskom sudu ili Općinskom prekršajnom sudu destinacije, u tri mjeseca s najvećim brojem turista u godini. Vođenje evidencije o prekršajnim nalogima dužno je voditi tijelo državne uprave nadležno za unutarnje poslove (MUP), odnosno policijska uprava (PU) u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave JL(R)S. Vođenje evidencije o prekršajnim nalogima i podnesenim optužnim prijedlozima oštećenih osoba dužan je voditi Općinski sud ili Općinski prekršajni sud u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave JL(R)S. Napomena: prikuplja se isključivo broj prekršajnih postupaka (nalogu PU i optužnih prijedloga oštećene osobe), dok se informacije o sadržaju postupaka ne prikupljaju.
	Podpokazatelj (opcionalno)	N/P
Obilježja podataka	Naziv	1. Ukupan broj prekršajnih postupaka protiv javnog reda i mira, koje je utvrdila nadležna PU sukladno propisu kojim se uređuju prekršaji protiv javnog reda i mira u mjesecu s najvećim brojem turista 2. Broj prekršajnih postupaka protiv javnog reda i mira uzrokovanih turističkom djelatnosti, koje je utvrdila nadležna PU sukladno propisu kojim se uređuju prekršaji protiv javnog reda i mira u mjesecu s najvećim brojem turista.
	Mjerna jedinica	%
	Izvor /potencijalni izvor	1. Općinski sud ili Općinski prekršajni sud / MUP, nadležna PU 2. Općinski sud ili Općinski prekršajni sud / MUP, nadležna PU
	Dostupnost i podatkovni jaz	1. Podatak je dostupan 2. Podatak je dostupan
	Periodičnost prikupljanja podataka	1. Svake dvije godine 2. Svake dvije godine

Metodologija izračuna pokazatelja	Pokazatelj se izračunava kao udio broja prekršajnih postupaka protiv javnog reda i mira uzrokovanih turističkom djelatnosti u destinaciji u odnosu na ukupan broj prekršajnih postupaka radi remećenja javnog reda i mira u destinaciji u mjesecu u kojem je evidentiran najveći broj noćenja turista tijekom jedne kalendarske godine: $\frac{\text{udio prekršaja radi remećenja javnog reda i mira u destinaciji} \\ \text{uzrokovano turističkom aktivnosti} = \\ \text{broj prekršajnih postupaka protiv javnog reda i} \\ \text{mira radi turističke djelatnosti u destinaciji}}{\text{ukupan broj prekršajnih postupaka protiv javnog reda i mira u destinaciji}} \times 100\%$
Učestalost mjerenja	Svake dvije godine
Ograničenja pokazatelja i perspektive	Potrebno je u nadležnoj PU/ sudu uspostaviti tijek podataka za mjesec u kojem je evidentiran najveći broj noćenja turista tijekom kalendarske godine. Tijek podataka pri PU/sudu je uspostavljen za ukupan broj prekršaja na mjesečnoj razini. Destinacijom se može smatrati više JL(R)S, koje imaju zasebne PU/sud te se u tom slučaju podaci objedinjuju za razinu destinacije. Nema podatkovnog jaza.
Rezultati:	
Godina za koju se računa pokazatelj – 2024.	
0,13	

Izračun pokazatelja održivosti turizma zahtijeva prikupljanje podataka i analizu utjecaja turizma na destinaciju. Ovi pokazatelji omogućuju planiranje održivih turističkih strategija i donošenje odluka koje smanjuju negativne učinke turizma, a istovremeno maksimiziraju koristi za lokalnu zajednicu i okoliš.

5.6. Praćenje održivosti

Praćenje održivosti turističke destinacije važno je za osiguranje dugoročnog razvoja turizma uz minimalan negativan utjecaj na okoliš, lokalnu zajednicu i ekonomiju. Proces praćenja uključuje redovito mjerenje i analizu određenih pokazatelja koji pomažu destinacijama da prilagode svoje turističke politike i upravljanje. Praćenje održivosti može se obavljati na ekološkom, društvenom i ekonomskom nivou, uz korištenje konkretnih alata i metodologija.

Održivost destinacije prati se sagledavanjem kretanja trendova osnovnih pokazatelja i odabranih specifičnih pokazatelja održivosti.

Prilikom izrade plana upravljanja destinacijom iznimno bitno, pored obaveznih pokazatelja, odabrati specifične pokazatelje koji će omogućiti:

- praćenje utjecaja odabranog smjera razvoja na održivost destinacije,
- usporedbu destinacije s drugim usporedivim destinacijama odnosno usporedbu svih ili pojedinih područja održivosti,
- ostvarivanje preduvjeta za certificiranje destinacije ukoliko destinacija želi neki od relevantnih certifikata održivosti.

Tablica 32. Praćenje održivosti obveznih pokazatelja

POKAZATELJ	UČESTALOST MJERENJA
Broj turističkih noćenja na stotinu stalnih stanovnika u vrhu turističke sezone	Jednom godišnje
Zadovoljstvo lokalnog stanovništva turizmom	Svake dvije godine za ITR I II, za ITR III i IV svake četiri godine
Zadovoljstvo cjelokupnim boravkom u destinaciji	Svake dvije godine za ITR I II, za ITR III i IV svake četiri godine
Udio atrakcija (lokaliteta) pristupačnih osobama s invaliditetom	Svake dvije godine
Broj organiziranih turističkih ambulanti	Jednom godišnje
Omjer potrošnje vode po turističkom noćenju u odnosu na prosječnu potrošnju vode po stalnom stanovniku destinacije (izraženo po osobi i po noćenju)	Svake dvije godine
Omjer količine komunalnog otpada nastale po noćenju turista i količine otpada koje generira stanovništvo u destinaciji (tone)	Svake dvije godine
Udio zaštićenih područja u destinaciji u ukupnoj površini destinacije (ukupno i pojedinačno po kategoriji zaštite)	Svake četiri godine
Omjer potrošnje električne energije po turističkom noćenju u odnosu na potrošnju električne energije stalnog stanovništva destinacije	Svake četiri godine
Uspostavljen sustav za prilagodbu klimatskim promjenama i procjenu rizika	Svake dvije godine
Ukupan broj dolazaka turista u mjesecu s najvećim opterećenjem	Jednom godišnje
Prosječna duljina boravka turista u destinaciji	Jednom godišnje
Ukupan broj zaposlenih u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Jednom godišnje
Poslovni prihod gospodarskih subjekata (obveznika poreza na dobit) u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	Jednom godišnje

Identifikacija i klasifikacija turističkih atrakcija	Jednom godišnje
Status implementacije aktivnosti iz plan upravljanja destinacijom	Jednom godišnje
Broj ostvarenih noćenja u smještaju u destinaciji po hektaru izrađenog građevinskog područja JLS	Svake dvije godine

Praćenje održivosti specifičnih pokazatelja mjeri se:

- jednom godišnje,
- svake dvije godine,
- svake dvije godine za ITR I II te svake četiri godine za ITR III i VI,
- svake četiri godine,
- godišnje,
- godišnje i mjesečno,
- dva puta godišnje.

Redovito prikupljanje podataka, analiza pokazatelja i prilagodba strategija omogućuju destinacijama da odgovore na izazove koje turizam može donijeti, osiguravajući dugoročni održivi razvoj.

6. RAZVOJNI SMJER S MJERAMA I AKTIVNOSTIMA

Razvojni smjer u planu upravljanja destinacijom teži ostvarivanju ciljeva iz Nacionalne strategije razvoja turizma i smjerove razvoja destinacije, uz konkretne mjere i aktivnosti potrebne za njihovo ostvarenje. Razvojni smjer treba biti u skladu sa održivim razvojem, povećanjem konkurentnosti destinacije i očuvanjem njezinih resursa.

Problemi poput depopulacijskih procesa, nedovoljno razvijenog ruralno-turističkog aspekta, neadekvatne prometne infrastrukture kao i sustava vodoopskrbe i odvodnje, rezultirali su utvrđivanjem razvojnih potreba na koje je potrebno odgovoriti točno definiranim razvojnim mjerama.

Razvojni smjer destinacije ključan je za usmjeravanje njezinog dugoročnog razvoja i treba biti u potpunosti usklađen s aktima strateškog planiranja, prostornim planovima, planom upravljanja kulturnim dobrima, kao i drugim relevantnim planovima i propisima.

Ukoliko strateški planovi ne sadrže jasno definirane smjernice i ciljeve za razvoj destinacije, oni se trebaju formulirati kroz plan upravljanja destinacijom, temeljen na temeljitoj analizi trenutnog stanja destinacije.

6.1. SWOT analiza

SWOT analiza je među najčešće korištenim metodama za procjenu trenutnog stanja i planiranje strateških koraka, jer omogućava sveobuhvatan uvid u unutarnje i vanjske čimbenike koji utječu na razvoj destinacije. Ova analiza uključuje identifikaciju snaga i slabosti, koje predstavljaju karakteristike same destinacije, te prilika i prijetnji koje dolaze iz vanjskog okruženja i utječu na budući smjer.

SWOT analiza omogućuje cjeloviti pregled ključnih tema za destinaciju, ali također može otkriti nova važna pitanja koja dosad nisu bila u fokusu dionika. Ovakav pristup pomaže u prepoznavanju prednosti koje treba dodatno ojačati i iskoristiti, dok se slabosti identificiraju kako bi se učinkovito uklonile.

Za potrebe SWOT analize prikupljaju se podaci iz različitih izvora, uključujući:

1. primarno istraživanje - anketiranje lokalnog stanovništva i turista, intervjui s ključnim dionicima u turizmu (npr. predstavnici grada/općine, turističkih agencija, vlasnici smještajnih objekata i dr.),
2. sekundarni izvori - statistički podaci o turizmu na promatranom području, prostorni planovi, lokalni razvojni planovi, strateški dokumenti i izvješća relevantnih institucija,
3. terensko istraživanje - pregled trenutne infrastrukture, turističkih objekata i prirodnih resursa.

Cilj SWOT analize je utvrditi trenutno stanje turističke destinacije kako bi se identificirale snage, slabosti i prijetnje, te definirale prilike za daljnji razvoj turizma. SWOT analiza će se temeljiti na podacima prikupljenim u prethodno provedenoj analizi stanja.

Na temelju provedene analize stanja te procjene potencijala za razvoj i podizanje kvalitete turističkih proizvoda (poglavlje 4), utvrđeno je da destinacija Pirovac raspolaže značajnim prirodnim, infrastrukturnim i razvojno-strateškim resursima koji predstavljaju dobru osnovu za unapređenje turističke ponude u nadolazećem planskom razdoblju. Uspješnost budućeg razvoja ovisit će o sposobnosti destinacije da:

- ✓ iskoristi prepoznatljive resurse (morska obala, nautička infrastruktura, krajobrazne vrijednosti),
- ✓ diverzificira ponudu u smjeru autentičnih i iskustvenih turističkih proizvoda,
- ✓ ublaži sezonalnost kroz razvoj proizvoda s potencijalom produljenja turističke sezone (outdoor, enogastronomija, wellness),
- ✓ poveća kvalitetu odmorišnog turizma, koji je trenutno dominantan,
- ✓ uvede digitalne alate i interpretacijske sadržaje koji omogućuju moderniji pristup upravljanju i komunikaciji s posjetiteljima,
- ✓ upravlja kapacitetima i prostornim opterećenjima, posebno u turistički najaktivnijim zonama.

6.1.1. SWOT analiza destinacije Turističke zajednice općine Pirovac

SWOT analiza TZ Pirovac pomaže u prepoznavanju unutarnjih i vanjskih čimbenika koji utječu na njen razvoj. Na temelju prikupljenih podataka i provedene analize, sastavljeno je izvješće u kojem su navedeni sljedeći zaključci:

Tablica 33. Izvješće o provedenoj SWOT analizi TZ Pirovac kao turističke destinacije

Izvješće o provedenoj SWOT analizi	
Snage	Slabosti
- Smještaj na jadranskoj obali s očuvanim prirodnim i krajobraznim vrijednostima. - Mirna i autentična destinacija, bez izražene masovnosti turizma. - Vrijedni prirodni resursi (brdo i uvala Makirina, Pirovački zaljev, otočić Mojster). - Kulturno-povijesna i sakralna baština (stara jezgra, Župna crkva Gospe od Karmela, arheološki lokaliteti). - Kvalitetan privatni smještaj prilagođen obiteljskom i mirnom boravku. - Uređene plaže, šetnice te pješačke i biciklističke staze. - Povoljan položaj u odnosu na Vransko jezero i regionalna središta.	- Izražena sezonalnost turističkog prometa i zaposlenosti. - Nedostatak većih smještajnih kapaciteta i hotelske ponude. - Ograničena ponuda sadržaja izvan glavne ljetne sezone. - Nedovoljno razvijena interpretacijska infrastruktura i signalizacija. - Slaba digitalna vidljivost pojedinih atrakcija i javne turističke infrastrukture. - Ograničeni financijski i organizacijski kapaciteti za snažniju promociju.
Prilike	Prijetnje
- Razvoj selektivnih oblika turizma (aktivni, izletnički, kulturni, „slow tourism“). - Jačanje predsezona i posezona kroz pješačke, biciklističke i tematske rute. - Valorizacija prirodnih i kulturnih lokaliteta kroz interpretaciju i vođene programe. - Korištenje EU fondova i nacionalnih programa za razvoj infrastrukture i promocije.	- Konkurencija razvijenijih i marketinški jačih obalnih destinacija u okruženju. - Rizik od preopterećenja prostora u vršnim ljetnim mjesecima. - Klimatske promjene i ekstremni vremenski uvjeti. - Ovisnost o sezonskoj radnoj snazi i demografski izazovi.

- Povezivanje s regionalnim turističkim proizvodima i destinacijama. - Razvoj digitalne promocije i ciljanog marketinga prema odabranim tržištima.	- Moguć gubitak autentičnosti u slučaju neplanskog razvoja turizma.
---	---

SWOT analiza TZ Pirovac pokazuje da destinacija raspolaže značajnim turističkim potencijalom utemeljenim na očuvanom obalnom prostoru, vrijednim prirodnim resursima i kulturno-povijesnoj baštini. Lokalitete poput brda i uvale Makirina, Pirovačkog zaljeva i stare jezgre, uz blizinu Parka prirode Vransko jezero, pozicioniraju Pirovac kao mirnu i autentičnu obalnu destinaciju pogodnu za boravišni, izletnički i doživljajni turizam.

Istodobno, izražena sezonalnost, ograničeni smještajni kapaciteti i nedovoljno razvijena ponuda izvan ljetnih mjeseci predstavljaju ključne razvojne izazove. Konkurencija snažnijih obalnih destinacija te utjecaji klimatskih i demografskih promjena dodatno naglašavaju potrebu za planskim pristupom razvoju.

Za održivi razvoj turizma ključno je očuvati prostor i lokalni identitet, unaprijediti javnu turističku infrastrukturu te razvijati selektivne oblike turizma usmjerene na predsezonu i posezonu. Sustavna interpretacija resursa i ciljana promocija omogućit će jačanje prepoznatljivosti Općine Pirovac i dugoročnu konkurentnost destinacije.

6.2. Identifikacija općih načela i ciljeva turizma

Identifikacija općih načela i ciljeva u planu upravljanja destinacijom ključna je za osiguranje održivog i učinkovitog razvoja turizma. Opća načela imaju specifične ciljeve i važnost, a njihova primjena doprinosi razvoju turizma koji koristi svim zainteresiranim stranama, uključujući posjetitelje, lokalnu zajednicu, gospodarstvo i okoliš. S druge strane, identifikacija općih ciljeva u planu upravljanja destinacijom osigurava ravnotežu između različitih potreba i interesa svih dionika, uključujući posjetitelje, lokalne zajednice, privatni sektor i državu. Ovi ciljevi služe kao smjernice za planiranje, implementaciju i praćenje aktivnosti u destinaciji, čime se postiže dugoročni uspjeh. Svaki od navedenih ciljeva ima specifičnu funkciju i doprinosi ukupnom razvoju turizma.

6.2.1. Načela turizma

Načela turizma omogućuju destinacijama da turistima pruže jedinstveno i ugodno iskustvo, dok istovremeno osiguravaju očuvanje resursa, gospodarski razvoj i blagostanje lokalnih zajednica. Kroz pravilno upravljanje temeljeno na ovim načelima, destinacije mogu ostvariti održivi turistički rast koji koristi svim dionicima. U nastavku su predstavljena načela turizma:

a) Održivost

Održivost u turizmu podrazumijeva razvoj turizma koji zadovoljava potrebe današnjih posjetitelja, a istovremeno ne ugrožava sposobnost budućih generacija da zadovolje svoje vlastite potrebe. To uključuje ekološke, ekonomske i socijalne aspekte:

- **Ekološka održivost:** Očuvanje prirodnih resursa i zaštita okoliša.

- **Ekonomska održivost:** Poticanje lokalne ekonomije, zapošljavanja i ravnoteže u prihodima.
- **Socijalna održivost:** Osiguranje socijalne pravednosti, uključivanje lokalnih zajednica u razvoj turizma i poštivanje kulturnih vrijednosti.

b) Kvaliteta

Kvaliteta se odnosi na visoki standard usluga, infrastrukture i iskustava koja se nude posjetiteljima. Visoka kvaliteta u turizmu poboljšava zadovoljstvo gostiju, čini destinaciju konkurentnijom i povećava njenu atraktivnost. Kvaliteta također uključuje obuku i obrazovanje zaposlenika u turizmu, održavanje objekata i atrakcija, kao i pružanje dodatnih usluga koje odgovaraju potrebama i očekivanjima posjetitelja.

c) Pristupnost

Pristupnost znači omogućavanje svim posjetiteljima, bez obzira na njihove fizičke sposobnosti, socio-ekonomski status ili geografske prepreke, da uživaju u turističkoj ponudi destinacije. To uključuje:

- **Fizičku pristupnost:** Osiguranje lako dostupnih prijevoznih veza (autoceste, zračni prijevoz, javni prijevoz), kao i pristupačnih objekata i destinacija za osobe s invaliditetom.
- **Ekonomsku pristupnost:** Pružanje turističkih proizvoda koji su u rasponu cijena i dostupni široj populaciji.
- **Informacijsku pristupnost:** Omogućavanje svih potrebnih informacija na različitim jezicima i u različitim formatima.

d) Zadovoljstvo

Zadovoljstvo posjetitelja ključno je za dugoročni uspjeh turizma. Ako posjetitelji nisu zadovoljni svojim iskustvom, vrlo je vjerojatno da neće preporučiti destinaciju ili se vratiti. Zadovoljstvo obuhvaća sve aspekte posjeta, od trenutka planiranja putovanja do povratka kući. Uključuje kvalitetu usluge, jedinstvenost iskustava, ugodnu atmosferu, gostoljubivost i rješavanje eventualnih problema ili pritužbi.

e) Sigurnost

Sigurnost je temeljni preduvjet za održavanje povjerenja turista i njihovo dobro iskustvo. Sigurnost obuhvaća fizičku sigurnost turista (kao što je zaštita od nesreća ili kriminala), zdravstvenu sigurnost (kao što je pristup hitnoj medicinskoj pomoći) i sigurnost u pogledu okoliša (kao što su zaštita od prirodnih katastrofa). Osiguranje sigurnosti znači i pridržavanje zakonskih regulativa i standarda, uključujući sustave zaštite i odgovorno upravljanje kriznim situacijama.

6.2.2. Ciljevi turizma

Ciljevi turizma predstavljaju temeljne smjernice za razvoj i upravljanje turističkim aktivnostima, osiguravajući održivost i zadovoljstvo svih dionika. Kombinacija svih ciljeva

doprinosi uravnoteženom i održivom turizmu. Identifikacija ciljeva treba biti usmjerena prema sljedećim kriterijima:

a) Ekonomski cilj

Ekonomski cilj usmjeren je na stvaranje i održavanje ekonomske koristi od turizma za destinaciju. To uključuje:

- **Poticanje gospodarskog rasta:** Turizam može postati jedan od glavnih sektora u gospodarstvu destinacije, čime se doprinosi povećanju bruto domaćeg proizvoda (BDP).
- **Stvaranje novih radnih mjesta:** Turizam stvara poslove u mnogim sektorima (hoteli, restorani, prijevoz, vodiči, trgovina, itd.), čime se smanjuje nezaposlenost i potiče lokalna zaposlenost.
- **Povećanje prihoda:** Turizam može donijeti značajne prihode kroz različite oblike potrošnje turista, što doprinosi jačanju financijske stabilnosti destinacije i omogućava daljnje ulaganje u razvoj.
- **Poboljšanje konkurentnosti:** Razvijanje jedinstvene turističke ponude koja privlači posjetitelje i čini destinaciju konkurentnom u globalnom turističkom tržištu.

b) Kulturološki cilj

Kulturološki cilj odnosi se na očuvanje kulturne baštine, promoviranje kulturnih vrijednosti i očuvanje identiteta destinacije. To uključuje:

- **Očuvanje kulturne baštine:** Turizam može doprinositi očuvanju povijesnih spomenika, tradicija, običaja i kulturnih znamenitosti, jer uz odgovorno upravljanje može postati motiv za njihovu zaštitu i obnovu.
- **Promocija kulturnih izraza:** Razvoj kulturnih manifestacija, festivala, muzeja i drugih kulturnih atrakcija koje privlače turiste i potiču interakciju s lokalnim stanovništvom.
- **Podizanje svijesti o kulturnoj baštini:** Edukacija turista o važnosti očuvanja kulturnih dobara i poticanje na odgovorno ponašanje, kao i učenje o tradicijama i običajima destinacije.
- **Očuvanje lokalnog identiteta:** Osiguranje da turizam ne homogenizira lokalnu kulturu i tradiciju, već je čuva i njegovanu unutar šire globalne zajednice.

c) Ekološki cilj

Ekološki cilj usmjeren je na očuvanje prirodnih resursa i okoliša, kako bi se osigurala dugoročna održivost turizma. To uključuje:

- **Zaštita prirodnih resursa:** Osiguranje očuvanja prirodnih područja, vodenih i drugih ekosustava, te smanjenje negativnog utjecaja turizma na okoliš.
- **Održiva potrošnja resursa:** Promicanje odgovornog korištenja vode, energije i drugih prirodnih resursa u turističkim objektima, smanjenje otpada i poticanje reciklaže.
- **Očuvanje bioraznolikosti:** Zaštita ugroženih vrsta, biljnih i životinjskih ekosustava te sprečavanje prekomjernog iskorištavanja prirodnih resursa.

- **Smanjenje ugljičnog otiska:** Implementacija zelenih praksi i ekološki prihvatljivih rješenja u transportu, smještaju i hrani, uz poticanje ekološki odgovornog ponašanja turista, ključna je za održivi turizam.

d) Socijalni cilj

Socijalni cilj odnosi se na poboljšanje kvalitete života lokalnih zajednica i osiguranje da turizam koristi svim društvenim skupinama. To uključuje:

- **Povećanje kvalitete života:** Poticanje turizma koji poboljšava uvjete života lokalnog stanovništva, stvaranjem novih radnih mjesta, infrastrukture i boljih usluga.
- **Smanjenje socijalnih nejednakosti:** Osiguranje da koristi od turizma budu ravnomjerno raspoređene unutar zajednice, umjesto da se fokusiraju na nekoliko pojedinaca ili skupina.
- **Integracija lokalne zajednice u turistički sektor:** Aktivno uključivanje lokalnog stanovništva u razvoj turizma, izradu i implementaciju turističkih proizvoda te očuvanje kulturnih i prirodnih resursa.
- **Poticanje socijalne kohezije:** Razvijanje turizma koji doprinosi socijalnoj integraciji, razumijevanju među različitim društvenim grupama, kao i jačanju zajedničke odgovornosti za očuvanje destinacije.

e) Infrastrukturni cilj

Infrastrukturni cilj odnosi se na razvoj i poboljšanje fizičke i tehničke infrastrukture koja omogućava siguran, udoban i učinkovit turizam. To uključuje:

- **Razvoj prometne infrastrukture:** Ulaganje u ceste i druge oblike prijevoza koji olakšavaju pristup destinaciji i čine je dostupnijom posjetiteljima.
- **Unapređenje smještajnih kapaciteta:** Razvoj smještajnih objekata koji zadovoljavaju potrebe turista i koji su ekološki prihvatljivi i visoke kvalitete.
- **Poboljšanje komunalnih usluga:** Ulaganje u vodovod, kanalizaciju, struju, odvoz otpada i druge temeljne usluge koje osiguravaju kvalitetan boravak turista i života lokalnog stanovništva.
- **Razvoj turističkih sadržaja:** Izgradnja i obnova turističkih atrakcija, kulturnih centara, restorana, ugostiteljskih objekata i drugih objekata koji doprinose kvalitetnom turističkom iskustvu.

6.3. Oblikovanje strateškog pravca i prioriteta

Strateški pristup turizmu u Općini Pirovac temelji se na održivom, uravnoteženom i tržišno usmjerenom razvoju destinacije, uz očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti te jačanje konkurentnosti na domaćem i inozemnom tržištu.

Razvoj turizma usmjeren je na produljenje turističke sezone kroz jačanje selektivnih oblika turizma poput aktivnog odmora, nautike, eno-gastro ponude i doživljajnih sadržaja, uz razvoj manifestacija i programa u predsezoni i posezoni. Posebna pažnja posvećuje se uspostavljanju

ravnoteže između turističkih tokova i kvalitete života lokalnog stanovništva, kroz poticanje veće potrošnje po gostu, duljeg boravka i podizanje standarda smještaja te profesionalizaciju pružatelja usluga.

Prioritet predstavlja unaprjeđenje turističke infrastrukture i kvalitete usluge, uz diversifikaciju smještajnih kapaciteta, jačanje ugostiteljske ponude i povezivanje turizma s lokalnom proizvodnjom, osobito kroz razvoj autentičnih gastronomskih iskustava. Razvojni fokus stavlja se i na valorizaciju prirodnih i kulturnih resursa poput Pirovačkog zaljeva, uvale Makirina, šetnica, biciklističkih ruta i kulturno-povijesne baštine, kroz interpretaciju prostora, tematske rute, digitalne vodiče i sadržaje koji obogaćuju doživljaj destinacije.

U cilju jačanja konkurentnosti nužno je osnažiti suradnju Turističke zajednice, Općine, lokalnih poduzetnika i zajednice te kontinuirano ulagati u edukaciju i razvoj ljudskih potencijala. Dugoročno, Pirovac se želi pozicionirati kao autentična mediteranska destinacija ugodnog ritma, koja spaja more, prirodu i lokalnu tradiciju, usmjerena prema ciljanim tržištima poput obitelji, aktivnih gostiju, nautičara i posjetitelja više platežne moći, uz snažnije korištenje digitalnih kanala i suvremenih komunikacijskih alata u promociji destinacije.

U strateškom smislu identificirani su sljedeći prioriteti:

❖ **SP1 – Upravljanje sezonalnošću i povećanje vrijednosti boravka**

Usmjeren na produljenje turističke sezone kroz razvoj sadržaja i proizvoda koji omogućuju cjelogodišnju ili proširenu sezonsku potražnju, uz povećanje prosječne duljine boravka i potrošnje po gostu.

❖ **SP2 – Diversifikacija turističke ponude i razvoj aktivnog turizma**

Razvoj tržišno aktivnih proizvoda temeljenih na prirodnim i kulturnim resursima destinacije, uključujući aktivni turizam, eno - gastronomiju, izletničke i doživljajne programe, uz povezivanje različitih dionika u cjelovite turističke proizvode.

❖ **SP3 – Podizanje kvalitete smještaja i ukupnog doživljaja boravka**

Usmjeren na unaprjeđenje standarda smještajnih kapaciteta, razvoj dodatnih sadržaja i usluga te povećanje kvalitete turističkog iskustva, s ciljem jačanja konkurentnosti destinacije.

❖ **SP4 – Valorizacija i interpretacija prirodnih i kulturnih resursa**

Obuhvaća aktivaciju ključnih lokaliteta i resursa kroz razvoj interpretacijskih sadržaja, tematskih ruta, digitalnih vodiča i organiziranih programa koji obogaćuju doživljaj destinacije.

❖ **SP5 – Održivo upravljanje prostorom i turističkim opterećenjem**

Usmjeren na očuvanje prirodnih resursa i lokalnog identiteta kroz kontrolirano upravljanje razvojem turizma, smanjenje negativnih utjecaja i uspostavu ravnoteže između turizma i kvalitete života lokalne zajednice.

❖ **SP6 – Unaprjeđenje infrastrukture i dostupnosti destinacije**

Obuhvaća razvoj i modernizaciju turističke i komunalne infrastrukture, uključujući prometnu povezanost, signalizaciju, javne sadržaje i pristupačnost destinacije.

❖ **SP7 – Jačanje organizacijskih i upravljačkih kapaciteta destinacije**

Usmjeren na unapređenje suradnje između Turističke zajednice, Općine, privatnog sektora i lokalne zajednice, uz jačanje kompetencija i učinkovitije upravljanje destinacijom.

❖ **SP8 – Digitalna transformacija i jačanje promocije destinacije**

Razvoj digitalnih alata za promociju i interpretaciju, unapređenje online vidljivosti destinacije te primjena suvremenih marketinških pristupa usmjerenih na ciljana tržišta.

Strateški prioriteti bit će u nastavku razrađeni kroz jasno definirane ciljeve i razvojne smjerove, pri čemu će fokus biti na stvaranju proizvoda visoke dodane vrijednosti, produljenju sezone, očuvanju prirodnih resursa te organizacijskom jačanju destinacije. Time se osigurava dugoročna konkurentnost destinacije uz kontrolirani i održivi razvoj turizma.

6.4. Identificiranje ciljeva

Ako razvojni smjer i ciljevi razvoja turizma destinacije nisu u potpunosti definirani prethodno donesenim strateško-planskim dokumentima, isti se utvrđuju u okviru Plana upravljanja destinacijom, temeljem provedene analize stanja, procjene razvojnih potencijala i ograničenja te postavljenog strateškog pravca razvoja. U slučaju destinacije Pirovac, ciljevi se oblikuju kao logična i operativna nadogradnja utvrđenih strateških prioriteta, pri čemu je nužno osigurati njihovu realnost, provedivost i mjerljivost, kao i usklađenost s načelima održivog razvoja, očuvanja prirodnih i prostornih vrijednosti, interesima lokalne zajednice te potrebama i zahtjevima ciljanih tržišnih segmenata.

Oblikovani strateški prioriteti razvoja predstavljaju temelj za definiranje ciljeva, koji su usmjereni na ostvarivanje konkretnih rezultata, bilo kvantitativnih (npr. produljenje turističke sezone, povećanje duljine boravka, rast turističke potrošnje), tako i kvalitativnih (npr. unapređenje kvalitete usluga i sadržaja, povećanje zadovoljstva posjetitelja, jačanje identiteta destinacije).

Ciljevi su izravno povezani s ključnim područjima djelovanja utvrđenima u prethodnim poglavljima, osobito u segmentima upravljanja sezonalnošću, podizanja kvalitete turističke ponude, razvoja novih turističkih proizvoda, održivog upravljanja prostorom i resursima, jačanja

organizacijskih kapaciteta te promocije i tržišnog pozicioniranja destinacije. Pri definiranju ciljeva uzeti su u obzir postojeći i potencijalni tržišni segmenti, kao i suvremeni trendovi u turizmu koji naglašavaju važnost autentičnosti, održivosti, iskustvenog turizma i individualiziranog pristupa posjetiteljima.

U metodološkom smislu, ciljevi su definirani za svaki strateški prioritet zasebno, uz primjenu administrativnog pristupa kojim se naglasak stavlja na stvaranje preduvjeta kroz donošenje planova, akata, programa i razvojnih inicijativa, a ne isključivo na provedbu pojedinačnih aktivnosti.

Tablica 34. Identifikacija glavnih ciljeva

STRATEŠKI PRIORITET (SP)	GLAVNI CILJEVI
SP1 – Upravljanje sezonalnošću i povećanje vrijednosti boravka	• Produljenje turističke sezone • Povećanje prosječne duljine boravka posjetitelja • Razvoj sadržaja i programa izvan glavne sezone • Stvaranje stabilnijih gospodarskih učinaka tijekom cijele godine
SP2 – Diversifikacija turističke ponude i razvoj aktivnog turizma	• Razvoj outdoor i aktivnog turizma • Razvoj eno-gastronomskih i lokalnih proizvoda • Kreiranje tematskih i iskustvenih turističkih sadržaja • Povećanje atraktivnosti destinacije za različite ciljne skupine
SP3 – Podizanje kvalitete smještaja i ukupnog doživljaja boravka	• Podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta • Unaprjeđenje dodatnih sadržaja i usluga u destinaciji • Povećanje zadovoljstva gostiju i kvalitete boravka • Poticanje ulaganja u kvalitetu i inovacije
SP4 – Valorizacija i interpretacija prirodnih i kulturnih resursa	• Aktivacija i turistička valorizacija ključnih lokaliteta • Razvoj interpretacijskih sadržaja i tematskih ruta • Uvođenje digitalnih alata za interpretaciju baštine • Obogaćivanje doživljaja destinacije kroz organizirane programe
SP5 – Održivo upravljanje prostorom i turističkim opterećenjem	• Očuvanje prirodnih i prostornih vrijednosti • Smanjenje negativnih utjecaja turizma na prostor i okoliš • Uspostava ravnoteže između turističkog razvoja i kvalitete života lokalnog stanovništva • Poticanje održivog i odgovornog ponašanja svih dionika
SP6 – Unaprjeđenje infrastrukture i dostupnosti destinacije	• Razvoj i modernizacija turističke i komunalne infrastrukture • Pобољшanje prometne povezanosti i dostupnosti destinacije • Unaprjeđenje turističke signalizacije i informativnih sustava • Povećanje kvalitete i dostupnosti javnih sadržaja
SP7 – Jačanje organizacijskih i upravljačkih kapaciteta destinacije	• Unaprjeđenje sustava upravljanja destinacijom • Jačanje suradnje među dionicima • Edukacija i razvoj ljudskih potencijala • Povećanje učinkovitosti institucionalnog okvira
SP8 – Digitalna transformacija i jačanje promocije destinacije	• Digitalizacija informiranja i komunikacije • Unaprjeđenje online prisutnosti • Razvoj digitalnih alata i usluga za posjetitelje • Pобољшanje sustava prikupljanja i analize podataka

6.5. Mjere i aktivnosti

Mjere i aktivnosti moraju biti detaljno specificirane u planu upravljanja destinacijom, pri čemu bi trebale biti povezane sa strateškim prioritetima, definiranim izvorima financiranja, odgovornim subjektima za provedbu i jasno određenim rokovima za realizaciju tih aktivnosti.

Definirani razvojni smjerovi, mjere i aktivnosti trebale bi pomoći Općini u dugoročnom razvoju u održivu, inovativnu i konkurentnu destinaciju, koja će privući posjetitelje kroz autentična iskustva, dok istovremeno čuva svoje prirodne i kulturne resurse.

U narednim tablicama navedene su mjere i aktivnosti koje su utvrđene za ostvarenje razvojnog smjera.

Tablica 35. Definiranje mjera i aktivnosti

CILJEVI SP1	MJERE	AKTIVNOSTI (primjeri za okvirni razvoj)
1.1. Produljenje turističke sezone	Razvoj programa izvan glavne sezone	• Organizacija proljetnih i jesenskih manifestacija (gastro, lokalni običaji, rekreacija) • Razvoj programa aktivnog odmora (biciklizam, šetnje, izleti u prirodu) • Promocija boravka izvan glavne sezone
1.2. Povećanje prosječne duljine boravka posjetitelja	Integracija turističkih sadržaja	• Razvoj višednevnih itinerera (Pirovac + NP Krka + NP Kornati + okolica) • Povezivanje smještaja, izleta i gastronomije • Razvoj paket aranžmana
1.3. Razvoj sadržaja i programa izvan glavne sezone	Razvoj selektivnih oblika turizma	• Razvoj eno-gastro događanja • Organizacija tematskih vikenda • Suradnja s lokalnim udrugama
1.4. Stvaranje stabilnijih gospodarskih učinaka tijekom cijele godine	Razvoj cjelogodišnje ponude	• Poticanje rada ugostiteljskih objekata izvan sezone • Razvoj manjih događanja tijekom godine • Promocija vikend boravaka
CILJEVI SP2	MJERE	AKTIVNOSTI
2.1. Razvoj outdoor i aktivnog turizma	Uređenje i razvoj aktivnosti	• Označavanje biciklističkih i pješačkih staza • Razvoj rekreacijskih zona • Promocija sportskih aktivnosti na otvorenom
2.2. Razvoj eno-gastronomskih i lokalnih proizvoda	Razvoj gastro ponude	• Povezivanje OPG-ova i ugostitelja • Organizacija gastro manifestacija • Promocija lokalnih proizvoda
2.3. Kreiranje tematskih i iskustvenih turističkih sadržaja	Razvoj turističkih proizvoda	• Tematske ture (kultura, more, tradicija) • Edukativni i interpretacijski programi • Razvoj iskustvenih sadržaja
2.4. Povećanje atraktivnosti destinacije za različite ciljne skupine	Segmentacija i razvoj ponude	• Razvoj ponude za obitelji, rekreativce i izletnike • Prilagodba sadržaja različitim tržištima
CILJEVI SP3	MJERE	AKTIVNOSTI
3.1. Podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta	Edukacija i poticanje ulaganja	• Edukacije za iznajmljivače • Promicanje standarda kvalitete • Savjetovanje i informiranje

3.2. Unaprjeđenje dodatnih sadržaja i usluga u destinaciji	Razvoj turističke infrastrukture	• Uređenje javnih prostora i plaža • Poboljšanje turističke signalizacije • Unaprjeđenje informativnih punktova
3.3. Povećanje zadovoljstva gostiju i kvalitete boravka	Praćenje kvalitete usluge	• Provedba anketa • Praćenje online recenzija • Analiza zadovoljstva gostiju
3.4. Poticanje ulaganja u kvalitetu i inovacije	Poticanje razvoja ponude	• Informiranje o fondovima • Poticanje inovativnih sadržaja
CILJEVI SP4	MJERE	AKTIVNOSTI
4.1. Aktivacija i turistička valorizacija ključnih lokaliteta	Uređenje i promocija lokaliteta	• Uređenje i označavanje atrakcija • Promocija prirodnih i kulturnih lokaliteta
4.2. Razvoj interpretacijskih sadržaja i tematskih ruta	Razvoj interpretacije	• Tematske staze i rute • Interpretacijske ploče • Vođene ture
4.3. Uvođenje digitalnih alata za interpretaciju baštine	Digitalna interpretacija	• Mobilne aplikacije • QR kodovi • Digitalni vodiči
4.4. Obogaćivanje doživljaja destinacije kroz organizirane programe	Razvoj programa	• Kulturna i tradicijska događanja • Edukativni programi
CILJEVI SP5	MJERE	AKTIVNOSTI
5.1. Očuvanje prirodnih i prostornih vrijednosti	Uvođenje održivih praksi	• Edukativne kampanje • Suradnja s institucijama
5.2. Smanjenje negativnih utjecaja turizma na prostor i okoliš	Upravljanje opterećenjem	• Praćenje posjećenosti • Informiranje posjetitelja
5.3. Uspostava ravnoteže između turističkog razvoja i kvalitete života lokalnog stanovništva	Uključivanje lokalnog stanovništva	• Sudjelovanje lokalne zajednice • Informativne aktivnosti
5.4. Poticanje održivog i odgovornog ponašanja svih dionika	Edukacija i informiranje	• Kampanje održivog turizma • Signalizacija
CILJEVI SP6	MJERE	AKTIVNOSTI
6.1. Razvoj i modernizacija turističke i komunalne infrastrukture	Ulaganje u infrastrukturu	• Uređenje javnih površina • Unaprjeđenje komunalne infrastrukture
6.2. Poboljšanje prometne povezanosti i dostupnosti destinacije	Razvoj mobilnosti	• Poboljšanje pristupa destinaciji • Razvoj parkirališta
6.3. Unaprjeđenje turističke signalizacije i informativnih sustava	Informacijski sustavi	• Postavljanje signalizacije • Informativne ploče

6.4. Povećanje kvalitete i dostupnosti javnih sadržaja	Uređenje prostora	• Plaže, šetnice, javni sadržaji
CILJEVI SP7	MJERE	AKTIVNOSTI
7.1. Unaprjeđenje sustava upravljanja destinacijom	Razvoj upravljačkih modela	• Planiranje i koordinacija aktivnosti
7.2. Jačanje suradnje među dionicima	Umrežavanje	• Sastanci i partnerstva
7.3. Edukacija i razvoj ljudskih potencijala	Edukacije	• Stručne radionice
7.4. Povećanje učinkovitosti institucionalnog okvira	Unaprjeđenje sustava	• Praćenje provedbe
CILJEVI SP8	MJERE	AKTIVNOSTI
8.1. Digitalizacija informiranja i komunikacije	Razvoj digitalnih alata	• Web i mobilni sadržaji • Online informiranje
8.2. Unaprjeđenje online prisutnosti	Digitalni marketing	• Društvene mreže • Kampanje
8.3. Razvoj digitalnih alata i usluga za posjetitelje	Digitalni servisi	• Digitalni vodiči • Online sadržaji
8.4. Poboljšanje sustava prikupljanja i analize podataka	Upravljanje podacima	• Analiza statistike • Izvještavanje

Mjere i aktivnosti SP1 – Upravljanje sezonalnošću i povećanje vrijednosti boravka

CILJ (skraćeni naziv)	MJERA	AKTIVNOSTI	NOSITELJ / PARTNERI	ROK PROVEDBE	INDIKATORI USPJEŠNOSTI	POVEZANOST SA STRATEŠKIM CILJEM Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine
Produljenje turističke sezone	Razvoj programa izvan glavne sezone	Organizacija proljetnih i jesenskih manifestacija (gastro, tradicija, rekreacija), razvoj programa aktivnog odmora (biciklizam, šetnje, izleti u prirodu), promocija boravka izvan glavne sezone	TZ Pirovac, Općina, udruge, ugostitelji	2025–2027	Broj događanja; broj dolazaka u pred i posezoni	SC1, SC3
Povećanje prosječne duljine boravka posjetitelja	Integracija turističkih sadržaja	Razvoj višednevnih itinerera (Pirovac + NP Krka + NP Kornati + okolica), povezivanje smještaja, izleta i gastronomije, razvoj paket aranžmana	TZ, agencije, privatni sektor	2025–2026	Prosječna duljina boravka	SC1
Razvoj sadržaja i programa izvan glavne sezone	Razvoj selektivnih oblika turizma	Razvoj eno-gastro događanja, organizacija tematskih vikenda, suradnja s lokalnim udrugama	TZ, Općina	kontinuirano	Broj programa	SC1
Stvaranje stabilnijih gospodarskih učinaka tijekom cijele godine	Razvoj cjelogodišnje ponude	Poticanje rada ugostiteljskih objekata izvan sezone, razvoj manjih događanja tijekom godine, promocija vikend boravaka	TZ, Općina	kontinuirano	Broj otvorenih objekata izvan sezone	SC1

Mjere i aktivnosti SP2 – Diversifikacija turističke ponude i razvoj aktivnog turizma

CILJ (skraćeni naziv)	MJERA	AKTIVNOSTI	NOSITELJ / PARTNERI	ROK PROVEDBE	INDIKATORI USPJEŠNOSTI	POVEZANOST SA STRATEŠKIM CILJEM Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine
Razvoj outdoor i aktivnog turizma	Uređenje i razvoj aktivnosti	Označavanje biciklističkih i pješačkih staza, razvoj rekreacijskih zona, promocija sportskih aktivnosti na otvorenom	TZ, Općina	2025–2028	Broj ruta	SC1, SC3
Razvoj eno- gastronomskih i lokalnih proizvoda	Razvoj gastro ponude	Povezivanje OPG-ova i ugostitelja, organizacija gastro manifestacija, promocija lokalnih proizvoda	TZ, OPG, ugostitelji	2025–2027	Broj događanja	SC3
Kreiranje tematskih i iskustvenih turističkih sadržaja	Razvoj turističkih proizvoda	Tematske ture (kultura, more, tradicija), edukativni i interpretacijski programi, razvoj iskustvenih sadržaja	TZ	Kontinuirano	Broj programa	SC3
Povećanje atraktivnosti destinacije za različite ciljne skupine	Segmentacija i razvoj ponude	Razvoj ponude za obitelji, rekreativce i izletnike, prilagodba sadržaja različitim tržištima	TZ	Kontinuirano	Zadovoljstvo gostiju	SC3

Mjere i aktivnosti SP3 – Podizanje kvalitete smještaja i ukupnog doživljaja boravka

CILJ (skraćeni naziv)	MJERA	AKTIVNOSTI	NOSITELJ / PARTNERI	ROK PROVEDBE	INDIKATORI USPJEŠNOSTI	POVEZANOST SA STRATEŠKIM CILJEM Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine
Podizanje kvalitete smještajnih kapaciteta	Edukacija i poticanje ulaganja	Edukacije za iznajmljivače, promicanje standarda kvalitete, savjetovanje i informiranje	TZ, Općina	2025–2028	Broj edukacija	SC3
Unaprjeđenje dodatnih sadržaja i usluga u destinaciji	Razvoj turističke infrastrukture	Uređenje javnih prostora i plaža, poboljšanje turističke signalizacije, unaprjeđenje informativnih punktova	TZ, Općina	2025-2027	Zadovoljstvo gostiju	SC1
Povećanje zadovoljstva gostiju i kvalitete boravka	Praćenje kvalitete usluge	Provedba anketa, praćenje online recenzija, analiza zadovoljstva gostiju	TZ	Kontinuirano	Ocjene destinacije	SC3
Poticanje ulaganja u kvalitetu i inovacije	Poticanje razvoja ponude	Informiranje o fondovima, poticanje inovativnih sadržaja	TZ, Općina	Kontinuirano	Broj ulaganja	SC3

Mjere i aktivnosti SP4 – Valorizacija i interpretacija prirodnih i kulturnih resursa

CILJ (skraćeni naziv)	MJERA	AKTIVNOSTI	NOSITELJ / PARTNERI	ROK PROVEDBE	INDIKATORI USPJEŠNOSTI	POVEZANOST SA STRATEŠKIM CILJEM Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine
Aktivacija i turistička valorizacija ključnih lokaliteta	Uređenje i promocija lokaliteta	Uređenje i označavanje atrakcija, promocija prirodnih i kulturnih lokaliteta	TZ, Općina	2025–2028	Broj uređenih lokacija	SC2, SC3
Razvoj interpretacijskih sadržaja i tematskih ruta	Razvoj interpretacije	Tematske staze i rute, interpretacijske ploče, vođene ture	TZ	2025-2027	Broj sadržaja	SC3
Uvođenje digitalnih alata za interpretaciju	Digitalna interpretacija	Mobilne aplikacije, QR kodovi, digitalni vodiči	TZ	2025-2027	Broj alata	SC3
Obogaćivanje doživljaja destinacije kroz organizirane programe	Razvoj programa	Kulturna i tradicijska događanja, edukativni programi	TZ	Kontinuirano	Broj događanja	SC3

Mjere i aktivnosti SP5 – Održivo upravljanje prostorom i turističkim opterećenjem

CILJ (skraćeni naziv)	MJERA	AKTIVNOSTI	NOSITELJ / PARTNERI	ROK PROVEDBE	INDIKATORI USPJEŠNOSTI	POVEZANOST SA STRATEŠKIM CILJEM Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine
Očuvanje prirodnih i prostornih vrijednosti	Uvođenje održivih praksi	Edukativne kampanje, suradnja s institucijama	TZ, Općina	Kontinuirano	Broj kampanja	SC2
Smanjenje negativnih utjecaja turizma na prostor i okoliš	Upravljanje opterećenjem	Praćenje posjećenosti, informiranje posjetitelja	TZ	2025-2027	Izvješća	SC2, SC4
Uspostava ravnoteže između turističkog razvoja i kvalitete života lokalnog stanovništva	Uključivanje lokalnog stanovništva	Sudjelovanje lokalne zajednice, informativne aktivnosti	TZ, Općina	Kontinuirano	Zadovoljstvo lokalnog stanovništva	SC2
Poticanje održivog i odgovornog ponašanja svih dionika	Edukacija i informiranje	Kampanje održivog turizma, signalizacija	TZ	Kontinuirano	Broj aktivnosti	SC2

Mjere i aktivnosti SP6 – Unaprjeđenje infrastrukture i dostupnosti destinacije

CILJ (skraćeni naziv)	MJERA	AKTIVNOSTI	NOSITELJ / PARTNERI	ROK PROVEDBE	INDIKATORI USPJEŠNOSTI	POVEZANOST SA STRATEŠKIM CILJEM Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine
Razvoj i modernizacija turističke i komunalne infrastrukture	Ulaganje u infrastrukturu	Uređenje javnih površina, unaprjeđenje komunalne infrastrukture	Općina	2025–2028	Broj projekata	SC1
Poboljšanje prometne povezanosti i dostupnosti destinacije	Razvoj mobilnosti	Poboljšanje pristupa destinaciji, razvoj parkirališta	Općina	2025–2027	Prometna protočnost	SC1
Unaprjeđenje turističke signalizacije i informativnih sustava	Informacijski sustavi	Postavljanje signalizacije, informativne ploče	TZ	2025–2026	Broj oznaka	SC3
Povećanje kvalitete i dostupnosti javnih sadržaja	Uređenje prostora	Plaže, šetnice, javni sadržaji	Općina	2025–2027	Zadovoljstvo korisnika	SC1

Mjere i aktivnosti SP7 – Jačanje organizacijskih i upravljačkih kapaciteta destinacije

CILJ (skraćeni naziv)	MJERA	AKTIVNOSTI	NOSITELJ / PARTNERI	ROK PROVEDBE	INDIKATORI USPJEŠNOSTI	POVEZANOST SA STRATEŠKIM CILJEM Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine
Unaprjeđenje sustava upravljanja destinacijom	Razvoj upravljačkih modela	Planiranje i koordinacija aktivnosti	TZ, Općina	Kontinuirano	Provedba plana	SC4
Jačanje suradnje među dionicima	Umrežavanje	Sastanci i partnerstva	TZ	Kontinuirano	Broj partnera	SC4
Edukacija i razvoj ljudskih potencijala	Edukacije	Stručne radionice	TZ	Kontinuirano	Broj edukacija	SC3
Povećanje učinkovitosti institucionalnog okvira	Unaprjeđenje sustava	Praćenje provedbe	TZ, Općina	Kontinuirano	Izvješća	SC4

Mjere i aktivnosti SP8 – Digitalna transformacija i jačanje promocije destinacije

CILJ (skraćeni naziv)	MJERA	AKTIVNOSTI	NOSITELJ / PARTNERI	ROK PROVEDBE	INDIKATORI USPJEŠNOSTI	POVEZANOST SA STRATEŠKIM CILJEM Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine
Digitalizacija informiranja i komunikacije	Razvoj digitalnih alata	Web i mobilni sadržaji, online informiranje	TZ	2025–2026	Broj alata	SC3
Unaprjeđenje online prisutnosti	Digitalni marketing	Društvene mreže, kampanje	TZ	Kontinuirano	Online doseg	SC3
Razvoj digitalnih alata i usluga za posjetitelje	Digitalni servisi	Digitalni vodiči, online sadržaji	TZ	2025–2027	Broj usluga	SC3
Poboljšanje sustava prikupljanja i analize podataka	Upravljanje podacima	Analiza statistike, izvještavanje	TZ	Kontinuirano	Izvešća	SC4

Strateški prioriteti utvrđeni za destinaciju Pirovac proizlaze iz analize sezonalnosti, kvalitete ponude, prostornog opterećenja, neiskorištenih atrakcija, digitalizacije i imidža destinacije. Svaki prioritet je operativno razrađen kroz ciljeve, mjere i aktivnosti koje su utemeljene na postojećim resursnim potencijalima i tržišnim trendovima.

Uvođenjem nositelja provedbe, vremenskih rokova i mjerljivih pokazatelja osigurava se provedivost i transparentnost sustava upravljanja, dok usklađenost s nacionalnim strateškim okvirom dodatno doprinosi mogućnostima korištenja nacionalnih i europskih izvora financiranja. Strateški prioriteti međusobno su povezani i komplementarni te stvaraju sinergijski učinak usmjeren na povećanje konkurentnosti destinacije, očuvanje resursa i unapređenje kvalitete života lokalnog stanovništva.

Razvojni okvir usklađen je sa Strategijom razvoja održivog turizma Republike Hrvatske do 2030. godine Ministarstva turizma i sporta, koja definira četiri ključna strateška cilja razvoja turizma:

1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam,
2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu,
3. Konkurentan i inovativan turizam,
4. Otporan turizam.

Strategijski okvir je usklađen s nacionalnom Strategijom razvoja održivog turizma, što osigurava kompatibilnost s višim planskim dokumentima.

7. SMJERNICE I PREPORUKE ZA DIONIKE RAZVOJA

Plan upravljanja destinacijom mora sadržavati prijedlog smjernica i preporuka za razvoj ili unaprjeđenje destinacije u skladu s definiranim ciljevima, pokazateljima održivosti i razvojni smjerom, za dionike u sustavu turizma i dionike u sustavu upravljanja turizmom.

Uključivanje svih dionika u proces razvoja i unaprjeđenja destinacije ključno je za postizanje održivosti. Osnaživanje lokalne zajednice, očuvanje prirodnih resursa i poticanje kulturne baštine mogu pridonijeti stvaranju atraktivnog i održivog turističkog odredišta.

Na osnovu informacija dobivenih u planu donosimo smjernice za dionike kako bi se ostvarili zadani ciljevi za razvoj turističke destinacije.

7.1. Smjernice i preporuke za jedinice lokalne samouprave

Jedinice lokalne samouprave imaju ključnu ulogu u razvoju turizma, te se preporučuje primjena nekoliko smjernica za održiv i učinkovit rast. Prvo, nužno je razvijati strategije turizma koje se temelje na održivosti, kako bi se zaštili prirodni resursi i kulturna baština. Održivi turizam donosi dugoročne koristi lokalnim zajednicama i privlači ekološki osviještene turiste.

Suradnja s lokalnim poduzetnicima, udrugama i stanovnicima važna je za stvaranje autentičnih turističkih iskustava. Povećanje angažmana lokalnog stanovništva u turističkoj ponudi jača lokalnu ekonomiju i smanjuje sezonalnost.

Digitalizacija i promocija destinacija putem modernih alata, poput društvenih mreža i specijaliziranih platformi, pomaže u dosezanju šire publike. Razvoj mobilnih aplikacija s informacijama o lokalnim atrakcijama i događanjima također povećava dostupnost informacija turistima.

Ulaganje u infrastrukturu i osiguranje visoke kvalitete usluga ključno je za zadovoljstvo posjetitelja. To uključuje održavanje javnih prostora, prometnu povezanost te razvoj smještajnih kapaciteta.

Primjenom ovih smjernica, jedinice lokalne i regionalne samouprave mogu potaknuti održiv i konkurentan turistički razvoj koji koristi cijeloj zajednici. Kroz navedene informacije u nastavku donosimo glavne smjernice i preporuke za lokalnu samoupravu za razvoj turizma na području Turističke zajednice općine Pirovac.

Tablica 36. *Smjernice i preporuke za razvoj turizma*

Smjernice za razvoj turizma	
Izrada Plana upravljanja destinacijom i uspostava praćenja i izvješćivanja.	- Izraditi plan koji uključuje analizu resursa, tržišta i potencijala, - Uključiti lokalnu zajednicu i ključne dionike u proces planiranja.
Održiva infrastruktura	- Ulagati u prometnu infrastrukturu (ceste, javni prijevoz) i turističke sadržaje (smještaj, informacijski centri), - Osigurati dostupnost prirodnih i kulturnih resursa.
Poticanje ekoturizma	- Razvijati programe koji promoviraju očuvanje prirode i bioraznolikosti, - Uspostaviti ekološke staze, parkove i informacijske točke.
Obrazovanje i osposobljavanje	- Organizirati edukacije za turističke djelatnike o održivim praksama i kvaliteti usluge, - Uključiti škole i lokalne zajednice u edukativne programe o turizmu.
Preporuke za jedinice lokalne samouprave	
Financijska podrška	- Osigurati poticaje za razvoj turističkih projekata i inicijativa (npr. subvencije za obnovu povijesnih zgrada), - Razvijati fondove za podršku malim poduzetnicima u turizmu.
Suradnja i umrežavanje	- Poticati suradnju između lokalnih vlasti te privatnog sektora, - Uspostaviti platforme za razmjenu iskustava i najboljih praksi među destinacijama.
Marketing i promocija	- Razviti zajedničke marketinške kampanje koje uključuju sve turističke dionike, - Korištenje digitalnih alata za promociju destinacije (web stranice, društvene mreže).
Praćenje i evaluacija	- Uspostaviti sustav za praćenje turističkih pokazatelja (broj posjetitelja, prihodi od turizma, zadovoljstvo turista), - Redovito evaluirati provedene strategije i prilagođavati ih na temelju prikupljenih podataka.

7.2. *Smjernice i preporuke za turističke zajednice*

Turističke zajednice imaju ključnu ulogu u razvoju i promociji turističkih destinacija. Njihova misija je osigurati održiv i kvalitetan razvoj turizma, povećati atraktivnost destinacije te doprinijeti lokalnoj ekonomiji. Da bi uspješno ostvarile te ciljeve, važno je da slijede određene smjernice i preporuke.

7.2.1. *Održivi razvoj turizma*

Jedna od najvažnijih preporuka za turističke zajednice jest usmjeravanje na održivi turizam. Održivi razvoj omogućava dugoročne koristi, očuvanje okoliša i kulturne baštine te ekonomski prosperitet lokalnih zajednica. Turističke zajednice trebaju poticati razvoj ekološki

prihvatljivih praksi i promovirati destinacije koje nude iskustva povezana s prirodom i autentičnom kulturom.

Primjeri uključuju:

- Promociju zelenih i ekoloških certificiranih objekata,
- Poticanje održivih oblika prijevoza, poput biciklizma i električnih vozila,
- Organizaciju edukacija za lokalne poduzetnike o važnosti održivosti u turizmu.

7.2.2. Razvoj autentične turističke ponude

Autentičnost destinacije postaje sve važnija za suvremene turiste. Turističke zajednice trebaju surađivati s lokalnim stanovništvom, obrtnicima i proizvođačima kako bi stvorile jedinstvene ponude koje odražavaju kulturne, povijesne i prirodne karakteristike regije. Time se ne samo povećava atraktivnost destinacije, već i potiče ekonomski razvoj lokalne zajednice.

Ključne aktivnosti uključuju:

- Promociju tradicionalnih manifestacija, festivala i običaja,
- Razvoj gastro-turizma koji uključuje lokalne specijalitete i autohtone proizvode,
- Poticanje razvoja tematskih ruta (kulturne, vinske, povijesne) koje nude dublji uvid u lokalnu baštinu.

7.2.3. Digitalizacija i moderni kanali promocije

S obzirom na brzi razvoj tehnologije i promjenu navika turista, digitalizacija postaje nužna za uspješnu promociju turističkih destinacija. Turističke zajednice trebaju aktivno koristiti digitalne kanale, društvene mreže i specijalizirane platforme za promociju destinacija te pružanje informacija potencijalnim turistima. Digitalni alati omogućavaju izravnu komunikaciju s ciljanom publikom, brzu reakciju na promjene u turističkim trendovima te jednostavno praćenje učinka promocijskih aktivnosti.

Preporučuje se:

- Razvoj korisnički pristupačnih web stranica s relevantnim informacijama o destinaciji, smještaju i atrakcijama,
- Aktivno korištenje društvenih mreža poput Instagrama, Facebooka i YouTubea za kreiranje inspirativnog sadržaja,
- Implementacija mobilnih aplikacija koje omogućuju turistima jednostavan pristup informacijama o destinaciji, kartama i događanjima.

7.2.4. Edukacija i profesionalni razvoj

Kontinuirana edukacija i usavršavanje zaposlenika u turističkim zajednicama ključno je za praćenje globalnih trendova i unapređenje turističke ponude. Turizam je dinamična industrija, i važno je da zaposlenici razumiju nove tehnologije, marketinške alate te promjene u potrebama i interesima turista.

Turističke zajednice trebaju:

- Organizirati redovite radionice i edukacije o održivom razvoju, digitalnom marketingu i upravljanju turističkom destinacijom,
- Sudjelovati na međunarodnim konferencijama i sajmovima kako bi se upoznali s najboljim praksama u industriji,
- Poticati suradnju s drugim turističkim zajednicama radi razmjene iskustava i znanja.

7.2.5. Suradnja s lokalnim dionicima

Uspjeh turističke destinacije ovisi o suradnji između turističkih zajednica i lokalnih dionika. To uključuje smještajne kapacitete, ugostitelje, kulturne i sportske ustanove, ali i lokalne vlasti i nevladine organizacije. Turističke zajednice trebaju prepoznati važnost zajedničkog djelovanja kako bi se stvorila koherentna turistička ponuda koja doprinosi razvoju cijele zajednice.

Preporučuje se:

- Formiranje lokalnih partnerstava koja uključuju sve ključne dionike iz turističkog sektora,
- Organizacija redovitih sastanaka radi razmjene ideja i koordinacije aktivnosti,
- Poticaj privatnog sektora na ulaganje u turističku infrastrukturu kroz javno-privatna partnerstva.

7.2.6. Poboljšanje turističke infrastrukture

Razvoj kvalitetne i održive infrastrukture ključan je za ugodan boravak turista i pozitivno iskustvo destinacije. Turističke zajednice u suradnji s lokalnim vlastima trebaju raditi na unaprjeđenju infrastrukture, poput javnih prostora, prometne povezanosti i smještajnih kapaciteta, kako bi se poboljšala dostupnost i kvaliteta usluga.

Ključne preporuke su:

- Ulaganje u održavanje i unaprjeđenje prometne infrastrukture (ceste, biciklističke staze, javni prijevoz),
- Povećanje broja smještajnih objekata koji zadovoljavaju različite profile turista (hoteli, privatni smještaj, kampovi),
- Uređenje javnih prostora, parkova i kulturnih atrakcija kako bi se osigurala privlačnost destinacije tijekom cijele godine.

Turističke zajednice imaju odgovornost za upravljanje i promociju turističkog razvoja svojih destinacija. Primjenom ovih smjernica – od održivog razvoja, autentičnih ponuda, digitalne promocije, edukacije zaposlenika do suradnje s lokalnim dionicima i ulaganja u infrastrukturu – turističke zajednice mogu osigurati uspješan i dugoročno održiv turistički rast koji koristi cijeloj zajednici.

7.3. Smjernice i preporuke za druge dionike u turizmu i upravljanju turizmom u destinaciji

Dionici u turizmu, poput ugostitelja, smještajnih kapaciteta, kulturnih i sportskih ustanova, lokalnih vlasti, te nevladinih organizacija, igraju ključnu ulogu u razvoju destinacije. Kako bi se osigurao održiv i uspješan razvoj turizma, važno je slijediti nekoliko preporuka.

7.3.1. Suradnja i partnerstva

Suradnja među dionicima ključna je za stvaranje koherentne i atraktivne turističke ponude. Preporučuje se formiranje javno-privatnih partnerstava, gdje zajedničke investicije i planiranje omogućavaju bolje rezultate. Redoviti sastanci i koordinacija aktivnosti osiguravaju sinergiju u promociji destinacije.

- **Primjeri:** zajednička ulaganja u infrastrukturu, razvoj tematskih ruta i promocijske kampanje.

7.3.2. Održivi razvoj i ekološka svijest

Dionici trebaju poticati održive prakse u poslovanju kako bi smanjili negativan utjecaj turizma na okoliš. To uključuje korištenje obnovljivih izvora energije, smanjenje otpada, te promoviranje ekološki prihvatljivih usluga i proizvoda.

- **Primjeri:** ekološki certificirani smještaj, minimalizacija plastike u ugostiteljstvu, poticanje eko-tura.

7.3.3. Kvaliteta usluga i kontinuirano obrazovanje

Kontinuirano usavršavanje i podizanje standarda usluge ključno je za zadovoljstvo turista. Dionici trebaju organizirati redovite obuke i edukacije za osoblje kako bi pratile nove trendove u turizmu, poboljšali korisničku podršku i razumjeli globalne promjene u ponašanju turista.

- **Primjeri:** provođenje Programa kontinuiranog obrazovanja za osoblje u turizmu, radionica komunikacijskih vještina za vrhunsku uslugu, obuka za upotrebu digitalnih alata u turizmu.

7.3.4. Digitalna prisutnost i promocija

Korištenje digitalnih kanala omogućuje bolje dosezanje globalne publike. Dionici trebaju aktivno sudjelovati u digitalnim kampanjama, koristeći društvene mreže i specijalizirane platforme za promociju svojih usluga.

- **Primjeri:** web stranice, društvene mreže, online rezervacijske platforme. Primjenom ovih smjernica, dionici mogu doprinijeti održivom, inovativnom i konkurentnom turističkom razvoju destinacije.

8. POPIS PROJEKATA

Sastavni dio Plana upravljanja destinacijom čini popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije i popis projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije. Popis projekata donosi Turistička zajednica u suradnji s Općinom Pirovac u razdoblju trajanja Plana upravljanja destinacijom.

Turistička zajednica općine Pirovac u suradnji s Općinom Pirovac u razdoblju trajanja Plana upravljanja destinacijom donosi popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije. Projekti su navedeni u narednima tablicama.

Turistička zajednica može imati i projekte od posebnog značenja za razvoj destinacije. Nositelj izrade takvih projekata od posebnog značaja za razvoj destinacije može biti turistička zajednica, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, javna ustanova i trgovačko društvo u većinskom vlasništvu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili Republike Hrvatske. Takvi projekti imaju prednost pri sufinanciranju iz Fonda za turizam i ostalih namjenskih izvora financiranja, ako je u skladu s javnim pozivom i pravilima o potporama. U tablicama su označeni projekti koji su od posebnog značaja za razvoj destinacije.

8.1. Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije

Projekti koji doprinose provedbi mjera održivosti u turističkim destinacijama ključni su za osiguranje dugoročnog razvoja i očuvanje resursa. Ovi projekti usmjereni su na ostvarivanje specifičnih pokazatelja održivosti, poput smanjenja ekološkog otiska, očuvanja kulturne i prirodne baštine te poboljšanja kvalitete života lokalne zajednice. Kroz integraciju inovativnih rješenja, suradnju između javnog i privatnog sektora te uključivanje lokalnog stanovništva, takvi projekti omogućuju destinacijama da uspješno balansiraju između turističkog razvoja i očuvanja prirodnih i društvenih resursa. Time se ne samo povećava atraktivnost destinacije za posjetitelje, već se i osigurava njezina dugoročna održivost.

Ti projekti mogu biti:

- infrastrukturni, organizacijski, promotivni, digitalni, edukacijski ili investicijski
- provoditi se kao dio redovnih aktivnosti ili kroz posebno definirane programe
- financirati se iz različitih izvora (vlastita sredstva, proračun, Fond za turizam, EU fondovi, međunarodni programi, privatne investicije, javno-privatna partnerstva)
- istovremeno biti označeni kao projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije, ukoliko ispunjavaju kriterije iz članka 34. Zakona o turizmu.

8.2. Projekti od posebnog značenja za razvoj destinacije

Projekti od posebnog značenja su ključne inicijative koje imaju dugoročni utjecaj na razvoj i održivost destinacije. Oni obuhvaćaju strategije koje unapređuju konkurentnost, povećavaju

privlačnost destinacije i osiguravaju ravnotežu između ekonomskih, društvenih i ekoloških ciljeva.

Projekti od posebnog značaja za razvoj destinacije definirani su Zakonom o turizmu kao projekti koji:

- doprinose strateškom i/ili posebnom cilju definiranom aktima strateškog planiranja
- imaju značajan i mjerljiv financijski učinak na sektor turizma i povezane sektore
- započinju provedbu u razdoblju važenja ovog plana
- imaju izrađenu minimalno studijsku/projektnu dokumentaciju
- imaju vrijednost $\geq 1.000.000$ EUR

Nositelj može biti turistička zajednica, jedinica lokalne samouprave, javna ustanova, trgovačko društvo u većinskom vlasništvu JLS ili RH. Projekti od posebnog značaja imaju prednost pri sufinanciranju iz Fonda za turizam i ostalih namjenskih izvora financiranja.

Popis projekata Turističke zajednice općine Pirovac

Tablica 37. Popis projekata koji pridonose provedbi mjera potrebnih za doprinos ostvarenju pokazatelja održivosti na razini destinacije

Uređenje obalnog pojasa i šetnice Starine			
Opis projekta		Projekt obuhvaća rekonstrukciju i uređenje obalne šetnice Starine s ciljem unapređenja funkcionalnosti i izgleda obalnog pojasa. Aktivnosti projekta uključuju uređenje šetnice te opremanje prostora urbanom opremom i hortikulturnim sadržajima, čime se doprinosi kvalitetnijem i uređenijem javnom prostoru uz obalu.	
Svrha projekta		Svrha projekta je povećanje turističke atraktivnosti destinacije i unaprjeđenje kvalitete boravka za stanovnike i posjetitelje kroz uređenje obalnog prostora i podizanje razine komunalne i turističke infrastrukture u Općini Pirovac.	
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		DA	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi razvoju zelene infrastrukture i održive mobilnosti kroz uređenje i unapređenje javnog obalnog prostora namijenjenog pješačkom kretanju i boravku na otvorenom. Ulaganjem u kvalitetnije i funkcionalnije javne površine potiče se održivo korištenje prostora, povećava kvaliteta okoliša te doprinosi stvaranju ugodnijeg i pristupačnijeg prostora za stanovnike i posjetitelje.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2026.	Planirani rokovi završetka	2027.
Procijenjeni trošak (u EUR)	1.500.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (500.000,00) + Nacionalna sredstva

Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Izvođenje radova - Opremanje	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		- 2027.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Uređenje obalnog pojasa i šetnice Lolić			
Opis projekta	Projekt obuhvaća uređenje obalnog pojasa i šetnice Lolić s naglaskom na unapređenje pristupačnosti, funkcionalnosti i kvalitete javnog prostora uz obalu.		
Svrha projekta	Svrha projekta je poboljšanje turističke infrastrukture kroz uređenje i unaprjeđenje obalnog prostora namijenjenog boravku, kretanju i korištenju od strane stanovnika i posjetitelja.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		DA	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi održivom korištenju prostora kroz unapređenje i uređenje postojećeg obalnog područja te poticanje kvalitetnijeg i funkcionalnijeg korištenja javne infrastrukture.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2027.	Planirani rokovi završetka	2030.
Procijenjeni trošak (u EUR)	3.200.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (200.000,00) + EU Fondovi
Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Izvođenje radova	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2030.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Uređenje obalnog pojasa i šetnice Vrulje			
Opis projekta	Projekt obuhvaća uređenje obalnog pojasa i šetnice Vrulje kroz unapređenje obale i rekreacijskih sadržaja s ciljem podizanja kvalitete i funkcionalnosti prostora za boravak i korištenje.		
Svrha projekta	Svrha projekta je razvoj turističke ponude kroz uređenje i unaprjeđenje obalnog prostora te stvaranje kvalitetnijih uvjeta za boravak, rekreaciju i korištenje sadržaja od strane stanovnika i posjetitelja.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		DA	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi održivom razvoju destinacije kroz uređenje i funkcionalno korištenje postojećeg obalnog prostora te unapređenje javne i turističke infrastrukture.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2028.	Planirani rokovi završetka	2031.
Procijenjeni trošak (u EUR)	2.000.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (500.000,00) + EU Fondovi
Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Izvođenje radova	

Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2031.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Uređenje Trga sv. Jurja			
Opis projekta	Projekt obuhvaća rekonstrukciju Trga sv. Jurja s ciljem unapređenja funkcionalnosti, uređenosti i kvalitete središnjeg javnog prostora.		
Svrha projekta	Svrha projekta je jačanje društvenog i turističkog centra kroz uređenje i revitalizaciju centralnog trga kao prostora okupljanja, boravka i održavanja društvenih i turističkih aktivnosti.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		NE	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi održivom urbanom razvoju kroz unapređenje kvalitete i funkcionalnosti javnog prostora te poticanje učinkovitijeg i kvalitetnijeg korištenja središnje zone naselja.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2027.	Planirani rokovi završetka	2028.
Procijenjeni trošak (u EUR)	900.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (200.000,00) + Nacionalna sredstva
Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Izvođenje radova	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2028.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Uređenje Trga Rudina			
Opis projekta	Projekt obuhvaća uređenje Trga Rudina kroz unapređenje i oblikovanje javnog prostora s ciljem povećanja njegove funkcionalnosti i kvalitete korištenja.		
Svrha projekta	Svrha projekta je poboljšanje uvjeta boravka posjetitelja i stanovnika kroz uređenje i unaprjeđenje javnog prostora namijenjenog svakodnevnom korištenju i društvenim aktivnostima.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		NE	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi urbanoj revitalizaciji kroz uređenje i unapređenje postojećeg javnog prostora te poticanje kvalitetnijeg i održivijeg korištenja prostora u naselju.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2028.	Planirani rokovi završetka	2029.
Procijenjeni trošak (u EUR)	500.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (100.000,00) + Nacionalna sredstva
Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Izvođenje radova	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2029.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Uređenje Trga Domovinskog rata			

Opis projekta		Projekt obuhvaća rekonstrukciju Trga Domovinskog rata s ciljem unapređenja funkcionalnosti, uređenosti i kvalitete javnog prostora.	
Svrha projekta		Svrha projekta je jačanje javnog prostora kroz uređenje i revitalizaciju trga kao mjesta okupljanja, boravka i svakodnevnog korištenja od strane stanovnika i posjetitelja.	
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		NE	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi održivom razvoju kroz unapređenje kvalitete javne infrastrukture i poticanje funkcionalnijeg te dugoročno održivog korištenja prostora.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2027.	Planirani rokovi završetka	2027.
Procijenjeni trošak (u EUR)	600.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (150.000,00) + Nacionalna sredstva
Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Izvođenje radova	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2027.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Uređenje dječjeg igrališta u centru			
Opis projekta		Projekt obuhvaća uređenje dječjeg igrališta u centru naselja kroz unapređenje i opremanje prostora namijenjenog igri i boravku djece.	
Svrha projekta		Svrha projekta je poboljšanje sadržaja za obitelji kroz stvaranje sigurnijeg i kvalitetnijeg prostora za igru, druženje i boravak djece u javnom prostoru.	
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		NE	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi društvenoj održivosti kroz jačanje dostupnosti javnih sadržaja za djecu i obitelji te unapređenje kvalitete života u lokalnoj zajednici.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2026.	Planirani rokovi završetka	2026.
Procijenjeni trošak (u EUR)	200.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (50.000,00) + Nacionalna sredstva
Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Uređenje	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2026.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Izgradnja Sportskog centra Pirovac			
Opis projekta		Projekt obuhvaća izgradnju Sportskog centra Pirovac kroz razvoj novih sportskih sadržaja namijenjenih rekreaciji, treningu i organizaciji sportskih aktivnosti.	
Svrha projekta		Svrha projekta je razvoj sportskog turizma kroz stvaranje uvjeta za privlačenje sportskih korisnika, organizaciju sportskih događanja te produljenje turističke sezone.	
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		DA	

Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi zdravlju i održivosti kroz poticanje aktivnog načina života, razvoj sportske infrastrukture te stvaranje dugoročno održivih rekreacijskih sadržaja za lokalno stanovništvo i posjetitelje.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2026.	Planirani rokovi završetka	2028.
Procijenjeni trošak (u EUR)	2.000.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (200.000,00) + EU fondovi
Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Gradnja	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2028.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		Izrađen glavni projekt	
Nabava pontonskih gatova			
Opis projekta	Projekt obuhvaća nabavu i postavljanje pontonskih gatova radi unapređenja i proširenja infrastrukture u priobalnom području.		
Svrha projekta	Svrha projekta je razvoj nautičkog turizma kroz povećanje kapaciteta za prihvat plovila te poboljšanje uvjeta za nautičare i posjetitelje destinacije.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		NE	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi održivom upravljanju obalom kroz organizirano i kontrolirano korištenje priobalnog prostora te unapređenje infrastrukture na način koji podržava održivi razvoj nautičkih aktivnosti.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2026.	Planirani rokovi završetka	2026.
Procijenjeni trošak (u EUR)	300.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (100.000,00) + Nacionalna sredstva
Ključne točke ostvarenja projekta		- Nabava i instalacija	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2026.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Uređenje tematskog parka Sutina			
Opis projekta	Projekt obuhvaća uređenje tematskog edukativnog parka Sutina kroz oblikovanje prostora namijenjenog boravku, učenju i interpretaciji prirodnih sadržaja.		
Svrha projekta	Svrha projekta je diversifikacija turističke ponude kroz razvoj novih sadržaja koji obogaćuju doživljaj destinacije za posjetitelje različitih interesa.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		NE	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi očuvanju prirode kroz uređenje i valorizaciju prostora na način koji potiče edukaciju, odgovorno korištenje prirodnih resursa i podizanje svijesti o važnosti zaštite okoliša.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	

Planirani rokovi početka	2027.	Planirani rokovi završetka	2027.
Procijenjeni trošak (u EUR)	500.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (100.000,00) + EU Fondovi
Ključne točke ostvarenja projekta	- Projektiranje - Uređenje		
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata	2027.		
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	NE		
Uređenje vidikovca Makirina			
Opis projekta	Projekt obuhvaća uređenje vidikovca Makirina kroz poboljšanje i oblikovanje prostora za posjetitelje s naglaskom na sigurnost i pristupačnost.		
Svrha projekta	Svrha projekta je razvoj izletničkog turizma kroz stvaranje atraktivne točke za posjete, boravak i uživanje u prirodnim vizurama destinacije.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije	NE		
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi valorizaciji prirode kroz uređenje i interpretaciju prirodnih resursa na način koji potiče odgovorno korištenje i očuvanje okoliša.		
Nositelj provedbe	Općina Pirovac		
Lokacija provedbe projekta	Općina Pirovac		
Planirani rokovi početka	2028.	Planirani rokovi završetka	2028.
Procijenjeni trošak (u EUR)	200.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (50.000,00) + Nacionalna sredstva
Ključne točke ostvarenja projekta	- Projektiranje - Uređenje		
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata	2028.		
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije	NE		
Uređenje vidikovca Kaštelina			
Opis projekta	Projekt obuhvaća uređenje vidikovca Kaštelina kroz poboljšanje i oblikovanje prostora namijenjenog posjetiteljima s ciljem unapređenja njegove funkcionalnosti i pristupačnosti.		
Svrha projekta	Svrha projekta je razvoj turizma kroz stvaranje atraktivne točke za posjete, boravak i doživljaj prirodnih i prostorno-vizualnih vrijednosti destinacije.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije	NE		
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti	Projekt doprinosi valorizaciji prostora kroz uređenje i aktivaciju postojećeg prirodnog i ambijentalnog resursa na način koji potiče njegovo održivo korištenje.		
Nositelj provedbe	Općina Pirovac		
Lokacija provedbe projekta	Općina Pirovac		
Planirani rokovi početka	2027.	Planirani rokovi završetka	2027.
Procijenjeni trošak (u EUR)	200.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (50.000,00) + Nacionalna sredstva

Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Uređenje	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2027.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Uređenje vidikovca Zibanoga			
Opis projekta	Projekt obuhvaća uređenje vidikovca Zibanoga kroz unapređenje i oblikovanje prostora namijenjenog posjetiteljima, s ciljem poboljšanja funkcionalnosti i pristupačnosti.		
Svrha projekta	Svrha projekta je razvoj turističkih sadržaja kroz stvaranje atraktivne točke za posjete, boravak i uživanje u prirodnim i krajobraznim vrijednostima destinacije.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		NE	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi valorizaciji prirode kroz uređenje i aktivaciju prirodnog prostora na način koji potiče njegovo očuvanje i održivo korištenje.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2028.	Planirani rokovi završetka	2028.
Procijenjeni trošak (u EUR)	200.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (20.000,00) + Nacionalna sredstva
Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Uređenje	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		- 2028.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Rekonstrukcija kino dvorane Mediteran			
Opis projekta	Projekt obuhvaća rekonstrukciju kino dvorane Mediteran kroz obnovu i unapređenje postojećeg kulturnog objekta radi poboljšanja njegove funkcionalnosti i korištenja.		
Svrha projekta	Svrha projekta je razvoj kulturne ponude kroz jačanje dostupnosti i kvalitete kulturnih sadržaja za stanovnike i posjetitelje destinacije.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		NE	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi revitalizaciji prostora kroz obnovu i ponovno aktiviranje postojećeg objekta u funkciji kulturnih i društvenih sadržaja.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2027.	Planirani rokovi završetka	2027.
Procijenjeni trošak (u EUR)	600.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (150.000,00) + Nacionalna sredstva
Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Rekonstrukcija	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2027.	

Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		NE	
Gradnja tržnice i ribarnice			
Opis projekta	Projekt obuhvaća izgradnju tržnice i ribarnice kao objekta namijenjenog prodaji i distribuciji lokalnih proizvoda te organiziranju prodajnog prostora za lokalne proizvođače i ribare.		
Svrha projekta	Svrha projekta je jačanje lokalne ekonomije kroz unapređenje uvjeta za plasman lokalnih proizvoda te poticanje razvoja lokalne proizvodnje i kratkih opskrbnih lanaca.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		NE	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi održivoj potrošnji kroz poticanje korištenja lokalnih proizvoda, smanjenje transportnih tokova te jačanje povezanosti proizvođača i potrošača u lokalnoj zajednici.	
Nositelj provedbe		Vrilo d.o.o.	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2026.	Planirani rokovi završetka	2027.
Procijenjeni trošak (u EUR)	800.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (200.000,00) + EU Fondovi
Ključne točke ostvarenja projekta		- Projektiranje - Izgradnja	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2027.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		Izrađen idejni projekt	
Poduzetnička zone Torine			
Opis projekta	Projekt obuhvaća opremanje i razvoj poduzetničke zone Torine s ciljem stvaranja infrastrukturno uređenog prostora za obavljanje različitih gospodarskih djelatnosti.		
Svrha projekta	Svrha projekta je poticanje gospodarskog razvoja i stvaranje preduvjeta za razvoj turizma kroz jačanje lokalnog poduzetništva i privlačenje investicija.		
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		DA	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi neizravno razvoju turizma kroz jačanje lokalnog gospodarstva, razvoj usluga te stvaranje stabilne gospodarske osnove koja podupire ukupnu održivost destinacije.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2026.	Planirani rokovi završetka	2029.
Procijenjeni trošak (u EUR)	2.000.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (500.000,00) + Prihod od prodaje zemljišta
Ključne točke ostvarenja projekta		- Izrada dokumentacije - Opremanje zone - Privlačenje investitora	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2029.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		DA	
Gradnja knjižnice i čitaonice			

Opis projekta		Projekt obuhvaća izgradnju javne knjižnice i čitaonice s pratećim sadržajima, čime se osigurava novi prostor za kulturne, obrazovne i društvene aktivnosti.	
Svrha projekta		Svrha projekta je razvoj kulturne i društvene infrastrukture te obogaćivanje turističke ponude kroz stvaranje dostupnih sadržaja za stanovnike i posjetitelje.	
Projekti posebnog značenja za razvoj destinacije		NE	
Način doprinosa ostvarenju pokazatelja održivosti		Projekt doprinosi revitalizaciji prostora i poticanju održivog korištenja javnih objekata kroz aktivaciju novih funkcija javne infrastrukture i jačanje društvene održivosti destinacije.	
Nositelj provedbe		Općina Pirovac	
Lokacija provedbe projekta		Općina Pirovac	
Planirani rokovi početka	2025.	Planirani rokovi završetka	2026.
Procijenjeni trošak (u EUR)	640.000,00	Izvor financiranja	Vlastiti prihodi (150.000,00) + Nacionalna sredstva
Ključne točke ostvarenja projekta		- Izgradnja objekta - Opremanje - Stavljanje u funkciju	
Planirani rokovi postignuća ključnih točaka ostvarenja projekata		2026.	
Status izrade potrebne studijske/projektne dokumentacije		DA	

9. MJERENJE NAPRETKA I IZVJEŠĆE O PROVEDBI

Mjerenje napretka i redovito izvješćivanje o provedbi plana upravljanja destinacijom ključni su za osiguravanje uspješnosti održivog razvoja i prilagođavanje strategija prema potrebama destinacije. U kontekstu Općine Pirovac, važno je kontinuirano pratiti kako turizam utječe na lokalnu zajednicu, gospodarstvo i okoliš, te osigurati transparentnost i uključivanje dionika u proces.

Prvi korak u mjerenju napretka je definiranje ključnih pokazatelja uspješnosti (KPI - Key Performance Indicators) koji će pomoći u kvantitativnom i kvalitativnom ocjenjivanju implementacije plana. Ti pokazatelji trebaju obuhvatiti sve ključne aspekte upravljanja destinacijom: Ekološki, gospodarski i društveni pokazatelji.

Za precizno mjerenje napretka potrebni su pouzdani izvori podataka, što uključuje korištenje kvantitativnih i kvalitativnih metoda prikupljanja informacija: Statistički podaci, ankete i intervjui i terenska istraživanja. Podaci prikupljeni kroz navedene metode analiziraju se u odnosu na postavljene ciljeve u planu upravljanja destinacijom. Evaluacija se može provoditi na godišnjoj ili polugodišnjoj bazi, kako bi se procijenilo postizanje ekoloških ciljeva, procijenio ekonomski doprinos turizmu i procijenili društveni učinci turizma.

9.1. Podrška i implementacija Plana upravljanja destinacijom

U postupku donošenja plana upravljanja destinacijom turistička zajednica dužna je provesti javno savjetovanje o prijedlogu izrađenog plana upravljanja destinacijom te na drugi primjeren način osigurati sudjelovanje lokalnog stanovništva u postupku donošenja, sukladno propisu kojim se uređuje pravo na pristup informacijama. Uključivanje poduzetnika, organizacija civilnog društva i turističkih agencija u proces praćenja i ocjene ključno je za razvoj partnerskih odnosa koji podržavaju dugoročnu održivost destinacije.

Plan upravljanja destinacijom usvaja predstavničko tijelo jedinice lokalne odnosno područne samouprave na prijedlog turističkog vijeća turističke zajednice te ima zakonsko uporište čija je obveza donošenja propisana prvenstveno Zakonom o turizmu i pripadajućim pravilnikom.

Usvojeni plan upravljanja destinacijom objavljuje se u službenom glasniku jedinice lokalne samouprave i na mrežnim stranicama turističke zajednice.

9.2. Izvješće o provedbi

Redovito izvješćivanje o provedbi plana upravljanja destinacijom od ključne je važnosti za osiguravanje transparentnosti i povjerenja svih dionika. Izvješća trebaju biti dostupna lokalnoj zajednici, turističkom sektoru i javnosti, a mogu uključivati:

- **Godišnja izvješća:** Obuhvaćaju rezultate praćenja ključnih pokazatelja uspješnosti te analize postignuća i izazova u provedbi plana. Važno je navesti konkretne podatke o postizanju ekoloških, ekonomskih i društvenih ciljeva.
- **Izvješća za lokalne dionike:** Namijenjena lokalnom stanovništvu i poduzetnicima, ova izvješća uključuju informacije o tome kako turizam utječe na svakodnevni život, koja su nova ulaganja i što se planira u budućnosti.
- **Online izvješćivanje:** Transparentnost i šira dostupnost izvješća mogu se osigurati kroz internetske stranice općine ili destinacije, s redovitim ažuriranjem ključnih podataka, infografikama i interaktivnim kartama.

Na temelju rezultata analize i povratnih informacija lokalne zajednice, turističkih stručnjaka i posjetitelja, plan upravljanja destinacijom može se redovito prilagođavati. Ključne prilagodbe uključuju: reviziju ciljeva i pokazatelja, unaprjeđenje mjera i strategija i uključivanje inovacija.

Ukoliko se uoče prepreke, neželjene posljedice ili potreba za prilagođavanjem, odnosno nemogućnost ostvarivanja razvojnog smjera i provedbe planiranih mjera i aktivnosti, potrebno je prilikom redovnog praćenja napretka o istome izvijestiti predstavničko tijelo jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave kako bi se pravodobno pristupilo izmjenama plana upravljanja destinacijom.

Turističko vijeće Izvješće o provedbi plana upravljanja destinacijom za prethodnu godinu dostavlja predstavničkom tijelu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave za čije se područje plan upravljanja destinacijom donosi do 31. ožujka tekuće godine.

10. ZAKLJUČAK

Plan upravljanja destinacijom predstavlja ključni alat za održivo, strateško i integrirano vođenje destinacije prema jasno definiranim ciljevima. Proces izrade ovog plana temeljio se na analizi trenutnog stanja, identifikaciji potencijala i izazova, te usklađivanju potreba svih relevantnih dionika, uključujući lokalnu zajednicu, turistički sektor, vlasti i posjetitelje. Kroz ovakav pristup, osigurava se da su sve aktivnosti usmjerene prema dugoročnom očuvanju resursa, unaprjeđenju kvalitete života lokalnog stanovništva i povećanju konkurentnosti destinacije na globalnom tržištu.

U ovom dokumentu definirani su ključni ciljevi koji se odnose na održivi razvoj, diversifikaciju turističke ponude, povećanje kapaciteta i kvaliteta infrastrukture, digitalizaciju i promociju, te jačanje institucionalnog okvira za upravljanje destinacijom. Strategija je osmišljena tako da odgovara suvremenim trendovima u turizmu, uključujući povećanu potražnju za autentičnim doživljajima, ekološkim turizmom i personaliziranim uslugama. Posebna pažnja posvećena je očuvanju prirodne i kulturne baštine, jer ona predstavlja osnovnu vrijednost destinacije.

Implementacija plana zahtijeva visok nivo suradnje između svih dionika, kao i kontinuirano praćenje rezultata i prilagođavanje strategije prema novim okolnostima. Ključ uspjeha leži u uspostavljanju transparentnih komunikacijskih kanala, edukaciji i osnaživanju svih dionika, te osiguravanju adekvatnih financijskih i ljudskih resursa. Također, monitoring i evaluacija bit će temeljni elementi za praćenje napretka, uz mogućnost prilagođavanja mjera kako bi se osigurala efikasnost i relevantnost.

Ovaj plan ima potencijal da značajno doprinosi prepoznatljivosti destinacije, njenoj privlačnosti za različite ciljne grupe turista, ali i postavljanju primjera dobre prakse u upravljanju turizmom na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou. Njegova realizacija trebala bi rezultirati dugoročnim benefitima za lokalnu ekonomiju, povećanjem zadovoljstva posjetitelja i, najvažnije, očuvanjem identiteta i vrijednosti destinacije za buduće generacije.

Zaključno, Plan upravljanja destinacijom nije samo dokument, već vodič za zajedničku viziju razvoja koji objedinjuje interese i potrebe svih sudionika. Njegova uspješna provedba omogućit će transformaciju destinacije u održivu, inovativnu i konkurentnu turističku destinaciju, koja je spremna odgovoriti na izazove budućnosti i iskoristiti prilike globalnog tržišta turizma.

11. LITERATURA

Pri izradi Plana upravljanja destinacijom korišteni su sljedeći izvori i bibliografija:

Elektronski izvori:

- Zakon o turizmu (»Narodne novine«, broj 156/23)
- Zakon o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma (»Narodne novine«, broj 52/19, 42/20, 144/20),
- Zakon o članarinama u turističkim zajednicama (»Narodne novine«, broj 52/19, 144/20),
- Zakon o turističkoj pristojbi (»Narodne novine«, broj 52/19, 32/20, 42/20),
- Zakonu o ugostiteljskoj djelatnosti (»Narodne novine«, broj 85/15, 121/16, 99/18, 25/19, 98/19, 32/20, 42/20, 126/21),
- Zakon o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (»Narodne novine«, broj, 50/20),
- Pravilnik o metodologiji izračuna prihvatnog kapaciteta (»Narodne novine«, broj 112/24),
- Pravilnik o metodologiji izrade plana upravljanja destinacijom (»Narodne novine«, broj 112/24),
- Pravilnik o pokazateljima za praćenje razvoja i održivosti turizma (»Narodne novine«, broj 112/24),
- Uredba o poticanju ulaganja u sektoru turizma (»Narodne novine«, broj 39/24),
- Državni zavod za statistiku,
- Hrvatski zavod za zapošljavanje,
- Ministarstvo kulture i medija,
- Službene stranice Turističke zajednice općine Pirovac,
- eVisitor

Dokumenti:

- Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine
- Strategija razvoja turizma općine Pirovac
- Program rada s financijskim planom i strukturom ulaganja turističke zajednice Općine Pirovac za 2025. godinu
- Program rada Turističke zajednice općine Pirovac za 2026. godinu
- Drugi dokumenti ustupljeni od strane Turističke zajednice.